

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อการลงทุน:
กรณีศึกษาบริษัทในธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย:

THE IMPACT OF DISCLOSURE OF ANNUAL REPORT ON THE
INVESTMENT: A CASE STUDY OF ENERGY COMPANIES LISTED UNDER
THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอร์ด

งานวิจัยนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2549

หัวข้อวิจัย : ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อการลงทุน:
กรณีศึกษาบริษัทในธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอรัค

หน่วยงาน : คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อการลงทุน โดยได้มุ่งเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งได้ทำการศึกษาเฉพาะบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2547 โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ คือ ตารางเช็ครายการที่เปิดเผยในรายงานประจำปี รวมทั้งข้อมูลการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสินทรัพย์รวมต่อจำนวนหุ้น และแบบสอบถามซึ่งได้ส่งไปยังผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานได้ใช้วิธีการทางสถิติ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท พบว่า กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

จากการศึกษาลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล โดยการสอบถามและตรวจสอบจากผู้อำนวยความสะดวกและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานพบว่า บริษัทควรปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลในด้านการเปิดเผยข้อมูลให้ทันต่อเวลาที่จะนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ รวมถึงความสมบูรณ์และความเพียงพอของข้อมูล นอกจากนี้ หากบริษัททำการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บริษัทจะได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้รายงานประจำปีและนักลงทุนมากขึ้น

คำสำคัญ : ผลกระทบการเปิดเผยข้อมูล

Research Title : The Impact of Disclosure of Annual Report on the Investment: A case study of Energy Companies Listed under the Stock Exchange of Thailand

Name of Researcher : Assist. Prof. Kalyaporn Pan-ma-rerng Burke

Name of Institution : Faculty of Accounting Sripatum University

Year of Publication : B.E. 2550

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the impact of financial disclosures on the annual report on investment decisions. The study focuses particularly on the relationship between type of business and level of financial disclosures in the annual reports of listed companies in the energy group registered with the Stock Exchange of Thailand between the years 2002 – 2004. Research data were collected from financial disclosure check list tables including financial ratios such as liquidity ratio, leverage ratio, return of equity ratio, return on assets ratio etc. and questionnaires. The selected respondents are financial directors and shareholders of listed companies in the energy group. Statistical research methodologies used in analyzing data and hypothesis tests were percentile, average, standard deviation, T-test and linear regression.

By using the linear regression method, it was found that relationship between type of business and level of financial disclosures in the annual report has positive results which reflected result of return on equity ratio to level of financial disclosures in the annual reports of listed companies in the energy group.

From the findings of this research obtained from questionnaires and interviews with financial directors and shareholders of listed companies in the energy group it can be concluded that companies should improve mainly on the timeliness of their financial disclosure for the purpose of decision making. Besides the timeliness improvement, the

completeness and sufficiency of disclosure should also be improved. Moreover, the users of the annual reports and investors will rely on the disclosures if the companies comply with the Stock of Exchange of Thailand and Security and Exchange Commission regulations.

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

Keywords : THE IMPACT OF DISCLOSURE

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัยฉบับนี้เกิดขึ้นและเป็นผลสำเร็จได้ด้วย การได้รับการสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยศรีปทุม และการสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาแนะนำของท่านที่ปรึกษาโครงการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารระดับสูง มหาวิทยาลัยศรีปทุมและ ท่านรองศาสตราจารย์ปทุมวรรณ อุดมสุวรรณกุล ซึ่งได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยครั้งนี้ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม ดร.ปิยากร หวังมหาพร ที่ได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไขจนทำให้ผลงานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ถือหุ้นและผู้อำนวยความสะดวกของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยธุรกิจกลุ่มพลังงานที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยนี้ และขอขอบคุณอาจารย์ชัยสรรค์ รังคะภูติ อาจารย์มาสวีร์ มาศดิศโรชิตี คุณยุพดี เพชรนุกูลเกียรติ และคุณเมตตา ศิริทัพ ที่ได้มีส่วนช่วยในการเก็บรวบรวม ข้อมูลประมวลผลและดำเนินการจัดพิมพ์ผลงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จเรียบร้อย

คุณค่าของผลงานวิจัยฉบับนี้ขอมอบแด่บิดามารดา สามี่ (Mr. Thomas W. Burke) และ ครู อาจารย์ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอน ให้การสนับสนุน คอยอาทรและห่วงใย ตลอดจนเป็นกำลังใจ ให้แก่ผู้วิจัยจนมีกำลังใจที่สามารถฟันฝ่าอุปสรรคจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอริค

พฤศจิกายน 2550

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทที่ 1	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามเฉพาะศัพท์.....	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2	13
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
ธุรกิจพลังงาน.....	13
การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน.....	17
สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (Periodic Reports).....	21
ลักษณะทั่วไปของบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร.....	25
ประโยชน์ของบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร.....	26
ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบรายงานประจำปี.....	27
คุณสมบัติเชิงคุณภาพของรายงานประจำปี.....	30
สารสนเทศที่สำคัญตามเหตุการณ์ (Non-Periodic Reports).....	34
ประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูล.....	37
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 3	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	57
เครื่องมือในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
2. การศึกษาลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล.....	62
เครื่องมือในการวิจัย.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 4	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล.....	68
2. ศึกษาข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท.....	76
3. ศึกษาผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนด.....	84
4. ศึกษามาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี.....	90
บทที่ 5	96
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย.....	98
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	103
บรรณานุกรม.....	104
ภาคผนวก.....	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก	
รายชื่อของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2545-2547.....	112
ภาคผนวก ข	
ตารางสำหรับตรวจสอบรายการที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท.....	114
ภาคผนวก ค	
แบบสอบถาม.....	117
ภาคผนวก ง	
ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ในปีพ.ศ.2545-2547.....	128
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.1 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	72
ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	72
ตารางที่ 4.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	75
ตารางที่ 4.4 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	78
ตารางที่ 4.5 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	79
ตารางที่ 4.6 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่ควรปรับปรุง-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	80
ตารางที่ 4.7 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่ควรปรับปรุง-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	82
ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่ควรปรับปรุง.....	83
ตารางที่ 4.9 สถิติเชิงพรรณนาของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	86
ตารางที่ 4.10 สถิติเชิงพรรณนาของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	87
ตารางที่ 4.11 สถิติเชิงพรรณนาของความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	88
ตารางที่ 4.12 สถิติเชิงพรรณนาของความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	89
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับลักษณะความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.14 สถิติเชิงพรรณนาของมาตรการของหน่วยงาน-ผู้จัดการฝ่ายบัญชี ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	93
ตารางที่ 4.15 สถิติเชิงพรรณนาของมาตรการของหน่วยงาน-ผู้ถือหุ้นของบริษัท ในกลุ่มธุรกิจพลังงาน.....	94

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจพลังงาน

พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน การเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้ประเทศมีพลังงานใช้อย่างพอเพียง ทัวถึง เป็นธรรม และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจสำคัญ ของรัฐบาลรวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวพื้นฐานหลักในการพัฒนาพลังงานของประเทศ ปัจจุบันได้มีบริษัทซึ่งดำเนินธุรกิจด้านการพลังงานและสาธารณูปโภคซึ่งได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 22 บริษัท หากบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับด้านการพลังงานนั้นมีจำนวน 15 บริษัท และจากรายงานข้อมูลสถิติที่ได้มีการเผยแพร่เป็นรายประจำเดือนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รายงานมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในแต่ละเดือน โดยได้แสดงมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงสุดต่อวันพบว่าในรอบระยะเวลา 2 – 3 ปีที่ผ่านมาหุ้นหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ได้มีมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์สูงสุด โดยติดอันดับ 1 ใน 5 อันดับแรกของบริษัทจดทะเบียนที่มีมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์สูงสุดต่อวัน จากการศึกษานโยบายและแผนพัฒนาพลังงานตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 พบว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญที่จะให้มีการพัฒนาพลังงานของประเทศโดยได้กำหนดให้มีแผนระยะสั้นภายใน 1 ปี เพื่อเป็นการจัดการปัญหาเร่งด่วน ในด้านการปรับโครงสร้างการบริหารกิจการพลังงาน การประหยัดพลังงาน การส่งเสริมพลังงานทดแทน โครงสร้างราคาพลังงานที่เหมาะสม และการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยจะเร่งดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้:-

1. ปรับโครงสร้างการบริหารกิจการพลังงานให้เหมาะสม

1) ตราพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน (ไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ) เพื่อแยกงานนโยบายและการกำกับดูแลให้มีความชัดเจน โอนอำนาจมหาชนของรัฐวิสาหกิจที่เป็นเอกชนเป็นขององค์กรกำกับดูแลและสร้างกลไกการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลตามกฎหมายนี้

2) เร่งผลักดันแก้ไขกฎหมายด้านพลังงานอื่นๆ เพื่อให้การบริหารจัดการพลังงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. จัดหาพลังงาน

1) เร่งรัดและส่งเสริมการสำรวจและพัฒนาแหล่งเชื้อเพลิงพลังงานทั้งภายในประเทศและเขตพื้นที่ทับซ้อนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงส่งเสริมภาคเอกชนในการลงทุนด้านพลังงานในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเสถียรภาพด้านการจัดหาและการกระจายแหล่งพลังงานของประเทศ

2) ปรับปรุงแผนพัฒนาการใช้ไฟฟ้า ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่แท้จริง เพื่อให้มีการลงทุนที่เหมาะสม ให้มีการกระจายแหล่งและชนิดเชื้อเพลิง มีต้นทุนต่ำและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย รวมทั้งดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจากภาคเอกชน

3. สนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

1) ให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยกำหนดเป้าหมายการลดใช้พลังงาน ส่งเสริมให้เกิดการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังและรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2) จัดตั้งองค์กรหลักในการผลักดันและการบริหารจัดการด้านการใช้พลังงาน (National DSM Office) ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องชัดเจนทั้งในเรื่องนโยบายและรูปแบบการบริหารจัดการ และเร่งออกมาตรการประหยัดพลังงานของอุปกรณ์ เครื่องจักรและเครื่องยนต์ที่ใช้พลังงาน

3) สนับสนุนให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าความร้อนร่วม (Cogeneration) ซึ่งเป็นระบบการผลิตไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมพลังงานทดแทนที่เหมาะสมกับประเทศ

1) ส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซโซลาร์ และไบโอดีเซล ทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงตามความเหมาะสมของศักยภาพของประเทศ

2) สนับสนุนให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เช่น วัสดุเหลือใช้จากการเกษตรของเสียจากอุตสาหกรรม ก๊าซชีวภาพ ชยะ ลม พลังงานแสงอาทิตย์ ในสัดส่วนและราคาที่เหมาะสม โดยเร่งออกประกาศขยายปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตขนาดเล็กและเล็กมาก

5. กำหนดโครงสร้างราคาพลังงาน

ได้มีการกำหนดโครงสร้างราคาพลังงานที่เป็นธรรม โปร่งใส และสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ภายใต้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการกำกับดูแลให้การกำหนดราคาเป็นไปตามกลไกตลาด รวมถึงการบริหารจัดการเพื่อลดภาระหนี้สินกองทุนน้ำมัน

6. กำหนดมาตรการด้านพลังงานสะอาด

ได้มีการกำหนดมาตรการด้านพลังงานสะอาดเพื่อสนับสนุนสิ่งแวดล้อม

1) กำหนดมาตรฐานน้ำมันที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศและกระแสโลก

2) ให้ความสำคัญในการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาธุรกิจพลังงาน และปฏิบัติตามพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมที่ให้สัตยาบันไว้กับมิตรประเทศ

3) เร่งผลักดันกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และช่วยให้มีการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้น

7. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วม

ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมภาคเอกชนและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านพลังงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพลังงานชุมชน เช่น การผลิตไฟฟ้าและไบโอดีเซลชุมชน อันเป็นการสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง นอกจากนี้รัฐบาลได้มีการจัดทำแผนระยะยาว เพื่อวางรากฐานการบริหารจัดการพลังงานแบบยั่งยืน และสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้จัดทำแผนระยะยาวที่จะดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้: -

1. จัดหาพลังงาน

- 1) กำหนดมาตรการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาและจัดหาพลังงานของประเทศที่ทำให้เกิดความมั่นคงมีใช้อย่างพอเพียงและทั่วถึง และลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ
- 2) สนับสนุนส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และศึกษาวิจัยพัฒนาพลังงานทางเลือกอื่นๆ เช่น เซลล์เชื้อเพลิง หินน้ำมัน และนิวเคลียร์

2. พัฒนาพลังงานแบบยั่งยืน

- 1) ให้ความสำคัญในการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาธุรกิจพลังงานปฏิบัติตามพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมที่ให้สัตยาบันไว้กับมิตรประเทศ
- 2) ให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้ใช้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

- 3) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพลังงาน

3. ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการพัฒนาโครงการที่ส่งผลการลดใช้พลังงาน โดยเฉพาะน้ำมัน ได้แก่ การพัฒนาระบบขนส่งมวลชน ระบบ Logistic การพัฒนายานยนต์ประหยัดพลังงาน เป็นต้น

4. ส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจพลังงาน

ส่งเสริมการแข่งขันในธุรกิจพลังงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความเป็นธรรม โดยมีระบบกำกับดูแลการประกอบกิจการที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้บริโภค จากนโยบายและแผนพัฒนาพลังงานของรัฐบาลทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว พบว่ารัฐบาล ได้ให้ความสำคัญที่จะให้มีการพัฒนาพลังงานของประเทศ ทั้งในด้านการปรับโครงสร้างการบริหารกิจการพลังงาน การประหยัดพลังงาน การส่งเสริมพลังงานทดแทน โครงสร้างราคาพลังงานที่เหมาะสม และการแข่งขันที่เป็นธรรม จึงทำให้มีผู้สนใจลงทุนประกอบธุรกิจด้านการพลังงานเพิ่มมากขึ้นจากเดิมซึ่งมีเพียงไม่กี่บริษัท จนถึงปัจจุบันนี้มีบริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านการพลังงานจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งสิ้น 15 บริษัท โดยรวมมูลค่าของทุนจดทะเบียนมีมูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท

การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน

การดำเนินงานธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในปัจจุบันได้มีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น ดังนั้นผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานทางการเงินจะมีความต้องการข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจ นอกเหนือจากข้อมูลทางการเงินในงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจมากขึ้น รวมถึงการที่ผู้ใช้ข้อมูลมีความต้องการข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นต่อการตัดสินใจและทันเวลา โดยจะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพยากรณ์หรือคาดคะเนเหตุการณ์เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างไรก็ดีการเปิดเผยข้อมูลที่ดีและเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพเป็นการสร้างความโปร่งใสและความถูกต้องของข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมลงทุนในบริษัทเพิ่มขึ้น เพราะผู้ลงทุนจะมีความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจของบริษัทและเชื่อมั่นว่าจะได้รับสิทธิประโยชน์ ตอบแทนอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ผู้ถือหุ้นจะมีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความโปร่งใสและเที่ยงธรรมในการบริหารงานภายในของบริษัท ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งเป็นความจำเป็นต่อบริษัทที่จะทำให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นสถาบันที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งกำกับดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีความคล่องตัวและมีความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ลงทุนโดยทั่วไปและทำให้มีการระดมเงินออมจากประชาชนไปลงทุนในธุรกิจประเภทต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยส่วนรวม ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมีการออกกฎระเบียบและกำหนดการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ โดยมีกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นคือ: -

1) การมีหลักเกณฑ์การรับบริษัทจดทะเบียนที่มีศักยภาพในการเติบโต มีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจน โปร่งใส เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจในการลงทุนในหลักทรัพย์

2) การที่บริษัทจดทะเบียนได้สังเกตเห็นความสำคัญของการมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการเปิดเผยสารสนเทศที่มีสาระสำคัญซึ่งอาจมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงในราคาหลักทรัพย์ของบริษัท หรือต่อการตัดสินใจลงทุน หรือต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและผู้สนใจลงทุนทั่วไปได้ทราบข่าวสารอย่างรวดเร็ว เท่าเทียมกันและด้วยคุณภาพเดียวกัน เพื่อให้กลไกราคาเริ่มทำงานโดยการแปลงข่าวสารนั้น ๆ เป็นราคาตลาดที่เหมาะสม

ภายหลังจากบริษัทจดทะเบียนได้ผ่านกระบวนการรับหลักทรัพย์และได้รับอนุมัติให้เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แล้ว บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีหน้าที่ ในการดำรงสถานภาพที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้: -

- (1) การกระจายการถือหุ้นรายย่อย
- (2) การจัดทำมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี
- (3) ความซัดแย้งทางผลประโยชน์
- (4) รายงานฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ตามมาตรา 56 และมาตรา 57 ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน ต้องได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดย ก.ล.ต. เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ และพิจารณาความเหมาะสมของหลักทรัพย์ ที่จะเสนอขาย โดยกำหนดสารสนเทศที่บริษัทจดทะเบียนต้องรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (Periodic Reports)

(มาตรา 56) บริษัทจดทะเบียนต้องจัดทำและนำข้อมูลสำคัญตามระยะเวลาที่กำหนดต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และสำเนาให้ตลาดหลักทรัพย์และต้องเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2) สารสนเทศที่สำคัญตามเหตุการณ์ (Non-Periodic Reports) ตามมาตรา 57

เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่มีหรือจะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหลักทรัพย์ หรือต่อการตัดสินใจลงทุน หรือต่อการเปลี่ยนแปลงในราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งบริษัทจดทะเบียนต้องรายงานเป็นหนังสือบริษัทพร้อมด้วยเหตุผล แบ่งเป็นเหตุการณ์ดังนี้: -

1) เหตุการณ์ที่ต้องรายงานโดยทันที เช่น ประสบความเสียหายอย่างร้ายแรงหยุดประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน เปลี่ยนแปลงลักษณะการประกอบธุรกิจ

2) ข้อมูลที่ต้องรายงานภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่เหตุการณ์ขึ้น เช่น ย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทย่อยมีการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี เป็นต้น

3) ข้อมูลที่ให้จัดส่งภายใน 14 วัน เช่น รายงานการประชุมสามัญ หรือประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น รายงานการกระจายการถือหุ้นตามแบบที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด เป็นต้น

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดโทษตามมาตรา 274 บริษัทใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 56 มาตรา 57 หรือมาตรา 58 (1) หรือ (3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 3,000 บาท ตลอดเวลาที่ต้องมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง กรรมการผู้จัดการหรือบุคคลผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัทใดไม่มาชี้แจงตามมาตรา 58 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำ

ทั้งปรับ จากหลักเกณฑ์และบทกำหนดโทษดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ ต่อประชาชนเป็นเรื่องที่มีการให้ความสำคัญอย่างจริงจังทั้งการเปิดเผยข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และภายหลังการเสนอขายหลักทรัพย์ เนื่องจากข้อมูลที่เปิดเผยเป็นสื่อกลางที่บริษัทจดทะเบียนใช้ติดต่อแสดงผลการดำเนินงาน และรายละเอียดต่างๆ กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน หน่วยงานราชการ ดังนั้นหากข้อมูลที่เปิดเผยขาดความถูกต้อง เพียงพอและทันเวลา จะก่อให้เกิดความเสียหายโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้สนใจลงทุน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

การเปิดเผยข้อมูลที่ตีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้: -

- 1) ถูกต้องตามความเป็นจริง ชัดเจน กะทัดรัด
- 2) มีสารสนเทศเป็นตัวเลขอย่างเพียงพอเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถประเมินความสำคัญได้
- 3) ไม่ลำเอียงและตรงไปตรงมา ดังนั้นต้องหลีกเลี่ยงรายการดังนี้: -
  - การปิดบังข้อเท็จจริงในทางไม่ดี
  - การเสนอสิ่งที่ไม่แน่นอนว่าเป็นสิ่งที่แน่นอน
  - การเสนอสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นโดยไม่มีคำอธิบายเพียงพอ
  - การเสนอข้อเท็จจริงเป็นทางลบแต่เขียนออกมาเป็นความหมายในทางบวก
  - การใช้ภาษาเชิงส่งเสริมทำให้ตื่นเต้น
  - การใช้ภาษาทางเทคนิคมากเกินไป โดยต้องแสดงออกมาเป็นภาษาที่ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ง่ายมากที่สุด
- 4) หากไม่สามารถประเมินผลที่เกิดขึ้นหรือผลของสารสนเทศที่มีแนวโน้มในอนาคตของบริษัทได้ ต้องอธิบายเหตุผล
- 5) ให้ความกระจ่างและชี้ให้เห็นทางเลือกที่มีเหตุผล ในกรณีที่มีการเปิดเผยได้มีการตีความสารสนเทศที่ได้เปิดเผยนั้น

สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (Periodic Reports)

ตามมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ประกาศกจ. 40/2540) และข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ออกตามความในบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนต้องจัดทำและนำเสนองบการเงิน รายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท และรายงานการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสำเนาให้ตลาดหลักทรัพย์ โดยจะต้องเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของตลาดหลักทรัพย์ด้วย

งบการเงินรายไตรมาส

งบการเงินรายไตรมาสเป็นงบการเงินที่บริษัทจะต้องจัดทำขึ้นทุกๆ 3 เดือน หรือ รายไตรมาส ซึ่งจะแสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัทในรอบ 3 เดือน โดยบริษัทจดทะเบียนจะต้องนำส่งงบการเงินรายไตรมาสภายใน 45 วัน นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี 3 เดือน ทั้งนี้งบการเงินรายไตรมาสดังกล่าวจะต้องผ่านการสอบทาน โดยไม่ต้องทำการรับรองหรือแสดงความเห็นจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตว่าการนำเสนอข้อมูลทางการเงินของบริษัทได้มีการจัดทำตามแม่บทการบัญชี มาตรฐานการบัญชีและข้อกำหนดในการจัดทำบัญชีอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ สถาบันการเงินและผู้กำกับดูแล จะสามารถทราบผลการดำเนินงานหรือฐานะทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนได้อย่างทันเวลา โดยการพิจารณาข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินรายไตรมาส

งบการเงินประจำงวดการบัญชี

งบการเงินประจำงวดการบัญชีเป็นงบการเงินที่บริษัทจดทะเบียนจัดทำทุก 12 เดือน โดยบริษัทจดทะเบียนจะต้องทำการบันทึกบัญชีตามมาตราฐานการบัญชีไทย หากในกรณีที่รายการบัญชีไม่มีมาตรฐานการบัญชีไทยรองรับ ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนทำการบันทึกบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่ถือปฏิบัติกันในต่างประเทศ ซึ่งเป็นมาตรฐานการบัญชีสากล (International Accounting Standard – IAS), AICPA หรือ FASB และต้องให้ความร่วมมือกับผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป พร้อมทั้งให้ผู้สอบบัญชีรับรอง

งบการเงินของบริษัท เพื่อที่จะสามารถนำไปเปิดเผยต่อสาธารณชน หากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีว่างบการเงินไม่ถูกต้องหรือแสดงความเห็นว่าเป็นงบการเงินอย่างมีเงื่อนไขในรายการบัญชีที่เป็นสาระสำคัญ เนื่องจากได้ตรวจพบว่าบริษัทจดทะเบียนไม่ได้มีการบันทึกบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือผู้สอบบัญชีไม่ได้แสดงความเห็นหรือแสดงความเห็นอย่างมีเงื่อนไข เพราะถูกจำกัดขอบเขตการตรวจสอบบัญชีจากบริษัทหรือผู้บริหารของบริษัทผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานทางการเงินดังกล่าว จะสามารถประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียนนั้นได้ และงบการเงินประจำงวดการบัญชีจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงิน ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบกิจการและการดำรงอยู่ได้ของกิจการ โดยจะมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในรอบปีปัจจุบันกับผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งนี้งบการเงินจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับบริษัทที่มีระบบการควบคุมภายในที่ดี มีระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองกันทั่วไปและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำและนำเสนองบการเงินเป็นอย่างดี

แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56 – 1)

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน ตรงประเด็น และเพียงพอต่อการตัดสินใจ โดยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีอย่างน้อยต้องมีข้อมูลตามรายการที่กำหนด ซึ่งสามารถแบ่งข้อมูลที่ต้องการเปิดเผยในรายงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ -

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสรุป (Executive Summary)

- ข้อมูลสรุปของบริษัทและภาพรวมการดำเนินธุรกิจของบริษัท

ส่วนที่ 2 บริษัทที่ออกหลักทรัพย์

- ปัจจัยเสี่ยง
- ลักษณะการประกอบธุรกิจ
- การประกอบธุรกิจและสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ
- การวิจัยและพัฒนา

ส่วนที่ 2 บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (ต่อ)

- ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ
- โครงการในอนาคต
- ข้อพิพาทของกฎหมายเฉพาะคดีที่ยังไม่สิ้นสุดและไม่ได้เป็นคดีที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ
- โครงสร้างเงินทุน
- การจัดการ
- การควบคุมภายใน
- รายการระหว่างกัน (ถ้ามี)
- สถานะการเงินและผลการดำเนินงาน
- ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3 การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

รายงานประจำปี (Annual Report)

รายงานประจำปีเป็นเครื่องมือที่สำคัญของบริษัทในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจภายในบริษัทให้กับผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนและกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่มีความสนใจ เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจภายในบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัท โดยปกติในรายงานประจำปีประกอบด้วย งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สำคัญอื่นๆ เช่น อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการประกอบธุรกิจ นโยบายและลักษณะการตลาดของผลิตภัณฑ์ นโยบายการลงทุนในบริษัทร่วมและบริษัทย่อย ลักษณะของความเสี่ยง เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีสามารถเข้าใจถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทมากขึ้น และทำให้ผู้ใช้รายงานประจำปี สามารถเห็นภาพรวมของการบริหารงานและการดำเนินธุรกิจได้อย่างชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม บริษัทจดทะเบียนบางส่วนยังไม่ให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน โดยบริษัทมักจะไม่เปิดเผยข้อมูลบางอย่างที่อาจจะมีสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานประจำปี ทำให้การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่เพียงพอและไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่เปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ค่อยมีคุณภาพมากนัก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้ริเริ่มให้มีโครงการนำเสนอภาพรวมและ

การวิเคราะห์ของผู้บริหาร (Management Discussion and Analysis – MD&A) บทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารเป็นส่วนหนึ่งของรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นการรายงานและการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัทที่เกิดขึ้นแล้ว หรือกำลังเกิดขึ้น รวมถึงการคาดการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยคณะกรรมการบริหารบริษัท ซึ่งถือว่ามีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจเป็นอย่างดี รวมถึงการเป็นผู้ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานและการดำเนินงานของบริษัทมากกว่าบุคคลภายนอก ดังนั้นคณะกรรมการบริหารบริษัทจึงถือเป็นผู้ที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องมากกว่าบุคคลภายนอก ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารที่นำเสนอไว้ในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีสามารถทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองของคณะกรรมการบริหารบริษัทนั้นๆ ได้ และส่งผลทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมีความเข้าใจถึงสาเหตุของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนเงินในรายการบัญชีแต่ละรายการ รวมทั้งทำให้สามารถทราบถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นของรายการทางบัญชีและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาจจะส่งผลให้การตัดสินใจลงทุนของผู้ใช้ข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้มีโครงการสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำและนำเสนอบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารสำหรับงบการเงินทุกไตรมาส ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลจะมีความเข้าใจถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนได้อย่างชัดเจนเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) การรายงานและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งเป็นการอธิบายและวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท และ 2) การรายงานและวิเคราะห์ฐานะการเงินของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งเป็นการอธิบายและวิเคราะห์ถึงโครงสร้างทุน นโยบายการเงิน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของธุรกิจ รวมทั้งสภาพคล่องและความต้องการเงินทุน นอกจากนี้บทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารยังเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงของบริษัท

ลักษณะทั่วไปของบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร

1. เนื้อหาของข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารไม่ควรเขียนเยิ่นเย้อ ควรเป็นข้อความที่กระชับ ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ใจความและเข้าใจได้ง่าย และควรมีเฉพาะข้อมูลที่สำคัญและเป็นและสำคัญต่อผู้ใช้รายงานประจำปี
2. ข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรมีความถูกต้องและเที่ยงตรง
3. ข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของธุรกิจที่บริษัทกำลังดำเนินการอยู่
4. การวิเคราะห์ข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรมีคำอธิบายหรือรายการเพิ่มเติมให้ชัดเจน
5. ข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรเสนอมุมมองของบริษัทในภาพรวมไว้ด้วย
6. หากมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการรายงานครั้งที่แล้ว บริษัทควรอ้างถึงการรายงานหรือการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ได้เคยกล่าวไว้ในรายงานประจำปีของงวดที่ผ่านมาแล้วด้วย
7. ข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรกล่าวถึงเหตุการณ์แนวโน้มและความเสี่ยงที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของธุรกิจของบริษัท
8. ข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรมีการอธิบายถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของบริษัท
9. ข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรแสดงถึงแนวโน้มและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทในปัจจุบัน

10. เนื้อหาของข้อมูลที่น่าเสนอในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารควรแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและข้อมูลที่เป็นตัวเงินกับงบการเงินของบริษัท

ประโยชน์ของบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร

1. ประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปี

ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีต้องการใช้รายงานประจำปีที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนและทันต่อเวลา การนำเสนอข้อมูลสามารถเข้าใจได้ง่ายและควรมีข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการลงทุนและการจัดหาเงินของกิจการ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลดังนี้: -

ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีสามารถคาดการณ์ถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการ

ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีสามารถคาดการณ์ เปรียบเทียบและประเมินถึงความสามารถในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้สินและให้ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน

ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีสามารถประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานและการดูแลทรัพย์สินของคณะกรรมการบริหารบริษัท

ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีสามารถเปรียบเทียบการดำเนินธุรกิจของบริษัทในงวดปัจจุบันกับอดีต และสามารถเปรียบเทียบการดำเนินธุรกิจของบริษัทกับกิจการอื่น รวมถึงการเปรียบเทียบกับสถานะเศรษฐกิจโดยรวม

2. ประโยชน์ต่อบริษัทจดทะเบียนที่นำเสนอบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร

รายงานประจำปีนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้ข้อมูลแล้วยังเป็นประโยชน์ต่อบริษัทที่เป็นผู้นำเสนอรายงานประจำปีดังนี้ -

- 2.1 สามารถดึงดูดแหล่งเงินทุนจากผู้สนใจลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ
- 2.2 สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้สนใจลงทุน
- 2.3 เป็นการนำเสนอการดำเนินธุรกิจโดยรวม ทำให้ทราบถึงการพัฒนากิจการของบริษัทได้
- 2.4 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของบริษัทที่ได้จัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบรายงานประจำปีมีดังนี้คือ -

1. ฝ่ายบริหาร

เป็นบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินและจัดเตรียมข้อมูลต่างๆ ที่จะนำเสนอในรายงานประจำปีของบริษัท ดังนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักของการนำเสนอรายงานประจำปี โดยจะต้องให้ความสำคัญในการจัดทำรายงานประจำปีด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์และมีจรรยาบรรณที่ดี โดยพิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระและรูปแบบของการนำเสนอ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้งายงานประจำปีของบริษัท

2. คณะกรรมการบริษัท

เป็นผู้รับผิดชอบในการอนุมัติรายงานประจำปีที่จะนำเสนอต่อผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี โดยจะทำหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร เพื่อให้บริษัทสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการบริษัทควรมีหลักการในการปฏิบัติหน้าที่โดยให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบและมีความโปร่งใส

3. คณะกรรมการตรวจสอบ

ทำหน้าที่ประสานงานกับผู้สอบบัญชีและฝ่ายบริหาร โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อให้รายงานทางการเงินได้มีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง โดยเป็นไปตามมาตรฐานและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลให้รายงานทางการเงินของบริษัทมีคุณภาพและเป็นที่น่าเชื่อถือ

4. ผู้สอบบัญชี

เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบรายการทางบัญชีและแสดงความคิดเห็นว่างบการเงินของบริษัทได้จัดทำและนำเสนอถูกต้องตามที่ควรและได้มีการปฏิบัติตามแม่บทการบัญชี มาตรฐานการบัญชีรวมถึงหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ ซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมีความเชื่อถือในการนำเสนอของงบการเงินของบริษัทมากขึ้น

ผู้ใช้ข้อมูลรายงานประจำปีมีดังนี้คือ: -

1. ผู้ลงทุน

จะมีความต้องการทราบถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จากการลงทุน ดังนั้นหากบริษัทนำเสนอข้อมูลในรายงานประจำปีที่แสดงให้ทราบถึงศักยภาพทางการเงินของบริษัทในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถในการทำกำไรในระยะยาว ความสามารถของการจ่ายเงินปันผลและความสามารถในการเจริญเติบโต เป็นต้น และข้อมูลที่บริษัทได้นำเสนอใน

รายงานประจำปีดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ลงทุนที่จะนำไปประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารและความสามารถในการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ลงทุนได้

2. เจ้าหนี้

จะให้ความสนใจเกี่ยวกับผลการดำเนินธุรกิจและความสามารถในการมีกระแสเงินสดรับในอนาคต เพื่อจะทำให้ทราบถึงสภาพคล่องของบริษัทในระยะสั้น รวมถึงการทราบถึงความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ระยะยาวและดอกเบี้ย

3. นักวิเคราะห์และที่ปรึกษาทางการเงิน

เป็นผู้ที่ต้องใช้ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทเชิงลึกและมีความต้องการในรายละเอียดของข้อมูลมากกว่าผู้ใช้ข้อมูลกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เพราะจะต้องตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ลงทุนและเจ้าหนี้ โดยข้อมูลที่นักวิเคราะห์และที่ปรึกษาทางการเงินต้องการใช้นั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่มคนที่จะให้บริการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามหากข้อมูลในรายงานประจำปีได้มีการเปิดเผยไม่เพียงพอ นักวิเคราะห์และที่ปรึกษาทางการเงินจะต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมจากฝ่ายบริหารของบริษัท ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพียงพอและผลที่ได้มีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ

4. สภาวิชาชีพบัญชี

จะให้ความสนใจเกี่ยวกับวิธีการรายงานของบริษัทต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการรายงานข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

5. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มีความสนใจต่อการรายงานทางการเงิน เพื่อกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนว่าประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการที่บริษัทจดทะเบียนสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้นจะส่งผลให้ตลาดทุนมีประสิทธิภาพ ในการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ

6. นักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป

จะให้ความสนใจที่จะศึกษารูปแบบ เนื้อหาและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท เพื่อใช้ประโยชน์ในการเปรียบเทียบและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คุณสมบัติเชิงคุณภาพของรายงานประจำปี

คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Committee – IASC) ได้กำหนดคุณสมบัติเชิงคุณภาพของรายงานประจำปีดังนี้: -

1. ตรงต่อความต้องการ

ข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานประจำปีจะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้น ตรงต่อความต้องการนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล เพราะสามารถช่วยคาดการณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินงาน กระแสเงินสดในอนาคต รวมทั้งช่วยในการประเมินถึงผลกระทบทางการเงินของเหตุการณ์หรือรายการที่เกิดขึ้นทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคตได้

2. เชื่อถือได้

ข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานประจำปีนั้น บริษัทควรยึดหลักเนื้อหาสำคัญว่ารูปแบบหลักความระมัดระวังและการรายงานข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน

3. ทันต่อเวลา

ข้อมูลในรายงานประจำปีนั้นบริษัทควรจะทำให้การเผยแพร่ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้การตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

4. เข้าใจได้

ผู้จัดทำรายงานประจำปีควรนำเสนอข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ โดยมีสมมติฐานว่าผู้ใช้ข้อมูลจะมีความรู้ด้านธุรกิจ สภาพเศรษฐกิจและการบัญชีการเงินพอสมควร

5. เปรียบเทียบได้

ข้อมูลที่นำเสนอในรายงานประจำปีควรมีการนำเสนออย่างน้อย 2 รอบระยะเวลา บัญชี หรือเป็นข้อมูลที่มาจกแหล่ง 2 แหล่ง ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลจะสามารถนำไปเปรียบเทียบ เพื่อเห็นความแตกต่างกันและความเหมือนกันของข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานประจำปีได้ และการที่บริษัทได้มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีอย่างเพียงพอและมีคุณภาพที่ดีนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่บริษัทมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การมีระบบบัญชีที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท นอกจากนี้บริษัทยังได้มีการบันทึกบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงินตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำ รายงานประจำปีควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หลักของการจัดทำรายงานประจำปี เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีนั้น นักบัญชีส่วนใหญ่จะมีความ เข้าใจว่าข้อมูลที่เปิดเผยจะต้องไม่ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระ คลาดเคลื่อนหรือเบี่ยงเบนจากความเป็นจริง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้ข้อมูลดังกล่าวทำการตัดสินใจ ผิดพลาดและก่อให้เกิดความเสียหายอื่นๆ ตามมาอย่างมากมายในอนาคต และลักษณะของการ เปิดเผยข้อมูลที่ดี คือข้อมูลที่เปิดเผยต้องมีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง เพียงพอ ต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจ สามารถตรวจสอบได้และต้องมีการจัดทำารเปิดเผยตามมาตรฐาน

การบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ ไม่เปิดเผยข้อมูลที่ล้ำสมัยจนไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านช่องทางหรือสื่อต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลของบริษัทได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ดังนั้นเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลในรายงานประจำปี หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อเป็นการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนได้มีจิตสำนึกในการเปิดเผยข้อมูล และให้นำเสนอเฉพาะข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล เพราะการนำเสนอข้อมูลมากเกินไปนั้น อาจทำให้ผู้ใช้ข้อมูลมีความเข้าใจผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนกับข้อเท็จจริงได้ง่าย ซึ่งหน่วยงานที่ได้มีมาตรการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้แก่

1. สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย

ได้มีการจัดโครงการอบรมคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำรายงานและการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้คณะกรรมการบริษัทมีความรู้ความเข้าใจและมีการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และมีจรรยาบรรณอย่างแน่วแน่

2. สภาวิชาชีพบัญชี

ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีให้ทัดเทียมกับสากลและได้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับจรรยาบรรณผู้สอบบัญชีและนักบัญชีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 นอกจากนี้สภาวิชาชีพบัญชียังจัดให้มีโครงการอบรมความรู้วิชาชีพต่อเนื่อง (Continuing Professional Development – CPD) ให้แก่ผู้สอบบัญชีและนักบัญชี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการและวิชาชีพอย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่เป็นจริงในสถานการณ์ปัจจุบัน

3. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ได้มีการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองงบการเงินของผู้สอบบัญชีไม่เกิน 300 รายต่อปี (ประกาศก.บช.ฉบับที่ 44 (พ.ศ. 2544)) และได้มีการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้สอบบัญชีที่มีพฤติกรรมรับจ้างลงลายมือชื่ออย่างเข้มงวด รวมถึงการมีมาตรการในการกำกับดูแลบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่โปร่งใส

4. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลกระบวนการบริหารของฝ่ายบริหาร ระบบควบคุมภายในและการจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ โดยกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบในรายงานประจำปี รวมถึงการที่ตลาดหลักทรัพย์ได้มีการออกประกาศข้อกำหนดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการจัดทำรายงานทางการเงินและให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเคร่งครัดและโปร่งใส นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนขึ้น เพื่อส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษา และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างระบบการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน และได้จัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการซึ่งเกี่ยวกับหลักการและวิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนและบริษัทสมาชิก รวมถึงการจัดทำการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนและบริษัทสมาชิก

5. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

โดยมีการกำกับดูแลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียน โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะมีการตรวจสอบโดยวิธีการสุ่มตรวจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลว่ามีความครบถ้วนตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีกำหนดไว้หรือไม่ รวมถึงการตรวจสอบเกี่ยวกับความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์

และตลาดหลักทรัพย์ยังกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนส่งรายงานการเงินทุกไตรมาส ทั้งนี้รายงานทางการเงินดังกล่าวต้องได้รับการสอบทานจากผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพดีและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้มีการประกาศรายชื่อบริษัทจดทะเบียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพดีผ่านเว็บไซต์ หากบริษัทจดทะเบียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าข้อกำหนดขั้นต่ำตามกฎหมายจะได้รับการยกย่องให้เป็นตัวอย่างที่ดีและถูกประกาศชื่อบริษัทลงในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้จัดให้มีโครงการคัดเลือกบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ดี (Disclosure Award) โดยประกาศยกย่องและมอบรางวัลเกียรติยศให้แก่บริษัทที่ได้รับการยกย่องดังกล่าวในงาน SET Award ซึ่งได้มีการ จัดงานขึ้นเป็นประจำทุกปี

สารสนเทศที่สำคัญตามเหตุการณ์ (Non-Periodic Reports)

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียน เพื่อกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ให้บุคคลภายนอก ได้รับทราบ โดยข้อมูลที่เปิดเผยจะต้องเพียงพอ ถูกต้องและทันเวลา ซึ่งจะนำไปสู่การซื้อขายหลักทรัพย์ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ ยุติธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมีสภาพคล่อง โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดข้อกำหนด เพื่อเป็นแนวทางเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียนดังนี้ -

1. การเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญให้ประชาชนทราบโดยทันที

สารสนเทศที่ต้องเปิดเผยโดยทันที ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือเหตุการณ์หรือสภาพการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งมีหรืออาจจะมีผลกระทบต่อราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีผลสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนและมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ลงทุน เป็นต้น ทั้งนี้ฝ่ายบริหารของบริษัทจะเป็นผู้ที่ทราบได้ดีว่าข้อมูลใดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ จึงถือว่าเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารของบริษัทที่จะทำการพิจารณาว่าจะต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนใดให้แก่บุคคลภายนอกได้รับทราบโดยทันที

อย่างไรก็ตามได้มีข้อยกเว้นบางประการที่บริษัทอาจจะไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนได้ทราบทันที ทั้งนี้เพราะหากได้มีการเปิดเผยข้อมูลทันทีจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจของบริษัท หรือหากเปิดเผยข้อมูลทันทีจะทำให้คู่แข่งของบริษัทได้รับประโยชน์ หรือข้อมูลดังกล่าวนั้นอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ในเวลาที่มีการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นบริษัทจึงควรพิจารณาช่วงเวลาก่อนกว่าจะมีข้อสรุปว่า ข้อมูลที่จะเปิดเผยนั้นมีความแน่นอนแล้วจึงเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ

2. การเผยแพร่สารสนเทศต่อประชาชนอย่างทั่วถึง

บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่อประชาชน โดยการใช้สื่อและวิธีการตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญอย่างทั่วถึงเท่าที่จะสามารถทำได้

3. การชี้แจงเกี่ยวกับข่าวลือหรือข่าวสารต่างๆ

กรณีที่บริษัทจดทะเบียนได้รับทราบว่ามีข่าวลือหรือข่าวสารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม บริษัทจดทะเบียนต้องชี้แจงเกี่ยวกับข่าวลือหรือข่าวสารนั้นโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ทั้งนี้เพราะข่าวลือหรือข่าวสารนั้นอาจส่งผลกระทบต่อการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนในบริษัทจดทะเบียนนั้นๆ

4. การดำเนินการเมื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนผิดไปจากสภาวะปกติ

กรณีเมื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนผิดไปจากสภาวะปกติของตลาด บริษัทจดทะเบียนจะองหาสาเหตุของความผิดปกติดังกล่าวและทำการเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ผู้ลงทุนได้รับทราบ หากบริษัทจดทะเบียนไม่สามารถหาสาเหตุของความผิดปกติได้ บริษัทควรประกาศให้ประชาชนได้ทราบว่าบริษัทไม่มีพัฒนาการใดๆ ที่ยังไม่เปิดเผยที่จะส่งผลกระทบต่อบริษัท หรือการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุของสภาวะตลาดที่ผิดปกตินั้น

5. การเปิดเผยในเชิงส่งเสริมที่ไม่มีเหตุอันสมควร

ตลาดหลักทรัพย์ได้มีความเห็นว่าบริษัทจดทะเบียนไม่ควรจัดให้มีกิจกรรม
เชิงส่งเสริมที่ไม่มีเหตุอันสมควรดังนี้: -

- (1) การออกประกาศต่อประชาชนอย่างต่อเนื่องที่ไม่สัมพันธ์ทั้งในเชิงปริมาณหรือความถี่กับหารพัฒนาการสำคัญที่แท้จริงของบริษัท
- (2) การออกประกาศเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ยังอยู่ในระหว่างขั้นการพัฒนา โดยเป็นการประกาศให้ประชาชนได้ทราบก่อนกำหนดที่จะนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด
- (3) การให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดประชุมหรือการเดินทางของนักวิเคราะห์หรือผู้เขียนข่าวสายธุรกิจการเงิน โดยไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่หรือขอบเขตเกี่ยวกับพัฒนาการของบริษัท
- (4) การแถลงข่าวทางหนังสือพิมพ์หรือทางสื่ออื่นๆ ต่อสาธารณชน ซึ่งเป็นการแถลงข่าวด้านเดียว
- (5) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมหรือขายหลักทรัพย์ของบริษัท

6. แนวทางปฏิบัติเรื่องการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนโดยใช้สารสนเทศภายใน

บุคคลที่เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานหรือเป็นผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนไม่ว่าจะเป็นระดับใดๆ ต้องไม่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทในช่วงเวลาก่อนที่จะมีการเผยแพร่รายงานทางการเงินหรือข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงินและการดำเนินงานของบริษัทต่อประชาชนและบุคคลภายในดังกล่าวควรละเว้นทำการซื้อขายหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนเป็นระยะเวลาหนึ่งจนกว่าบุคคลภายนอกจะได้รับข้อมูลที่สำคัญและให้ผู้ลงทุนได้มีโอกาสที่จะทำการประเมินข้อมูลที่ได้มีการเปิดเผยนั้นตามสมควร

ประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูล

1. ประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูล

การที่บริษัทจดทะเบียนได้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเพียงพอต่อการตัดสินใจลงทุน จะทำให้ผู้ใช้ข้อมูลได้มีข้อมูลที่เท่าเทียมกัน สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของบริษัทได้อย่างถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น และเป็นการช่วยลดต้นทุนในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงเป็นการลดความเสี่ยงจากการประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทผิดพลาด เพราะมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ดี

2. ประโยชน์ต่อบริษัทที่เป็นผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูล

บริษัทจดทะเบียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลที่ดีและมีการดำเนินธุรกิจที่มีความ โปร่งใส จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเป็นบริษัทที่มีภาพพจน์ที่ดีในสายตาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ลงทุน ส่งผลให้ผู้ลงทุน มีความสนใจที่จะลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทเพิ่มมากขึ้น ทำให้ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และทำให้บริษัทได้จะมีความสามารถในการขยายตัวได้มากขึ้น

3. ประโยชน์ต่อตลาดหลักทรัพย์และสภาพเศรษฐกิจของประเทศ

หากบริษัทจดทะเบียนได้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้ลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้อัตราการเพิ่มทุนของบริษัทภายในประเทศมีมากขึ้น ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนเข้าสู่ประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการพัฒนาตลาดทุนของประเทศและทำให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างยั่งยืน

การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนบริษัทใดบริษัทหนึ่ง ผู้ลงทุนจะต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจลงทุนดังกล่าว ข้อมูลที่สำคัญในการนำมาใช้ตัดสินใจก็คืองบการเงิน ซึ่งเป็นรายงานทางการเงินที่ฝ่ายบริหารของบริษัท ได้จัดทำขึ้น ณ วันสิ้นรอบ

ระยะเวลาบัญชี (Accounting Period) เพื่อเป็นการรายงานฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา กล่าวคืองบการเงินที่นำเสนอของบริษัทจดทะเบียนนั้นจะเป็นงบการเงินที่แสดงฐานะข้อมูลทางการเงิน ณ วันใดวันหนึ่ง รวมถึงการรายงานที่แสดงให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของบริษัทสำหรับช่วงเวลาหนึ่งๆ ซึ่งอาจจะเป็นรายเดือน หรือรายไตรมาส หรือรายปี ซึ่งผู้ลงทุนสามารถใช้ข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินที่บริษัทจดทะเบียนได้เปิดเผยไว้มาทำการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน (Financial Statements Analysis) ในรูปแบบของอัตราส่วนทางการเงิน (Ratios Analysis) เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร ความเสี่ยงของบริษัท และผลที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต และในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายการสำคัญๆ ในงบดุลและงบกำไรขาดทุน และผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานะของบริษัทเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างแม่นยำมากขึ้น การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ใช้ข้อมูลมีดังนี้: -

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) ต่อกับหนี้สินหมุนเวียน (Current Liabilities) ซึ่งจะแสดงถึงฐานะทางการเงินของบริษัทระยะสั้น โดยจะแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน 1 ปี เป็นที่เท่าของภาระผูกพันที่บริษัทจะต้องชำระภายใน 1 ปี กล่าวคืออัตราส่วนแสดงสภาพคล่องจะแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนหรือหนี้สินระยะสั้นของบริษัท ซึ่งบริษัทจะจ่ายชำระหนี้สินดังกล่าวจากสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร สินค้าคงเหลือ เป็นต้น โดยปกติกิจการที่มีสภาพคล่องสูงอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องที่คำนวณได้นั้นจะมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 1 เสมอ

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรของบริษัท (Profitability Ratio)

เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทว่า บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรมากน้อยเพียงใด หรือทำให้ผู้ลงทุนได้ทราบว่ากำไรที่ใช้เงินลงทุนของฝ่ายบริหารของบริษัทสามารถสร้างผลตอบแทนหรือกำไรได้คุ้มค่าหรือไม่ โดยผู้ลงทุนจะคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิและส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด (Rate of Return on Equity – ROE) เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน ซึ่งอัตราส่วนที่คำนวณได้นั้นหากมีค่าสูงก็จะเป็นการแสดงว่าผู้ลงทุนมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนสูง

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด}} \times 100$$

3. อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้หรืออัตราส่วนแสดงความสามารถ ในการชำระหนี้ (Leverage Ratio)

เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงภาระผูกพันของบริษัทที่จะต้องจ่ายชำระ ให้แก่เจ้าหนี้ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด และเป็นการแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทว่าจะสามารถชำระหนี้ได้ทันกำหนดเวลาหรือไม่ด้วย

หรืออีกนัยหนึ่งอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้หรืออัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงสัดส่วนเงินทุนที่กู้ยืมจากภายนอกต่อเงินลงทุนจากภายในของบริษัท ซึ่งการคำนวณอัตราส่วนดังกล่าวหากได้ผลลัพธ์ที่มีค่ามาก ก็แสดงว่าบริษัทได้มีการกู้ยืมเงินในสัดส่วนที่สูงกว่าเงินลงทุนของบริษัท ทำให้บริษัทอาจจะมีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถทำกำไรของบริษัทในอนาคตได้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งหมดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินทั้งหมด}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด}}$$

(Debt to Equity Ratio)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน

การศึกษาผลงานวิจัยในอดีตพบว่า การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนจะมีมากหรือน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ หลายประการ เช่น ขนาด (Size) ของบริษัทจดทะเบียน อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทหรืออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Rate of Return on Equity) อัตราส่วนแสดงคล่อง (Liquidity Ratio) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage Ratio) เป็นต้น

ขนาดของบริษัทจดทะเบียนกับการเปิดเผยข้อมูล

ได้มีนักวิชาการหลายท่านในอดีต เช่น Buzby Stephen (ค.ศ.1975), McNally Graeme, Eng Lee และ Hasseldine C. (ค.ศ.1982), Lang M. และ Lumdholm R. (ค.ศ.1993), Naser Kamal (ค.ศ.1998), Schadewitz Hannu และ Blevins Dallas (ค.ศ.1998), นภวรรณ เชิดชูภูมิกุล (พ.ศ.2546) เป็นต้น ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทจดทะเบียนกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขนาดของบริษัท กล่าวคือบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากการจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพนั้น จะต้องมีความเกี่ยวข้องของเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กมีเงินทุนไม่มากนัก จึงทำให้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลมีจำกัด นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในการเปิดเผยข้อมูลต่อขนาดของบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีต้นทุนในการจัดทำต่ำกว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่มีขนาดเล็ก ดังนั้นบริษัทที่มีขนาดใหญ่จึงมีความสามารถในการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพได้มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูล

ได้มีนักวิชาการหลายท่านในอดีต เช่น Lang M. และ Lumdholm R. (ค.ศ.1993), Naser Kamal (ค.ศ.1998), นภวรรณ เชิดชูภูมิกุล (พ.ศ.2546) เป็นต้น ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งเป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทและอัตราส่วนดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผย

ข้อมูลในรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งผลการศึกษพบว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีและสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มีแนวโน้ม ที่จัดทำการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่มากกว่าบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการแสดงให้ผู้ลงทุนเห็นว่าบริษัทได้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องกับการเปิดเผยข้อมูล

ได้มีนักวิชาการหลายท่านในอดีต เช่น Wallace R., Naser Kamal และ Mora A., (ค.ศ.1994), Hutchins (ค.ศ.1994), ภิญโญ สุเมธร (พ.ศ. 2548) และ นภวรรณ เชิดชูภูมิกุล (พ.ศ.2546) เป็นต้น ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง ซึ่งเป็นอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความคล่องตัว หรือความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นด้วย สินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ภายใน 1 ปี หรือที่เรียกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน โดยอัตราส่วน ดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล ในรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องสูงมีแนวโน้มที่จัดทำการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่มากกว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการแสดงให้ผู้ลงทุนเห็นว่าบริษัทมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง

อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้กับการเปิดเผยข้อมูล

ได้มีนักวิชาการหลายท่านในอดีต เช่น ZarZeski Marilyn (ค.ศ.1996), Naser Kamal (ค.ศ.1998), Hutchins (ค.ศ.1994), ภิญโญ สุเมธร (พ.ศ. 2548), นวพร พงษ์ตันฑกุล (พ.ศ. 2546) และ นภวรรณ เชิดชูภูมิกุล (พ.ศ.2546) เป็นต้น ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน ซึ่งผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลและอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ของบริษัทจะมีความแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดและความต้องการข้อมูลของผู้ใช้ข้อมูลในประเทศต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยในรายงานประจำปีอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ ได้แก่ การศึกษาความต้องการข้อมูลของผู้ใช้ในการตัดสินใจว่ามีความสอดคล้องกับการเปิดเผยของกิจการหรือไม่อย่างไร ประโยชน์ที่กิจการได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง เพียงพอและทันเวลา รวมถึงการพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์โดยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบเพื่อเป็นต้นแบบในการศึกษาวิจัยเพื่อให้ผลงานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผลการศึกษานักวิชาการในอดีตที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในรายงานประจำปีและรายงานทางการเงินมีดังนี้: -

ผลการศึกษาของ Bhojraj, Blacconiere และ D' Souza (ค.ศ. 2004)

คณะผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาไว้ว่าการส่งเสริมที่ทำให้บริษัทจดทะเบียนตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินธุรกิจด้วยความสมัครใจนั้นจะแปรตามกลุ่มเป้าหมายของผู้ใช้ข้อมูล ซึ่งทำให้นำไปสู่การส่งเสริมที่มีความขัดแย้งของการเปิดเผยข้อมูลต่อกลุ่มผู้สนใจที่หลากหลาย กลุ่มนี้คณะผู้ศึกษาได้ทำการสังเกตการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจ อุตสาหกรรมไฟฟ้า สาธารณูปโภค (Electric Utility Industry) ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงที่บริษัทจะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพบว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนจะมีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล

ผลการศึกษาของ Stocken และ Verrecchia (ค.ศ.2004) ซึ่งได้ทำการศึกษา

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างระบบการรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพสูงกับการเปิดเผยข้อมูลของฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียน ทั้งนี้ภายใต้การดำเนินธุรกิจของสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน บริษัททุกแห่งจะต้องจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้เพราะการนำข้อมูลดังกล่าว ไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ลงทุนอาจจะก่อให้เกิดผลเสียหายตามมาได้ หากข้อมูลที่บริษัท นำมาเปิดเผยในรายงานทางการเงินนั้นมีความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลในรายงานทางการเงินของบริษัทนั้น สิ่งที่ฝ่ายบริหารมักจะมีการพิจารณาอยู่เสมอ ก็คือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการจัดทำและรวบรวมข้อมูล ซึ่งต้นทุนดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพของข้อมูล กล่าวคือหากข้อมูลที่จัดทำเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพดี ต้นทุนในการจัดทำก็จะมีมูลค่าสูง

เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นฝ่ายบริหารของบริษัทจดทะเบียนหลายแห่งได้พยายามที่จะทำให้ต้นทุนดังกล่าวลดลง โดยการจัดทำกรรณายางานข้อมูลทางการเงินที่มีความไม่ชัดเจน ซึ่งการกระทำดังกล่าวของฝ่ายบริหารของบริษัทจะส่งผลกระทบต่อผู้ลงทุนทำให้การจัดสรรเงินเพื่อลงทุนในบริษัทที่ทั้งความเป็นไปได้ที่จะลงทุนและความเป็นไปไม่ได้ที่จะลงทุน Stocken และ Verrecchia ได้สรุปผลการศึกษาเพิ่มเติมว่าหากข้อมูลทางการเงินของบริษัทจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ลงทุน ฝ่ายบริหารของบริษัทจะทำการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพสูงและเป็นไปด้วยความระมัดระวังเพื่อส่งผลทำให้การระดมเงินทุนของบริษัทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ในทางกลับกันหากฝ่ายบริหารของบริษัทเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทไม่สามารที่จะเป็นประโยชน์ใดๆ ในการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน ฝ่ายบริหารของบริษัทจะทำการเปิดเผยข้อมูลไม่ละเอียดมากนัก เพราะต้องการลดต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ดังนั้นปัจจุบันนี้ได้มีผู้ใช้ข้อมูลออกมาเรียกร้อง ให้บริษัทจดทะเบียนมีจิตสำนึกของความรับผิดชอบต่อผู้ลงทุนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน ได้มีการออกข้อกำหนดหรือมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นการบังคับบริษัทจดทะเบียนให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือมาตรการต่างๆ นั้นอย่างเข้มงวดเพิ่มมากขึ้น และได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนได้มีการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลในเสนอรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นด้วย

ผลการศึกษาของ Bushee, Matsumoto และ Miller (ค.ศ. 2004) ซึ่งเป็นการศึกษาถึงผลกระทบของกฎระเบียบที่มีต่อเครื่องมือที่เป็นที่นิยมซึ่งบริษัทจดทะเบียนได้ใช้ในการสื่อสารกับตลาดทุน ซึ่งก็คือการประชุมทางโทรศัพท์ โดยให้กลุ่มตัวอย่าง ใช้ข้อบังคับของ Reg FD ในการเปิดเผยข้อมูล โดยกำหนดให้บริษัทกลุ่มตัวอย่างต้องมีความพร้อมในการสื่อสารทางโทรศัพท์กับตลาดเสมอ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาการตอบสนองของผู้จัดการและนักลงทุนที่มีต่อกฎระเบียบของ Reg FD นี้ โดยการสำรวจว่ากฎระเบียบของ Reg FD ที่ทำให้การเข้าถึงข้อมูลมีมากขึ้น จะมีผลกระทบต่อการใช้ ระยะเวลา และความเพียงพอของข้อมูลตลอดจนพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ระหว่างการประชุมโทรศัพท์หรือไม่ ซึ่งผู้ศึกษาแบ่งกลุ่มตัวอย่างของการประชุมทางโทรศัพท์เป็นบริษัทที่เคยถูกห้ามและไม่ถูกห้ามการประชุมทางโทรศัพท์ก่อนหน้าที่จะมีการใช้กฎของ Fed FD แต่เนื่องจาก Reg FD ไม่ได้มีผลกระทบต่อบริษัทที่ได้รับการอนุญาตให้เปิดกว้างต่อการสื่อสารโดยการประชุมทางโทรศัพท์ เราจึงคาดหวังว่า Reg FD จะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อกลุ่มบริษัท ดังกล่าวแต่ผู้ศึกษายังคงใช้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวในการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกลุ่มตัวอย่างอีกประเภท การทดลองจะช่วยควบคุมผลกระทบเรื่องระยะเวลาที่อาจมีผลต่อผลลัพธ์ของการศึกษาของผู้ศึกษาได้ และจากผลของการศึกษาพบว่า

Reg FD จะมีผลกระทบไม่มากนักต่อนโยบายการเปิดเผย ข้อมูลของบริษัทในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ และระยะเวลาของการประชุมทางโทรศัพท์ แต่ในทางตรงข้ามกับความกังวลของนักวิจารณ์หลาย ท่าน ผลกระทบดังกล่าวมีไม่มากนัก ผู้ศึกษาพบว่าจำนวนของข้อมูลที่เปิดเผยโดยบริษัทไม่ได้ลดลง อย่างมีสาระสำคัญหลังจากใช้กฎ Reg FD ซึ่งผลการศึกษาผลกระทบของ Reg FD ที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อขายพบว่า Reg FD มีผลกระทบต่อการซื้อขายของนักลงทุนในระหว่างที่มีการสื่อสาร ผู้วิจัย พบการปรับตัวของราคาค่อนข้างมากสำหรับบริษัทที่ไม่มี การสื่อสาร ผลการวิจัยของผู้วิจัยตรงกับ ความกังวลของนักวิจารณ์ที่ว่ากฎระเบียบที่เพิ่มการเข้าถึงข้อมูลจะทำให้การปรับตัวของราคา เพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า การซื้อขายหลักทรัพย์รายย่อยเพิ่มมากขึ้นในช่วง ของการสื่อสารสำหรับกลุ่มบริษัทที่เคยถูกห้ามไม่ให้มีการติดต่อสื่อสาร และสำหรับบริษัทที่เปิดให้มีการ สื่อสารไม่พบการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งช่วยสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การเปิดให้เข้าถึง ข้อมูลอย่างเท่าเทียมกันจะทำให้ นักลงทุนรายย่อยได้มีโอกาสใช้ประโยชน์ในข้อมูลในแนวทาง เดียวกันกับนักลงทุนรายใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาฉบับนี้ได้ผลลัพธ์แตกต่างจากผลงานศึกษาฉบับอื่นๆ ในเรื่องของการไม่พบการปรับตัวเรื่องราคาในช่วงการประกาศ ผลการดำเนินงาน และผู้ศึกษา ยังได้ ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะเฉพาะและมีการใช้ข้อมูลทางการตลาดในการวัดการเคลื่อนไหว ของตลาดและพฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ ในขณะที่วิธีการศึกษาวิจัยช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถวัด การเปลี่ยนแปลงนโยบายการเปิดเผยข้อมูล การนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง และพฤติกรรมการซื้อขาย แต่วิธีการศึกษาวิจัยดังกล่าว ทำให้เกิดข้อจำกัดในการสรุปผลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม ของสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล

ผลการศึกษาของ Frederickson และ Miller (ค.ศ.2004) ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบกำไรขาดทุนล่วงหน้าหรืองบกำไรขาดทุนที่คาดว่าจะ เกิดขึ้น (Pro Forma Earnings) ของบริษัทจดทะเบียน โดยผู้ลงทุนที่ไม่ใช่มืออาชีพ และนักวิเคราะห์ทางการเงินมืออาชีพ ทั้งนี้การจัดทำงบการเงินดังกล่าวของบริษัทได้มีการจัดทำขึ้น ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป Frederickson และ Miller ได้สรุปผลการศึกษาว่า จากการนำ ข้อมูลที่ได้จากการเปิดเผยในรายงานเกี่ยวกับงบกำไรขาดทุนล่วงหน้ามาใช้ เพื่อกำหนดราคา ของหลักทรัพย์โดยนักวิเคราะห์ทางการเงินมืออาชีพ นักศึกษาหลักสูตรธุรกิจมหาบัณฑิต และนักศึกษาระดับปริญญาโทชั้นมัธยมศึกษา การกำหนดราคาหลักทรัพย์ของทั้งบุคคลทั้งสามกลุ่ม ได้มีการกำหนดราคาที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งๆ ที่นักศึกษาระดับปริญญาโทชั้นมัธยมศึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาโทชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นผู้ลงทุนซึ่งไม่มีประสบการณ์ ในการลงทุนมาก่อน ซึ่งแสดงให้เห็น ว่าการจัดทำงบการเงินหากผู้จัดทำได้มีการจัดทำตามมาตรฐานการบัญชีหรือตามหลักการ

บัญชีที่รับรองทั่วไป จะส่งผลให้ข้อมูลที่รายงานในงบการเงินดังกล่าวมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และเมื่อผู้ลงทุนนำข้อมูลที่เปิดเผยไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจก็จะทำให้การตัดสินใจมีความแม่นยำ และสามารถลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจลงทุนได้

ผลการศึกษาของ Schadewitz Hannu และ Blevins Dallas (ค.ศ.1998)

ซึ่งได้ศึกษาผลงานวิจัยของ Cerf (ค.ศ.1961) และ Raffouenier (ค.ศ.1994) ซึ่งได้ ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ลักษณะของบริษัทบางอย่างมีผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ขนาดของบริษัทมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ดังนั้น Schadewitz Hannu และ Blevins Dallas ได้ศึกษาข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาล (Interim Financial Reports) ของบริษัทที่จดทะเบียนใน Helsinki Stock Exchange ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1985 – ค.ศ.1993 โดยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนจำนวน 256 บริษัท โดยไม่รวมบริษัทที่อยู่ในประเภทธุรกิจสถาบันการเงินและธุรกิจการประกันภัย เนื่องจากกลุ่มธุรกิจทั้งสองประเภท ดังกล่าวมีรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างจากบริษัทในอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ค่อนข้างมาก Schadewitz Hannu และ Blevins Dallas ได้ตั้งสมมติฐานว่า ขนาดของบริษัทมีผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาล โดยคาดว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาลกับยอดขายประจำปี และระหว่างการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาลกับเลขยกกำลังธรรมชาติของจำนวนบุคลากรในบริษัทเป็นไปในเชิงบวก สาเหตุที่ Schadewitz Hannu และ Blevins Dallas เลือกที่ศึกษาทางการเงินระหว่างกาลเพราะรายงานทางการเงินระหว่างกาลเป็นรายงานที่ไม่มีการจัดเตรียมข้อมูลไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะมีการเปิดเผยอย่างเป็นทางการ เนื่องจากข้อมูลยังอยู่ในช่วงปรับปรุงและไม่เป็นทางการ รายงานทางการเงินระหว่างกาลจึงมีการเปิดเผยข้อมูลใหม่ ซึ่งยังไม่เคยเปิดเผยในที่ใดๆ มาก่อน และสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการทำที่บริษัทสามารถรายงานได้อย่างอิสระทั้งด้านรูปแบบของข้อมูลและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาล ความยืดหยุ่นดังกล่าวได้ทำให้การเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาลมีการเปิดเผยข้อมูลที่ดีกว่า

ผลการศึกษาของ Schadewitz Hannu และ Blevins Dallas พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินระหว่างกาล ที่จัดทำขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลในการรายงานทางการเงินระหว่างกาลของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ จะมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทมากกว่าการดำเนินงานของบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า เนื่องจากการ

ดำเนินธุรกิจของบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีความซับซ้อนมากกว่า ผู้ใช้ข้อมูลจึงมีความต้องการให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มมากขึ้น

ผลการศึกษาของ Naser Kamal (ค.ศ.1998) ซึ่งได้ศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี โดยการศึกษาบริษัทจดทะเบียนใน Ammon Financial Market จำนวน 54 บริษัท ซึ่งผลการศึกษาของ Naser Kamal สามารถสรุปได้ดังนี้: -

1) ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี กล่าวคือใน Jordanian บริษัทที่มีขนาดเล็กมีความเป็นไปได้สูงที่จะเปิดเผยข้อมูลน้อยกว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกลัวว่า คู่แข่งขันของตนจะรับรู้ข้อมูลที่สำคัญของบริษัท ทำให้บริษัทเสียเปรียบทางการค้าได้ นอกจากนี้ผู้ลงทุนรายสำคัญๆ มักจะให้ความสนใจลงทุนในบริษัทที่มีขนาดใหญ่มากกว่า ดังนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุนดังกล่าว จึงส่งผลให้บริษัทที่มีขนาดใหญ่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก เพื่อดึงดูดผู้ลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อันจะส่งผลทำให้บริษัทสามารถมีเงินทุนในการดำเนินธุรกิจเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

2) อัตราส่วนแสดงความสามารถทำกำไรของบริษัท โดยเฉพาะอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน กล่าวคือบริษัทจดทะเบียนที่มีอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงจะทำการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทจดทะเบียนที่มีอัตรากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำ ทั้งนี้เพราะต้องการแสดงผลการดำเนินงานที่ดีของบริษัทแก่สถาบันการเงิน เพื่อหวังประโยชน์ในการกู้ยืมเงินสำหรับนำไปใช้ในการดำเนินธุรกิจของบริษัท

3) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สินจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนใน Jordanian ทั้งนี้บริษัทที่มีขนาดใหญ่ใน Jordanian จะมีการกู้ยืมเงินระยะยาวมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก นอกจากนี้สถาบันการเงินที่ให้กู้ยืมเงินจะมีความต้องการที่จะขอรายละเอียดการดำเนินธุรกิจของบริษัทเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำมาใช้พิจารณาการให้สินเชื่อ จึงทำให้บริษัทที่มีหนี้สินมากจะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีหนี้สินน้อย

ผลการศึกษาของ Booz Allen และ Hamilton (ค.ศ.1997) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศมาเลเซีย ประเทศอังกฤษ และประเทศฮ่องกง เป็นต้น ซึ่งได้ศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูล ในรายงานประจำปี พบว่าระดับปริมาณและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังด้อยกว่าระดับปริมาณและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศที่พัฒนาแล้ว ทั้งๆ ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นตลาดหลักทรัพย์แห่งเดียวในภูมิภาคนี้ที่มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานทางการเงินเป็นรายไตรมาส ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรฐานสากลที่ยอมรับกัน ดังนั้นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรที่จะเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีให้มีเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพ เทียบเท่ากับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้ศึกษายังได้เสนอแนะให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่มีผลต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของธุรกิจในอนาคต

ผลการศึกษาของ ZarZeski Marilyn (ค.ศ.1996) ได้ทำการศึกษารายงานประจำปีของบริษัทจำนวน 256 บริษัท จากหลายประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศนอร์เวย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและฮ่องกง เพื่อตรวจสอบว่าอำนาจทางด้านวัฒนธรรมของบริษัทและลักษณะทางการตลาด ของบริษัทมีความสอดคล้องกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนหรือไม่ ZarZeski Marilyn ได้เลือกทำการสำรวจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน เนื่องจากผู้ลงทุนเป็นผู้ที่ใช้ข้อมูลในรายงานประจำปีที่สำคัญ ซึ่ง ZarZeski Marilyn ได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางด้านวัฒนธรรมหรือลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจภายในประเทศกับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ ส่วนลักษณะทางด้านตลาดของบริษัท ซึ่งลักษณะอย่างหนึ่งของบริษัทคือ อัตราส่วนหนี้สิน ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ดำเนินธุรกิจภายในประเทศมักจะเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมภายในของบริษัท นอกจากนี้ ZarZeski Marilyn ได้สรุปผลการศึกษาเพิ่มเติมว่าบริษัทที่ดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศจะจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่าบริษัทที่ดำเนินธุรกิจภายในประเทศ เพื่อให้ได้รับทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจในราคาที่สมเหตุสมผล

ผลการศึกษาของ Hutchins (ค.ศ.1994) ได้ศึกษาคุณค่าของข้อมูลที่เสนอ ในรายงานประจำปี ซึ่งเป็นข้อมูลที่ตอบสนองของความปลอดภัยของนักลงทุน ในการศึกษาได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักลงทุนสถาบันและ CFOs กลุ่มละ 300 ราย ซึ่งใช้การสุ่ม มาจากรายชื่อใน “Nelson’s 1993 Money Market Directory of Investment Managers” ซึ่งทั้ง 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่มีผลต่อการจัดทำรายงานประจำปี โดยมีสมมติฐาน 3 ข้อ คือ 1) รายงานประจำปีเป็นเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ติดต่อบริษัทที่มีประโยชน์น้อย และเป็นเครื่องมือแจ้งข่าวสารที่สำคัญน้อยที่สุดของบริษัท 2) หัวข้อหลักที่เปิดเผยในรายงานประจำปีอันได้แก่ สารจากประธาน การวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงาน และหมวดการเงิน ไม่ตอบสนองของความต้องการของนักลงทุน 3) รายงานประจำปีมีส่วนน้อยหรือไม่มีส่วนเลย ในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน ได้ผลตอบแทนกลับมาคิดเป็นร้อยละ 32 และร้อยละ 37 ตามลำดับ เมื่อนำมาทดสอบสมมติฐานได้ผลปฏิเสธสมมติฐานหลักทั้งหมดที่กล่าวมา ซึ่งสรุปได้ว่ารายงานประจำปีเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของกิจการ และที่ผ่านมามีการปรับปรุงแก้ไขให้ใช้ประโยชน์ได้ดีขึ้น และนักลงทุนส่วนใหญ่ตระหนักถึงคุณค่าของข้อมูลในหัวข้อหลัก อันได้แก่ สารจากประธาน การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน และหมวดการเงิน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ถึงร้อยละ 10 ที่ตอบว่าไม่พิจารณาข้อมูลในส่วนดังกล่าวในการตัดสินใจ และในการศึกษาได้พิจารณาถึงอิทธิพลของต้นทุนในการจัดทำรายงานประจำปี จำนวนหน้าที่หนาขึ้นจากภาพวาดและกราฟิกที่ทันสมัย ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจและเป็นที่ยอมรับของนักลงทุนทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กซึ่งต้องใช้เวลาและเงินเป็นจำนวนมากในการจัดทำ แต่ด้วยความเคยชินเก่าๆ ของผู้ใช้ก็ยากที่จะเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกผลการสำรวจพบว่านักลงทุนสถาบันให้รายงานประจำปีเป็นแหล่งข้อมูลที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดในการใช้ตัดสินใจลงทุน โดยแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่สร้างสัมพันธ์กับนักลงทุน และสื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความแตกต่างจาก CFOs ที่ให้ความสำคัญกับความเห็นตัวเองเป็นลำดับแรก และใช้แหล่งข้อมูลจากรายงานประจำปีเป็นอันดับที่สองรองลงมาในการตัดสินใจ

ผลการศึกษาของ Wallace R., Naser Kamal และ Mora A., (ค.ศ.1994) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทกับลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในประเทศสเปน ผลการศึกษา Wallace R., Naser Kamal และ Mora A. พบว่า จำนวนรายละเอียดของข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศสเปน จะลดลงตามอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง กล่าวคือบริษัทที่มีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องต่ำจะมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริษัท

ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะบริษัทดังกล่าวต้องการที่จะอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้บริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินที่ต่ำ ซึ่งแสดงการมีปัญหาด้านการเงินของบริษัท

ผลการศึกษาของ Lang M. และ Lumdholm R. (ค.ศ.1993) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับขนาดของบริษัท และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับผลการดำเนินงานของบริษัท โดย Lang M. และ Lumdholm R. ได้ประเมินความเพียงพอของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทนั้น จะพิจารณาจากข้อมูลที่เผยแพร่ประจำปี ข้อมูลที่เผยแพร่รายไตรมาสและข้อมูลที่เผยแพร่อื่นๆ ในรูปแบบสื่อสำหรับนักลงทุนสัมพันธ์ ซึ่งคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจะวัดจากการให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทระหว่างปี ค.ศ. 1985 - ค.ศ.1989 ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจากคณะกรรมการ Financial Analysts Federation (FAF) จากผลการศึกษา Lang M. และ Lumdholm R. ได้พบว่า คะแนนของคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจะเพิ่มขึ้นตามขนาดของบริษัท และบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีจะได้รับคะแนนของคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน

ผลการศึกษาของ McNally Graeme, Eng Lee และ Hasseldine C. (ค.ศ. 1982) ซึ่งได้ศึกษารายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนใน New Zealand Exchange ประเทศนิวซีแลนด์ โดยศึกษาความพอใจของผู้ใช้ข้อมูล ลักษณะของการดำเนินงานของบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องนำเสนอของบริษัทผู้ผลิต ผลการศึกษา พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับข้อมูลที่ต้องทำการเปิดเผย เนื่องจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีทรัพยากรที่เพียงพอในการรวบรวมและจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพ โดยจะสามารถนำเสนอข้อมูลที่มีรายละเอียดได้มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก นอกจากนี้ จากการศึกษาของ McNally Graeme, Eng Lee และ Hasseldine C. ได้พบว่า บรรณาธิการวารสารทางการเงิน (Financial Editor) และบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ (Stock Broker) เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการพยากรณ์การทำการใดๆและการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนได้อย่างแม่นยำ รวมถึงเป็นแหล่งข้อมูลในอดีตเกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานและข้อมูลทางการเงินของบริษัท อย่างไรก็ตาม คณะผู้ศึกษาได้สรุปว่าเพิ่มเติมทั้งบรรณาธิการวารสารทางการเงิน และบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์ จะมีการเตรียมข้อมูลที่จำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ค่อยดีนัก

ผลการศึกษาของ Buzby Stephen (ค.ศ.1975) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่ทำการผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับขนาดของสินทรัพย์ของบริษัท โดยไม่มีผลกระทบต่อสถานะของการจดทะเบียนบริษัท เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำ การเปิดเผยข้อมูลทำให้บริษัทมีต้นทุนสูงขึ้น ดังนั้นบริษัทที่มีขนาดเล็กจึงมีการเปิดเผยข้อมูลใน รายงานประจำปีในระดับที่น้อยกว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาก็ได้สรุปเพิ่มเติม ไว้ว่าระดับของการเปิดเผยข้อมูลไม่สามารถวัดคุณภาพ โดยรวมของข้อมูลในรายงานประจำปีได้ ทั้งนี้เพราะการวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาระดับของการเปิดเผยข้อมูลที่คำนึงถึงความต้องการข้อมูล ของนักวิเคราะห์ทางการเงิน ดังนั้นข้อมูล อาจจะไม่มีความสัมพันธ์เพียงพอต่อความต้องการของ ผู้ใช้ข้อมูลกลุ่มอื่นๆ

ผลการศึกษาของ ภิญญา สโมสร (พ.ศ.2548) ความคิดเห็นของผู้ลงทุน สถาบันที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ของผู้ลงทุนสถาบันที่มีต่อแบบ 56-1 ของบริษัทจดทะเบียน และเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่าง ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ลงทุนสถาบัน กับระดับความคิดเห็นในแบบ 56-1 โดยใช้วิธี เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ลงทุนสถาบัน จำนวน 151 ราย และนำมาประมวลผล โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุมาน เช่น t-test, One-Way ANOVA และ LSD ซึ่งผลการศึกษารูปได้พบว่า ผู้ลงทุนสถาบันมีความ คิดเห็นต่อข้อมูลที่เปิดเผยในแบบ 56-1 ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสำคัญของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเลือกลงทุนในระดับมาก แต่ด้านความเพียงพอ ของการเปิดเผยข้อมูล และด้านความทันต่อเหตุการณ์อยู่ในระดับปานกลาง และการเข้าถึงข้อมูล อยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาพบว่าผู้ลงทุนสถาบันที่มีความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการบริหารเงินลงทุน และระยะเวลาถือครองหลักทรัพย์โดยเฉลี่ย จะมีระดับความ คิดเห็นที่แตกต่างกันเฉพาะด้านความสำคัญของข้อมูลในการเลือกลงทุน

ผลการศึกษาของ บริภัทร ภัทรประดิษฐ์ (พ.ศ.2547) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณภาพของงบการเงินจากข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต วัตถุประสงค์ในการ ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพของงบการเงินจากรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และต้องการชี้ให้เห็นประโยชน์ในการนำรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลใน

งบการเงิน ในการศึกษานี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวน 10 บริษัท และบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวน 10 บริษัท สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และงบการเงินของทั้งบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จากการศึกษาสรุปได้ว่ารายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสามารถบอกถึงคุณภาพของงบการเงินได้ในระดับภาพรวมซึ่งเป็นสาระสำคัญของงบการเงิน และมีผลต่อผู้ใช้งบการเงิน แต่มีปัจจัยบางประการเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ คือ คุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และการปฏิบัติตามแม่บททางการบัญชี ในการจัดทำรายงานทางการเงินของผู้จัดทำงบการเงิน จากผลการศึกษาข้างต้นเป็นแนวทางที่จะช่วยลดผลกระทบให้กับผู้ใช้ข้อมูลจากงบการเงิน และควรกำหนดให้มีการจัดทำรายละเอียดเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนในการปฏิบัติงานพร้อมทั้งเหตุผลประกอบ

ผลการศึกษาของ นววรรณ เชิดชูภูมิกุล (พ.ศ.2546) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาของบริษัทในธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ในรายงานประจำปีของบริษัทในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์กับบริษัทในอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่งในช่วงปี พ.ศ. 2545-2546 รวมทั้งศึกษาข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูล ในรายงานประจำปี ผลที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด และมาตรการส่งเสริมที่จะกระตุ้นการเปิดเผยข้อมูลให้มากขึ้น โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้จัดการฝ่ายบัญชีทั้ง 2 อุตสาหกรรม จำนวน 47 คน และจากผู้ถือหุ้นจำนวน 200 คน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐานจากวิธีการทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบแบบ t-test และการวิเคราะห์ความถดถอย เชิงพหุ จากการศึกษาสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทพบว่า กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ นอกจากนี้ยังพบว่ากำไรสุทธิ ต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับ การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่ง แต่ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่ง และบริษัทควรปรับปรุงข้อบกพร่อง

ในด้านภาษาที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและการรายงานข้อมูลให้ทันต่อเวลาการตัดสินใจลงทุนของผู้ถือหุ้น สำหรับผลที่จะได้รับเมื่อบริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดทาง ก.ล.ต. และ ตลท. ทำให้บริษัทได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้ใช้งายงานประจำปี และความสนใจลงทุนจากนักลงทุนมากขึ้น และมาตรการที่มีส่วนกระตุ้นให้บริษัททั้งสองอุตสาหกรรมดังกล่าวมีการเปิดเผยมากขึ้น ผู้ถือหุ้น เห็นว่าควรใช้มาตรการเกี่ยวกับการเปิดเผยรายชื่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้งายงานประจำปีหรือเปิดเผยข้อมูลไม่ถูกต้องสู่สาธารณชน

ผลการศึกษาของนวพร พงษ์รัตนกุล (พ.ศ. 2546) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์โครงสร้างการเป็นเจ้าของ ทั้งการกระจุกตัวและองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ความสำคัญและจำเป็นของข้อมูลที่เปิดเผย ความสอดคล้องของข้อมูลที่เปิดเผย และความบกพร่องของข้อมูลที่เปิดเผย ในความเห็นของผู้ถือหุ้นสถาบัน ผู้ทำการศึกษได้ทำการสอบถามผู้จัดการบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยจำนวน 80 บริษัท กับผู้ถือหุ้นภายนอกจำนวน 160 คน โดยข้อมูลที่รวบรวมมาจากผู้จัดการบัญชีได้นำมาสร้างดัชนีการเปิดเผยข้อมูลแบบไม่ถ่วงน้ำหนักเพื่อใช้วัดระดับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์องค์ประกอบการถือหุ้นและการกระจุกตัวการถือหุ้นกับคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูลในบริษัทจดทะเบียนได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ สำหรับการวิเคราะห์ความสำคัญและจำเป็นต่อข้อมูลที่เปิดเผย ความสอดคล้องข้อมูลที่เปิดเผยกับความจำเป็นที่ต้องการนำข้อมูลไปตัดสินใจ และข้อบกพร่องในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน ตามความเห็นของผู้ถือหุ้นสถาบัน ได้ใช้การวิเคราะห์ ทั้งค่าเฉลี่ย และการทดสอบแบบ t-test จากการศึกษาสรุปได้ว่า การกระจุกตัวของการถือหุ้นซึ่งวัดจากการถือหุ้นสูงสุด 5 อันดับแรก มีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจและการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด ส่วนองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นพบว่า ผู้ถือหุ้นภายใน คือ การถือหุ้นของกรรมการและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจ ปฏิบัติตามข้อกำหนด และการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมด ในขณะที่การถือหุ้นของสถาบันมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลทั้ง 3 แบบ นอกจากนี้ผู้ถือหุ้นสถาบันเห็นว่าความสำคัญและจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และเห็นว่ารายการที่มีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุด คือ ปัจจัยความเสี่ยง ส่วนข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานทางการเงินนั้น ไม่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ถือหุ้นภายนอก และความบกพร่อง ด้านเนื้อหาข้อมูลและรูปแบบการรายงานอยู่ในระดับปานกลาง

โดยเห็นว่าสิ่งที่บกพร่องมากที่สุด คือ การเปิดเผยข้อมูลไม่ทันต่อเวลา และข้อมูลที่เปิดเผยมีความ
 เยิ่นเย้อไม่ตรงประเด็น

ผลการศึกษาของ พนิตนันท์ วัฒนประสิทธิ์ (พ.ศ.2544) ซึ่งได้ศึกษา
 เรื่องความคิดเห็นของผู้ประกอบการกลุ่มบริษัทสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 ต่อการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา
 ความคิดเห็นต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)
 กับผู้บริหารกลุ่มบริษัทสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลพร้อมกับศึกษาถึง
 ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลในแบบดังกล่าวตามข้อกำหนดของ ก.ล.ต. และ ต.ล.ท.
 โดยกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนั้น คือ กลุ่มธุรกิจสื่อสารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
 จำนวน 10 บริษัท และได้จัดส่งแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มสื่อสารเหล่านั้น มีอัตราการ
 ตอบกลับ ของแบบสอบถามเป็นร้อยละ 100 จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพียงสถิติ
 เชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้บริหารหรือผู้จัดทำ
 การเปิดเผยข้อมูล กลุ่มธุรกิจสื่อสารมีความเห็นต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลแบบแสดงรายการ
 ข้อมูลประจำปีอยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาการเปิดเผยข้อมูลทั้ง 12 รายการในแบบ 56-1 นั้น
 อยู่ในระดับมาก คือลักษณะการประกอบธุรกิจ การผลิตและการจัดการการผลิต การตลาด
 และสิทธิหรือข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจ ถ้ามีการเปิดเผยมากเกินไปจะทำให้คู่แข่งช่นทราบถึง
 แผนการดำเนินงานและกลยุทธ์ของบริษัท ส่วนรายการโครงการดำเนินงานในอนาคต
 บั้จจัยความเสี่ยง และแนวโน้มในอนาคต ผู้บริหารให้ความเห็นว่าเปิดเผยค่อนข้างยาก เพราะเป็น
 เรื่องการคาดการณ์ในอนาคต ซึ่งมีความเสี่ยงและความไม่แน่นอนสูง และในรายการทุนและการ
 ถือหุ้น การควบคุมภายในสินทรัพย์และเงินลงทุนทั้งในบริษัทและบริษัทย่อย บุคคลที่มีผลประโยชน์
 ร่วมกันและรายการระหว่างกัน และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ผู้บริหาร
 หรือผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มดังกล่าว เห็นว่ามีปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนกับการเปิดเผย
 ในรายงานประจำปี และรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผลการศึกษาของ นิภา จิตรรุ่งวิทยา (พ.ศ.2542) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความ
 คิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มบริษัทบรจักษ์ภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อบทรายงานและ
 การวิเคราะห์ของผู้บริหาร (MD&A) โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาถึงความเพียงพอการเปิดเผยข้อมูล
 ในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารจากรายงานประจำปี 2540 ของกลุ่มธุรกิจบรจักษ์ภัณฑ์
 ในตลาดหลักทรัพย์ศึกษาสาเหตุรายการที่ผู้บริหารไม่สามารถนำมาเปิดเผยข้อมูลได้ พร้อมทั้งศึกษา

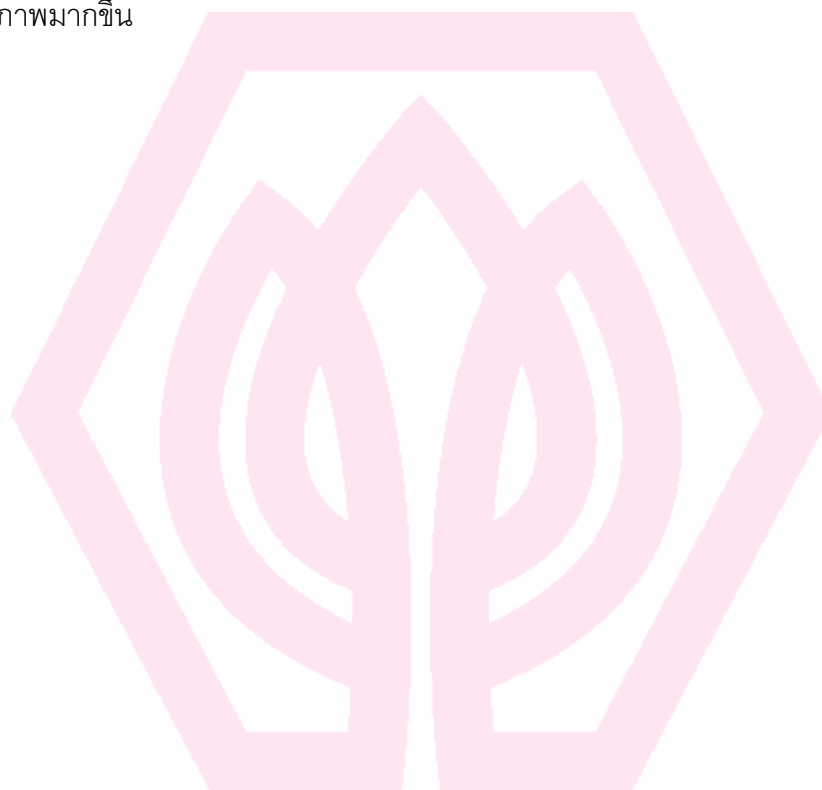
ข้อคิดเห็นจากกลุ่มอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ที่ได้รับรางวัล “ดีมาก” เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและวิเคราะห์จากผู้บริหาร ในรายการที่กลุ่มธุรกิจบรรจุกิจภัณฑ์ไม่สามารถนำมาเปิดเผยได้ ผู้ทำการศึกษาได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มธุรกิจบรรจุกิจภัณฑ์ จำนวน 15 บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่ได้รับรางวัล จำนวน 4 บริษัท โดยได้จัดทำแบบสอบถามเป็น 2 ชุด ให้กับกลุ่มธุรกิจและกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งสองกลุ่ม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ทำการศึกษาได้ใช้วิธีการเข้าสัมภาษณ์หรือการส่งแบบสอบถามทางโทรสาร หรือการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับผู้บริหาร และอัตราการตอบกลับเป็นร้อยละ 100 จึงทำการวิเคราะห์ผลการศึกษาดังกล่าวโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยจากผลการศึกษาดังกล่าวได้พบว่า ความเพียงพอที่กลุ่มบริษัทบรรจุกิจภัณฑ์ต้องการเปิดเผยข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่ได้รับรางวัลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนการศึกษาจากบทรายงานและการวิเคราะห์ผู้บริหารที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของกลุ่มบรรจุกิจภัณฑ์นั้นอยู่ในระดับน้อย เพราะบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหารยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย และกลุ่มอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่ได้รับรางวัล อยู่ในระดับปานกลาง เพราะผู้บริหารเล็งเห็นในความสำคัญประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลให้กับผู้ลงทุนที่จะนำไปตัดสินใจ เพื่อการลงทุน สำหรับรายการที่ทางกลุ่มธุรกิจบรรจุกิจภัณฑ์ไม่ได้เปิดเผยนั้น คือ รายงานเพื่อกำไรในอนาคต รายการผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นตัวเลขและรายการการดำเนินงานในอนาคต มีสาเหตุมาจากการเปิดเผยทำค่อนข้างยาก เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคาดการณ์ในอนาคต มีความเสี่ยงและความไม่แน่นอน และรายการผลการดำเนินงานเทียบกับแผน มีสาเหตุมาจากการทำให้คู่แข่งทราบถึงแผนการดำเนินงานและกลยุทธ์ของบริษัท จากรายงานดังกล่าวทางกลุ่มอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรมที่ได้รับรางวัล เห็นว่าถ้ามีการเปิดเผยในบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร จะทำให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ลงทุน หรือผู้สนใจได้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการยกระดับการเปิดเผยข้อมูลหรือเป็นการแสดงวิสัยทัศน์ จากการศึกษาผลงานทางวิชาการในอดีตของนักวิชาการหลายท่านซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด ได้แก่ การนำเสนองบการเงิน การนำเสนอรายงานประจำปี การนำเสนอข้อมูลตามแบบ 56-1 และการรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการรายงานการวิเคราะห์ของผู้บริหาร (MD&A) ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังกล่าวได้ดังนี้:

1) ด้านบริษัทจดทะเบียนที่เปิดเผยข้อมูล มีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้น ได้มีการกำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลมากเกินไป ซึ่งอาจจะส่งผลให้คู่แข่งหันมาบงกชการดำเนินงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนงานในอนาคตของบริษัท ดังนั้นบริษัทส่วนใหญ่จึงมักเปิดเผยข้อมูลไม่มากมากนักเพราะมีความเสี่ยงและความไม่แน่นอนในอนาคต ส่วนการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน MD&A บริษัทจดทะเบียนมีความต้องการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ไม่มากนัก โดยให้เหตุผลเช่นเดียวกับการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด

2) ด้านผู้ใช้ข้อมูลหรือผู้ลงทุนและผู้ถือหุ้น มีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของบริษัทจดทะเบียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยง และยังมีความเห็นว่ารายงานการเงินยังไม่สอดคล้อง ต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูล บริษัทควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ เนื้อหาต้องตรงประเด็น ไม่เยิ่นเย้อ และควรเปิดเผยข้อมูลให้ทันต่อเวลา ส่วนการเปิดเผยในรายงาน MD&A ผู้ใช้ข้อมูลมีความเห็นว่าบริษัทจดทะเบียนได้เปิดเผยข้อมูล ในระดับที่น้อย

3) ด้านการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูล โดยลักษณะของบริษัท กำไรสุทธิต่อส่วนผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนสภาพคล่องมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือบริษัทที่มีกำไรสุทธิต่อส่วนผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนสภาพคล่องมาก ก็จะมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นด้วย แต่ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกันกับการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือบริษัทที่มีขนาดใหญ่ จะไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการกระจุกตัวของเจ้าของกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล พบว่าผู้ถือหุ้น 5 อันดับแรก มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลรายงาน MD&A ส่วนผู้ถือหุ้นภายในไม่มีความสัมพันธ์ทั้งการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการรายงาน MD&A และการเปิดเผยทั้งหมด หากแต่ผู้ลงทุนในรูปของสถาบันจะมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยทั้งสามแบบ นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนยังไม่ครอบคลุมถึงการศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่ดี กล่าวคือคุณภาพของรายละเอียดข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนที่ได้มีการเปิดเผยนั้นยังมีคุณภาพไม่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงตระหนักถึงประโยชน์ที่ผู้ลงทุนจะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งหากผู้ลงทุนได้รับข้อมูลที่บิดเบือนความจริงอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายหรือเสียผลประโยชน์ได้ การวิจัยครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อการลงทุน กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะ

การเปิดเผยข้อมูลที่ดีในด้านความน่าเชื่อถือ ความเพียงพอ ความทันต่อเวลาและการเข้าถึงข้อมูลซึ่งบริษัทจดทะเบียนได้นำเสนอไว้ในรายงานประจำปี โดยผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ลงทุน ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ใช้ข้อมูลดังกล่าว เป็นข้อมูลเพื่อนำมาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทให้มีคุณภาพมากขึ้น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อย่างเหมาะสม มีขอบเขตและมีกติการ่วมกัน ได้มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ลงทุน เพราะเป็นการสร้างความยุติธรรม สร้างสภาพคล่องและทำให้ตลาดหลักทรัพย์สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระเบียบ ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์จึงได้กำหนดแนวทางให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนให้ผู้ลงทุนได้ทราบ โดยข้อมูลที่เปิดเผยต้องมีความถูกต้อง เพียงพอและทันเวลา รวมถึงได้มีการเผยแพร่สู่บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน

อย่างไรก็ดีข้อมูลสำคัญที่บริษัทจดทะเบียนต้องรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจะมีผลต่อราคาหลักทรัพย์หรือสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (Periodic Reports) และ 2) สารสนเทศที่ต้องรายงานตามเหตุการณ์ (Non – Periodic Reports) ทั้งนี้ข้อมูลแต่ละประเภทมีแนวทางการรายงานที่แตกต่างกัน รวมถึงระยะเวลาในการนำเสนอรายงาน ได้กำหนดไว้ต่างกัน โดยตลาดหลักทรัพย์ได้ออกประกาศข้อกำหนด โดยได้มีการระบุกำหนดเวลาการที่บริษัทต้องรายงานไว้อย่างชัดเจน ซึ่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และนำเสนอให้นำส่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และนำเสนอให้ตลาดหลักทรัพย์ โดยให้รายงานในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ทั้งนี้รายงานประจำปี (Annual Report) ของบริษัทจดทะเบียนถือว่าเป็นข้อมูลประเภทหนึ่งที่บริษัทจดทะเบียนจะต้องจัดทำและนำเสนอในตั้งแต่วันที่สิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี 110 วัน ทั้งนี้เพราะรายงานประจำปีมีความสำคัญต่อผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้นของบริษัทนั้นๆ เนื่องจากผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนจะสามารถศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่บริษัทเปิดเผยอยู่ในรายงานประจำปีได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ลงทุนหรือผู้ใช้ข้อมูลสามารถคาดการณ์อนาคตของบริษัทนั้นๆ ได้ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปียังถือได้ว่าเป็นการส่งสัญญาณเตือนภัย

ให้ผู้ลงทุนหรือผู้ใช้ข้อมูลได้ทราบถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม หากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนไม่สามารถส่งสัญญาณเตือนภัยให้แก่ผู้ลงทุนหรือผู้ใช้ข้อมูลได้ทราบถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตจะทำให้ผู้ลงทุนหรือผู้ใช้ข้อมูลของบริษัทไม่มีความเชื่อถือและขาดความเชื่อมั่นในระบบการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทและอาจจะทำให้ไม่มีความเชื่อมั่นที่จะลงทุนในบริษัทเหล่านั้นต่อไป ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อการลงทุนภายในประเทศได้อีกด้วย และเมื่อไม่มีการลงทุนภายในประเทศเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลทำให้อัตราการจ้างแรงงานลดลงทำให้ประชาชนในประเทศว่างงานเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางเศรษฐกิจทำให้ธุรกรรมด้านการตลาดซบเซาลงเพราะกำลังการซื้อของประชาชนลดลง เนื่องจากไม่มีรายได้รัฐบาลเองก็จะขาดรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร

อย่างไรก็ดีสาเหตุดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าหากบริษัทจดทะเบียนได้จัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพที่ไม่ดีพอ อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตลาดทุน และเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่องและส่งผลเสียหายต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล และเหตุการณ์ของการล้มละลายบริษัทซึ่งเป็นธุรกิจค้าพลังงานที่ใหญ่หนึ่งในสิบอันดับของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ก่อให้เกิดความสั่นสะเทือนความเชื่อมั่นในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนไปทั่วโลกคือ ข่าวการล้มละลายของบริษัท เอ็นรอน ซึ่งก่อนหน้าที่บริษัทจะประกาศขอให้ศาลให้ความคุ้มครองจากเจ้าหนี้ไม่นานนั้น นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่ต่างได้มีความเห็นเป็นเสียงเดียวกันว่าตราสารทุนหรือหลักทรัพย์ของบริษัท เอ็นรอน เป็นหลักทรัพย์ที่น่าจับตามองและผู้ลงทุนควรลงทุนมากที่สุดบริษัทหนึ่ง หลังจากนั้นไม่นานประมาณเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2544 ชาวที่ได้รับความสนใจจากทั่วทุกมุมโลกคือข่าวที่เกี่ยวกับการล้มละลายของบริษัทเอ็นรอน ซึ่งเมื่อวัดจากมูลค่าของรายได้เมื่อปี พ.ศ. 2543 แล้วนับว่าเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านพลังงานที่ใหญ่เป็นอันดับ 7 ของประเทศสหรัฐอเมริกาและเป็นอันดับที่ 16 ของโลก หากแต่ว่าเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2544 บริษัท เอ็นรอน ก็ได้ประสบภาวะล้มละลายและได้ขอให้ศาลคุ้มครองจากเจ้าหนี้ การล้มละลายของบริษัท เอ็นรอน ดังกล่าวเป็นการล้มละลายที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมหาศาล ถือได้ว่าเป็นการล้มละลายที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ทางธุรกิจของประเทศไทยและอาจกล่าวได้ว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้บริษัท เอ็นรอนต้องประสบภาวะล้มละลาย เนื่องมาจากการขาดความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนและสถาบันการเงินที่มีต่อบริษัทฯ ในเรื่องความโปร่งใส ความสุจริตและความเที่ยงธรรมในการดำเนินธุรกิจของคณะกรรมการบริหารบริษัท ซึ่งก่อนที่บริษัทฯ จะยื่นขอให้ศาลคุ้มครองจากเจ้าหนี้นั้น ช่วงเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2544 บริษัท เอ็นรอน ได้ยื่นงบการเงินระหว่างปีพ.ศ. 2540 ถึงไตรมาสที่ 2

ของปี พ.ศ. 2544 ที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยให้เหตุผลว่างบการเงินที่ได้เคยรายงานไว้ก่อนหน้านี้ ได้มีข้อผิดพลาดที่มีนัยสำคัญที่ทำให้การแสดงผลกำไรของบริษัทสูงกว่าที่ควรจะเป็นประมาณ 586 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้การขาดความเชื่อมั่นในการบริหารงาน ของคณะกรรมการบริหารของบริษัท เอ็นรอน ยังมีสาเหตุอื่นๆ เช่น การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนนั้นยากต่อความเข้าใจและไม่ได้สื่อให้เห็นถึงเนื้อหาที่แท้จริงของรายงานประจำปีอย่างชัดเจน รวมถึงไม่ได้สื่อให้ผู้สนใจทั่วไปได้ทราบถึงข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามความเป็นจริง ผู้จัดทำรายงานประจำปีจึงใจหึกเลียงที่จะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียทางการเงินของผู้บริหารทางการเงิน โดยไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับรายงานระหว่างบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง (Related - Party Transactions) การเปิดเผยข้อมูลตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายการเงินซึ่งไม่ได้อยู่ในการควบคุมดูแล ตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือไม่มีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพภายในและการเปิดเผยข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูงของบริษัท เอ็นรอน และที่ปรึกษาภายในไม่ได้รับคำแนะนำที่น่าเชื่อถือและเหมาะสมจากที่ปรึกษาภายนอก และผู้สอบบัญชีของบริษัท เอ็นรอน เป็นต้น จากเหตุการณ์ดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ลงทุนรายย่อยซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ผู้ลงทุนซึ่งทำการลงทุนในรูปสถาบัน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและพนักงานของบริษัท เอ็นรอน เป็นต้น ซึ่งผู้ลงทุนดังกล่าวต่างประสบกับผลขาดทุนมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานของบริษัท เอ็นรอน เกือบสี่พันคนต้องถูกปลดออกจากงาน บริษัทที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินของบริษัท เอ็นรอน ได้ถูกคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา สอบสวนและถูกผู้ลงทุนฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย นอกจากนี้ยังถูกปลดจากการเป็นผู้สอบบัญชีและการรับรองงบการเงินให้แก่บริษัทอื่นๆ ทั้งนอกประเทศและในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลกระทบที่สำคัญประการหนึ่งคือความเชื่อมั่นที่มีต่อระบบการรายงานข้อมูลทางการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีมาตรฐานการบัญชีและระบบการรายงานทางการเงิน (Financial Reports) ที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลกได้เริ่มมีการสั่นสะเทือนและผู้ลงทุนจำนวนมากได้เรียกร้องให้บริษัทต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จัดทำการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทอย่างโปร่งใส รวมถึงการให้ความสนใจเกี่ยวกับการเป็นบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) หรือมีการกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) เพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดของอดีตผู้บริหารระดับสูงของบริษัท เอ็นรอนศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกาได้อ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยตัดสินลงโทษอดีตผู้บริหารของบริษัท เอ็นรอน นาย Jeffrey Skilling ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง

เป็นประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (Chief Executive Officer – CEO) ให้มีโทษจำคุก 24 ปี 4 เดือน และให้จ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายให้แก่กองทุนเพื่อช่วยเหลือนักลงทุนที่ได้รับความเสียหายจากผลการกระทำผิดของอดีตผู้บริหารบริษัท เอ็นรอน เป็นเงินมูลค่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ส่วนนาย Andrew Fastow ซึ่งเป็นอดีตประธานเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายการเงิน (Chief Financial Officer – CFO) โดยเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญที่ได้ก่อให้เกิดความไม่เป็นบรรษัทภิบาลในการบริหารบริษัท จนในที่สุดบริษัท เอ็นรอน ต้องล้มละลายลง หากนาย Fastow ได้ถูกศาลพิพากษาจำคุกเพียง 6 ปี เท่านั้น และถูกริบทรัพย์สินเป็นเงินมูลค่า 23.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งสาเหตุที่นาย Fastow ได้รับโทษน้อยมากเมื่อเทียบกับความผิดที่ได้กระทำไปนั้นก็เนื่องมาจากนาย Fastow ได้ให้การที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดีทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วและสามารถชี้มูลความผิดของผู้กระทำความผิดได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารคนสำคัญอีกคนหนึ่งคือนาย Kenneth Lay ซึ่งเป็นอดีตผู้ก่อตั้งบริษัท เอ็นรอน และได้กลับมาเป็น CEO ภายหลังจากที่นาย Skilling ได้ออกไป นาย Lay เป็นอดีตผู้บริหารที่เข้ามาทำหน้าที่จนกระทั่งถึงวาระที่บริษัท เอ็นรอน ล้มละลายลง นาย Lay ได้เสียชีวิตลงเมื่อเดือนกรกฎาคมด้วยโรคหัวใจล้มเหลวก่อนที่จะศาลจะได้อ่านคำพิพากษา นาย Lay จึงรอดจากการต้องถูกจำคุกไปในที่สุด ส่วนทรัพย์สินของนาย Lay นั้นศาลได้มีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สิน เข้ามาเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล โดยมีมูลค่ากว่า 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ส่วนอดีตผู้บริหารของบริษัท เอ็นรอน อื่นๆ เช่น นาย Richard Causey ซึ่งเป็นอดีตผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Chief Accountant) และนาย Delainey ซึ่งเป็นอดีตผู้จัดการด้านการค้าพลังงาน (Head of Energy Trading Business) เป็นต้น ต่างได้รับโทษจำคุกทั้งสิ้น แม้กระทั่งภรรยาของนาย Fastow เองก็ได้รับโทษจำคุกเนื่องจากปิดบังข้อมูลในการชำระภาษีเพื่อเป็นการช่วยสามี สำหรับประเทศไทยกรณีเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งได้เคยมีการกล่าวโทษเกี่ยวกับการกระทำความผิดพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 การตกแต่งบัญชี การจัดทำและการนำเสนองบการเงินไม่ถูกต้อง ความไม่โปร่งใสของผู้บริหารระดับสูง รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ข้อมูลของบริษัทแห่งหนึ่ง โดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation – DSI) ได้มีการกล่าวโทษและฟ้องร้องบริษัทจดทะเบียนนั้น เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด หากศาลได้พิจารณาคดีแล้วเห็นว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่สามารถแสดงหลักฐานการกระทำความผิดที่ชัดเจนได้ จึงได้มีคำพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าวไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนแล้ว จะพบว่า การที่คณะกรรมการและผู้บริหารของบริษัทซึ่งเป็นผู้ที่ทราบถึงการดำเนินธุรกิจ ผลการดำเนินงานของบริษัทและเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับบริษัทและเป็นผู้มีหน้าที่ทำการควบคุมดูแลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท มักจะละเว้นการเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานประจำปี เช่น การไม่รายงานเกี่ยวกับผลขาดทุนที่เกิดขึ้น การรายงานหนี้สินต่ำกว่าความเป็นจริง การไม่แสดงค่าเผื่อนี้สงสัยว่าจะสูญที่แท้จริง เป็นต้น ซึ่งการจัดทำการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เพียงพอต่อการใช้ข้อมูลของผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนนั้น อาจเป็นเพราะบริษัทนั้นๆ เกรงว่าราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจะลดลงและจะส่งผลทำให้ ไม่มีผู้ลงทุน มาลงทุนเพิ่มหรือมาร่วมทุนด้วย เนื่องจากผลการดำเนินงานไม่ดี บางบริษัทมีความคิดเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทนั้นเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมาย จึงไม่ได้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลขึ้นด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูล จะก่อให้เกิดต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้นมาก บางบริษัทเกรงว่าจะทำให้เสียเปรียบคู่แข่ง จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้บริษัทบางแห่งจึงจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เพียงพอต่อการใช้ข้อมูล ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญของบริษัทได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ รวมถึงไม่สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสภาพการณ์ในอนาคตของบริษัทนั้นๆ ได้ ส่งผลให้ผู้ใช้ข้อมูลเกิดความเข้าใจผิดและทำการตัดสินใจผิดพลาด และในที่สุดก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างมากต่อผู้ใช้ข้อมูลเองและสังคมประเทศชาติ จากกรณีของบริษัท เ็นรอนและบริษัทอื่นๆ ที่ประสบกับสภาพการณ์การล้มละลายนั้น ได้พบว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท เหล่านั้นไม่สามารถส่งสัญญาณเตือนภัยให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลได้ทราบถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต จึงทำให้ผู้ใช้ข้อมูลของบริษัทเกิดความไม่เชื่อมั่นในระบบการเปิดเผยข้อมูล เพราะทราบว่าข้อมูลของบริษัทที่เปิดเผยนั้นเชื่อถือไม่ได้ ข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เพียงพอต่อการนำมาใช้เพื่อการวิเคราะห์แนวโน้มหรือการวิเคราะห์สถานการณ์การเงินของบริษัทได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือการขาดความเชื่อมั่นในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนภายในประเทศของผู้ลงทุนทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศและอันเนื่องมาจากการลงทุนในประเทศลดลงดังกล่าวอาจจะส่งผลทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศถดถอยหรือตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันรณรงค์ให้มีการสร้างความเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีหรือมีการกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดในตลาดหลักทรัพย์ โดยสร้างให้เกิดกลไกในการผลักดัน 3 ด้าน คือ: - 1) ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ (Regulatory Discipline) 2) แรงสนับสนุนจากสังคม (Social Discipline) และ 3) ความตั้งใจจากภาคเอกชน (Self Discipline) การเปิดเผย

ข้อมูลในรายงานทางการเงินอย่างเพียงพอเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการสร้างให้เป็นบรรษัทภิบาลที่ดี เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของรายงานทางการเงิน คือการรายงานข้อมูลทางการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ที่มีส่วนได้เสียในธุรกิจ (Business Stakeholders) ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเพียงพอต่อความต้องการใช้ จะแสดงถึงการที่บริษัทจดทะเบียนดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ทำให้ผู้ลงทุนมีความเชื่อมั่นในการดำเนินธุรกิจของบริษัท ซึ่งจะส่งผลให้เกิดเสถียรภาพของตลาดหลักทรัพย์และเศรษฐกิจของประเทศมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจพลังงานได้มีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากพลังงานเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน การดำเนินธุรกิจด้านการพลังงานสามารถสร้างความมั่นคงและความมั่งคั่งให้แก่กิจการ ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการลงทุนในธุรกิจกลุ่มดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น และจำนวนบริษัทจดทะเบียนก็ได้ มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งจากรายงานข้อมูลสถิติประจำเดือนตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยได้รายงานไว้ว่า บริษัทที่จดทะเบียนในธุรกิจ “กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค” มีจำนวน 22 บริษัท โดยมีมูลค่าของการซื้อขายหลักทรัพย์ถึง 66,896,690,000 บาท (ข้อมูลสถิติประจำเดือน: Monthly Review: ปีที่ 32 ฉบับที่ 8 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2549) ดังนั้นหากบริษัทจดทะเบียนในธุรกิจกลุ่มพลังงานได้มีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันเวลา ก็น่าที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อการลงทุนและสามารถส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อการลงทุนกรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสรุปได้ดังนี้: -

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทจดทะเบียนกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาข้อบกพร่องการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาถึงผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้
4. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะและขนาดของบริษัท มีความสัมพันธ์กับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

โดยได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า:

H_1 : ขนาดของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก”

จากผลการศึกษางานวิจัยในอดีตหลายฉบับ เช่น Naser Kamal (ค.ศ.1998), Schadewitz Hannu (ค.ศ.1998), Brian J. Bushee, Dawn A. Matsumoto และ Gregory S. Miller (ค.ศ.2004), Phillip C. Stocken และ Robert E. Verrecchia (ค.ศ. 2004) เป็นต้น ได้นำเสนอว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่มีความเป็นไปได้ที่จะเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก โดยผลงานวิจัยส่วนใหญ่ได้เสนอเหตุผลไว้ว่า เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่มีการดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อนและมีรายละเอียดในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก รวมถึงการมีกำลังทรัพยากรที่มีจำนวนเพียงพอต่อการที่จะจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลได้ดีกว่าและบริษัทได้มีความเชื่อว่าการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทนั้นถือว่าการประชาสัมพันธ์ให้แก่บริษัท

2. บริษัทที่ผลการดำเนินงานที่ดีมักจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจของบริษัทและแสดงผลการดำเนินงาน รวมถึงการแสดงความก้าวหน้าในการเติบโตของบริษัท เพื่อดึงดูดผู้ลงทุน

โดยได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า:

H_2 : กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

การที่นักลงทุนจะพิจารณาถึงผลการดำเนินงานที่ดีของบริษัทนั้น อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นอัตราส่วนหนึ่งที่น่าจะใช้ในการวิเคราะห์ ทั้งนี้จะทำให้ให้นักลงทุนสามารถทราบถึงความสามารถในการทำกำไร การจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่เจ้าหนี้เงินกู้ ซึ่งได้มีผลงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น Naser Kamal (ค.ศ.1998), Brian J. Bushee, Dawn A. Matsumoto และ Gregory S. Miller (ค.ศ. 2004), Phillip C. Stocken และ Robert E. Verrecchia (ค.ศ. 2004) ได้เสนอผลงานวิจัยไว้ว่า บริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีมักจะได้มีการเปิดเผยเกี่ยวกับรายละเอียดของการดำเนินธุรกิจของบริษัทและแสดงผลการดำเนินงานพร้อมทั้งแสดงความเจริญเติบโตของบริษัท เพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุนให้เกิดความสนใจที่จะร่วมลงทุนเป็นเจ้าของกิจการ

3. การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ลงทุน

โดยได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า:

H_3 : อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

H_4 : อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

การที่บริษัทได้มีอัตราส่วนหนี้สินสูงนั้น บริษัทดังกล่าวมักจะไม่ค่อยเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วน ทั้งนี้เพราะบริษัทจะมีภาวะความเสี่ยงสูงหรือมีภาวะเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งได้มีผลงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น Naser Kamal (ค.ศ.1998), ZarZeski Marilyn (ค.ศ.1996), Wallace R., Naser Kamal และ Mora A., (ค.ศ.1994), Hutchins (ค.ศ.1994) เป็นต้น ซึ่งได้มีสรุปผลการศึกษาไว้ว่า บริษัทที่มีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องสูงนั้น จะมีการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการมีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องสูง หมายถึงความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้นของบริษัท ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลจะแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้อ้างอิงได้ทราบว่ามีบริษัทมีการดำเนินธุรกิจที่ดีและมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีมาตรการหลายรูปแบบ เพื่อส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท

การที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีมาตรการหลายรูปแบบ เช่น การจัดงาน SET Award เพื่อมอบรางวัลให้แก่บริษัทจดทะเบียนที่มีความดีเด่นในด้านการเปิดเผยข้อมูล การบริหารดีเด่น การเป็นสุดยอด CEO เป็นต้น นับได้ว่าเป็นความพยายามอย่างหนึ่งในการช่วยกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนสำนึกถึงความรับผิดชอบในการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและการเป็นบรรษัทภิบาลที่ดีหรือมีการกำกับดูแลที่ดี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและสำรวจเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในธุรกิจกลุ่มพลังงาน ช่วงปีพ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547 ซึ่งการวิจัยดังกล่าวจะทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ใช้ข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งได้แก่ ผู้ลงทุนซื้อหลักทรัพย์ของบริษัท ในธุรกิจกลุ่มพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนกลุ่มที่ 2 คือผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งก็คือผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในธุรกิจกลุ่มพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ถือหุ้นและผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในธุรกิจกลุ่มพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังทำการศึกษาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับรายการที่บริษัทในธุรกิจกลุ่มพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทยได้เปิดเผย ในรายงานประจำปีในแต่ละปี รวมทั้งข้อมูลตัวเลขในงบการเงิน เพื่อคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัท ซึ่งได้แก่ กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องและสินทรัพย์รวมต่อจำนวนหุ้น

นิยามเฉพาะศัพท์

1. **ธุรกิจกลุ่มพลังงาน** คือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและขายพลังงาน ได้แก่ โรงผลิตไฟฟ้าและไอน้ำ ระบบผลิตน้ำสะอาด ระบบท่อส่งและจ่ายน้ำ พลังงานจากแสงอาทิตย์ เพื่อผลิตไฟฟ้า บริการเชื้อเพลิงการบิน น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) เป็นต้น
2. **อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรของบริษัท** คืออัตราส่วนทางการเงินของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity - ROE)
3. **อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)** คือ อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่แสดงถึงความคล่องตัวของบริษัทในการเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดภายในระยะเวลา 1 ปี โดยมีมูลค่าของหนี้สินที่ต้องชำระภายในระยะเวลาสั้นๆ หรือมีหนี้สินหมุนเวียนที่มีมูลค่าใกล้เคียงกับมูลค่าของสินทรัพย์หมุนเวียนมากที่สุด และยังคงแสดงถึงความแน่นอนเกี่ยวกับจำนวนกระแสเงินสดรับที่บริษัทคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในอนาคต
4. **อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้สิน (Leverage Ratio)** คือ อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่แสดงถึงสัดส่วนของหนี้สิน ซึ่งบริษัทได้กู้ยืมเงินมาเพื่อใช้ในการลงทุนและดำเนินธุรกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยจะเป็นไปตามขั้นตอนการวิจัยเชิงประจักษ์ โดยการคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ของบริษัทกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ โดยมีขนาดของบริษัท อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้และกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้ -

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ของเขตการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินการวิจัยโดยสังเขป

บทที่ 2 กล่าวถึง การรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาที่ผ่านมาและที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวมถึงเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

บทที่ 3 กล่าวถึง การเลือกประชากรกลุ่มเป้าหมายและการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้ศึกษา การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทและระดับการเปิดเผยข้อมูล การเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูล ผลที่จะได้รับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด และมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึง บทสรุปผลของการวิจัย ข้ออภิปราย ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน ตลอดจนงานวิจัยในอนาคต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทจดทะเบียนกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่บริษัทจดทะเบียนจะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ว่าจะมีผลต่อการลงทุนของผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างไร

4. ทำให้ทราบถึงมาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมให้บริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อการลงทุนของนักลงทุน ซึ่งได้มีขั้นตอนและวิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ -

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

การศึกษานี้เพื่อทราบว่าคุณสมบัติของ บริษัทที่มีผลทำให้ผู้บริหารของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานได้มีการตัดสินใจเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมากน้อยเพียงใด รวมถึงทำการเปรียบเทียบลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของแต่ละบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานดังกล่าว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาดังนี้ -

1. รายชื่อของบริษัทที่เลือกมาเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างจะต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือบริษัทที่ประกอบธุรกิจในกลุ่มธุรกิจพลังงาน
3. รอบระยะเวลาบัญชีที่ใช้ทำการศึกษาคือช่วงระยะเวลาบัญชีระหว่างปี

รายชื่อของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้รวบรวมมาจากรายชื่อบริษัทจดทะเบียนฯ ซึ่งจัดทำโดยห้องสมุดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ดูภาคผนวก ก.) ทั้งนี้การเลือกตัวอย่างเพื่อทำการศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาทุกบริษัทที่มีข้อมูลครบถ้วนและสามารถติดตามข้อมูลได้ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547 ดังนี้: -

1. พ.ศ. 2545 บริษัทจดทะเบียนฯ ในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีจำนวน 11 บริษัท
2. พ.ศ. 2546 บริษัทจดทะเบียนฯ ในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีจำนวน 12 บริษัท
3. พ.ศ. 2547 บริษัทจดทะเบียนฯ ในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีจำนวน 13 บริษัท

เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของช่วงรอบระยะเวลาบัญชีปีพ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินที่แสดงไว้ในรายงานประจำปีของบริษัทเพื่อนำมาคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของแต่ละบริษัทและระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ดังนั้นก่อนที่ทำการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษารายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย งานวิจัยในอดีตและข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนฯ เพื่อจัดทำเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลซึ่งมีลักษณะเป็นตารางที่ใช้สำหรับตรวจสอบรายการที่เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของแต่ละบริษัทในแต่ละปี ทั้งนี้การตรวจสอบรายการที่เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบรายการในประเด็นที่สำคัญๆ เช่น ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทางการเงิน ลักษณะการประกอบธุรกิจ สภาพการณ์ของการแข่งขัน แนวโน้มในอนาคต ปัจจัยความเสี่ยง โครงสร้างการจัดการ การแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้บริหารของบริษัท ค่าตอบแทนของผู้บริหารทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน การกำกับดูแลกิจการ การควบคุมภายใน รายการระหว่างกัน การวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร รวมถึงรายงานทางการเงิน (Financial Statements) เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายการต่างๆ ของแต่ละบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้จัดทำตารางสำหรับตรวจสอบรายการที่เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปีของบริษัท (ดูภาคผนวก ข.) เพื่อสำรวจรายการที่ปรากฏอยู่ในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของแต่ละบริษัทในแต่ละปี โดยรายการใดที่บริษัทได้ทำการเปิดเผยข้อมูลจะให้ 1 คะแนน หากรายการใดไม่ได้เปิดเผยในรายงานประจำปีจะให้คะแนน 0 คะแนน จากนั้นคำนวณระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นร้อยละ (%) ดังนี้ -

$$\text{ระดับการเปิดเผยข้อมูล} = \frac{\text{จำนวนรายการที่บริษัททำการเปิดเผยข้อมูล}}{\text{จำนวนรายการทั้งหมดที่ควรเปิดเผย}} \times 100$$

2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัท

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตัวเลขจากงบการเงินที่แสดงไว้ในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในส่วนของงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัท เช่น สินทรัพย์หมุนเวียน (Current assets) สินทรัพย์ทั้งหมด (Total assets) หนี้สินหมุนเวียน (Current liabilities) หนี้สินทั้งหมด (Total liabilities) ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholders' equity) และกำไรสุทธิ (Net income) และนำข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทดังกล่าว เพื่อนำมาศึกษาถึงความสัมพันธ์ ดังนี้ -

2.1 ขนาดของบริษัท โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ทั้งหมดต่อจำนวนหุ้นที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้วของบริษัท

$$\text{Size} = \frac{\text{TA}}{\text{IPSC}}$$

กำหนดให้	Size	คือ	ขนาดของบริษัท
	TA	คือ	สินทรัพย์ทั้งหมด (Total assets)
	IPSC	คือ	หุ้นที่ออกชำระแล้วของบริษัท (Issued and paid-up share capital)

2.2 กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity - ROE)

$$\text{ROE} = \frac{\text{NI}}{\text{S}}$$

กำหนดให้	ROE	คือ	ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on equity)
	NI	คือ	กำไรสุทธิ (Net Income)
	S	คือ	ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholders' Equity)

2.3 อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage Ratio)

$$\text{LEV} = \frac{\text{TL}}{\text{E}}$$

กำหนดให้	LEV	คือ	อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage Ratio)
	TL	คือ	หนี้สินทั้งหมด (Total Liabilities)
	E	คือ	ส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholders' Equity)

2.4 อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

$$LIQ = \frac{CA}{CL}$$

กำหนดให้	LIQ	คือ	อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
	CA	คือ	สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets)
	CL	คือ	หนี้สินหมุนเวียน (Current Liabilities)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทจดทะเบียน กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของบริษัท (Size) กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage Ratio) อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) กับตัวแปรตาม นั่นคือ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เทคนิคทางสถิติ คือการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามที่ได้กำหนด โดยมีสมการดังนี้

$$DISCLOSE = \beta_0 + \beta_1 \text{Size} + \beta_2 \text{ROE} + \beta_3 \text{LEV} + \beta_4 \text{LIQ} + \beta_5 T_1 + \beta_6 T_2 + e$$

โดยที่	DISCLOSE	คือ	ระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นร้อยละ (%)
	Size	คือ	ขนาดของบริษัท
	ROE	คือ	ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on equity)
	LEV	คือ	อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage Ratio)
	LIQ	คือ	อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
	T_1	คือ	ปี โดยที่ $T_1 = 1$ เมื่อเป็นปีพ.ศ.2545 และ $T_1 = 0$ เมื่อเป็นปีอื่น ๆ

T_2	คือ ปี โดยที่ $T_2 = 1$ เมื่อเป็นปีพ.ศ.2546 และ $T_2 = 0$ เมื่อเป็นปีอื่นๆ
e	คือ ความคลาดเคลื่อน

โดยก่อนที่จะคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยได้ตรวจสอบค่าผิดปกติของข้อมูล (Outlier) ก่อน เพื่อที่จะตัดข้อมูลที่มีผิดปกติออกจากการวิเคราะห์ โดยพิจารณาจากค่า Cook's Distance และค่า Leverage Value หากค่า Cook's Distance ของกรณีใดที่มีค่ามากกว่า 1 และค่า Leverage Value ของกรณีใดที่มีค่ามากกว่า $2k/N$ (N =จำนวนข้อมูล, k = จำนวนตัวแปรอิสระ) แสดงว่ากรณีนั้นมีค่าผิดปกติควรตัดออกจากการวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังได้ตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเกี่ยวกับค่าความคลาดเคลื่อน (Error or Residual) ดังนี้: -

1. ค่าเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อน = 0
2. ค่าตัวแปรของค่าความคลาดเคลื่อนคือ σ^2 ซึ่งต้องคงที่ทุกค่าของ X
3. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระกัน
4. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ
5. ตัวแปรอิสระต้องเป็นอิสระกัน

2. การศึกษาลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับ การเปิดเผยข้อมูล

เนื่องจากบริษัทในธุรกิจพลังงานได้มีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการลงทุนในธุรกิจกลุ่มดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากมีการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอย่างเหมาะสม ผู้ลงทุนจะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น แต่ถ้การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมีข้อบกพร่อง ก็จะมีส่งผลให้ผู้ลงทุนไม่ได้รับประโยชน์จากข้อมูลในรายงานประจำปีเท่าที่ควรและเกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตลาดทุน ตลอดจนส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าบริษัทจดทะเบียนฯ ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดบ้าง และได้ทำการศึกษาถึงผลดีที่คาดว่าจะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีและเป็นไปตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพและยกระดับมาตรการการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้สอดคล้องกับความร่วมมือของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้: -

กลุ่มที่ 1 ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัท

การศึกษาประชากรนี้จะเลือกผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีรายชื่อของบริษัทอยู่ในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 13 บริษัท

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างของผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัท ได้เลือกประชากรทั้งหมด ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทรวม 13 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ถือหุ้นของบริษัท

เนื่องจากผู้ถือหุ้นของบริษัทเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่ใช้รายงานประจำปีของบริษัทเพื่อทำการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษากลุ่มบุคคลนี้ ในการศึกษาจะเลือกผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยรายชื่อของผู้ถือหุ้นได้มาจากบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้จะทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenient Sampling) คือ นำรายชื่อผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แล้วสุ่มเลือกรายชื่อผู้ถือหุ้นที่ละคนจากรายชื่อทั้งหมดตามความสะดวกจนครบตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนดไว้เท่ากับ 126 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมีกรอบความคิดการสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากตำรา บทความในวารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดผังการสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบบสอบถาม (ดูภาคผนวก ค.) ที่สร้างขึ้นสำหรับการนำไปใช้ในภาคการศึกษาครั้งนี้จัดทำขึ้น 2 ชุด ดังนี้ -

1. ชุดที่ 1 ส่งให้ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อมูลในแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัท จะประกอบด้วย ข้อมูลที่ต้องการศึกษา 4 ส่วนดังนี้ -

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานทางด้านบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องกับทางบัญชี ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ถามเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทและสิ่งที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ และแบบจัดอันดับ (Ranking Question)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อมูลกำหนดและความพอใจของผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลที่จะได้รับ ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ และแบบจัดอันดับ (Ranking Question)

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ถามเกี่ยวกับอิทธิพลของมาตรการของหน่วยงานที่มีผลต่อการส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลให้มีคุณภาพมากขึ้น ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)

2. ชุดที่ 2 ส่งให้ผู้ถือหุ้นที่ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อมูลในแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้ถือหุ้นของบริษัท ประกอบด้วยข้อมูลที่ต้องการศึกษา 4 ส่วนดังนี้: -

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การลงทุนในบริษัท ระดับการลงทุนและจำนวนรายงานประจำปีที่เคยนำมาพิจารณาในการลงทุน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดจำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ถามเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทและสิ่งสมควรปรับปรุงเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ และแบบจัดอันดับ (Ranking Question)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อมูลกำหนดและความ

พอใจของผู้จัดทำ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลที่จะได้รับ ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ และแบบจัดอันดับ (Ranking Question)

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำ การเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตามเกี่ยวกับอิทธิพลของมาตรการของหน่วยงานที่มีผลต่อการส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลให้มีคุณภาพมากขึ้น ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนี้ได้ทำการทดสอบ (Pre-test) ก่อนที่จะส่งไปเก็บข้อมูลจริง โดยส่งไปให้ผู้จัดการบัญชี 3 คน และส่งไปให้ผู้ถือหุ้น 10 คน เพื่อที่จะทดสอบเกี่ยวกับความถูกต้องของแบบสอบถามและสำรวจว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจในเนื้อหาของแบบสอบถามมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ได้รับ ต่อจากนั้นจะนำคำแนะนำของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่ได้รับมาพิจารณาและปรับปรุงแบบสอบถามให้สามารถเก็บข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมทั้งซองจดหมายที่ติดแสตมป์แล้ว เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมาตามที่อยู่ระบุไว้ที่หน้าซองจดหมาย ภายในระยะเวลาประมาณ 6 - 8 สัปดาห์ นอกจากนี้ได้ทำการติดตามการตอบแบบสอบถามของผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานโดยทางโทรศัพท์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อได้รับแบบสอบถามจะตรวจสอบเกี่ยวกับความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลก่อนที่จะนำไปทำการประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการส่งแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลและ

การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนฯ ตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำกรเปิดเผยข้อมูลมีคุณภาพดียิ่งขึ้น โดยจะใช้เทคนิคทางสถิติแบบวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นอกจากนี้ได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของบุคคลทั้ง 2 กลุ่มในแต่ละหัวข้อซึ่งจะทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางสถิติ คือ การวิเคราะห์แบบ t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนและลักษณะของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน อันได้แก่ ขนาดของบริษัท (Size) กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage ratio) และอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratio) รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการส่งแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้รับดังกล่าวมาทำการประมวลผลด้วยวิธีการทางสถิติที่เหมาะสม เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ผลของข้อมูลที่ได้รับ โดยได้แบ่งหัวข้อของการศึกษาออกเป็น 5 หัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้:-

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล

จากผลการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรายการที่เปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจพลังงาน จำนวน 13 บริษัท ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547 (ภาคผนวก ง) จากนั้นนำข้อมูลตัวเลขดังกล่าวมาคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของแต่ละบริษัท ซึ่งได้แก่ ขนาดของบริษัท (Size) กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage ratio) และอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratio) และทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีกับอัตราส่วนดังกล่าว

1.1 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานจะใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุและเพื่อยืนยันความเหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา และให้ผลการวิเคราะห์การศึกษามีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ดังนั้นก่อนที่จะคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย จึงได้ทำการตรวจสอบข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ดังนี้ :-

การตรวจสอบลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามอยู่ในรูปเชิงเส้นหรือไม่ และตรวจสอบว่ามีข้อมูลที่มีค่าผิดปกติหรือไม่ โดยในการศึกษานี้ได้ทำการตรวจสอบแบบพล็อตกราฟหรือแผนภาพการกระจาย (Scatter plots) ซึ่งจะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงประมาณ 2 ตัว และจากที่ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวม โดยการพล็อตค่าตัวแปรทั้ง 2 ลงในกราฟ พบว่าข้อมูลที่น่ามาทำการตรวจสอบนั้นมีค่าที่ผิดปกติจำนวนหนึ่งและไม่สามารถบ่งบอกได้ว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามอยู่ในรูปเชิงเส้นหรือไม่ ดังนั้นจึงได้ทำการเปลี่ยนรูปแบบของข้อมูล ซึ่งจากข้อมูลนี้ได้เปลี่ยนรูปแบบของตัวแปรอิสระทุกตัวโดยการทำเป็นส่วนกลับของตัวแปรอิสระ และทำการตรวจสอบแบบพล็อตกราฟหรือแผนภาพการกระจาย (Scatter plots) อีกครั้ง พบว่ากราฟที่ได้แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามอยู่ในรูปเชิงเส้นมากกว่ารูปแบบอื่น จากนั้นจึงทำการตรวจสอบค่าที่ผิดปกติของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระซึ่งอาจจะแสดงค่าที่สูงมากๆ หรือต่ำมากๆ ทำให้มีผลต่อสมการความถดถอยเป็นอย่าง ซึ่งในที่นี้จะทำการตรวจสอบ โดยการพิจารณาค่า Cook's Distance กับ Leverage Value ถ้า Cook's Distance ของ Case ใดมีค่ามากกว่า 1 และ Leverage Value ของ Case ใดมีค่ามากกว่า $2k/N$ (N = จำนวนข้อมูล, k = จำนวนตัวแปรอิสระ) แสดงว่า Case นั้นมีค่าผิดปกติ หากพบว่าข้อมูลของ Case ใดที่มีค่าผิดปกติจะต้องตัดออกจากการวิเคราะห์ ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลโดยการพิจารณาค่า Cook's Distance กับ Leverage Value พบว่ามี Case ที่มีค่าผิดปกติจำนวน 6 Case ดังนั้นจึงทำการตัดข้อมูลออกจากการวิเคราะห์จำนวน 6 Case

การตรวจสอบความเท่ากันของค่าความแปรปรวน (Homoscedasticity)

ข้อกำหนดในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุระบุมไว้ว่า ข้อมูลตัวแปรตาม ณ ระดับคงที่ของตัวแปรอิสระใดๆ มีการกระจายด้วยความแปรปรวนคงที่ ซึ่งทำการตรวจสอบโดยใช้วิธีการทดสอบของลีเวน (The Levene's Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างกันของความแปรปรวนหรือการกระจายของข้อมูลโดยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่มตามปี โดยมีสมมติฐานของการทดสอบดังนี้:-

H_0 : ความแปรปรวนของระดับการเปิดเผยข้อมูลทุกกลุ่มเท่ากัน

H_1 : ความแปรปรวนของระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบจะพิจารณาได้จากค่าสถิติ Levene หรือ p-value ถ้าค่า p-value น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานนี้ แสดงว่าความแปรปรวนไม่เท่ากันทุกกลุ่มโดยมีอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน และจากผลการทดสอบความเท่ากันของความแปรปรวนของระดับการเปิดเผยข้อมูลพบว่า p-value ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.596 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 ดังนั้นจึงไม่ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้มีความแปรปรวนที่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การตรวจสอบอัตสหสัมพันธ์ (Autocorrelation)

ข้อมูลตัวแปรตาม ณ ระดับใดๆ ของตัวแปรอิสระจะต้องเป็นอิสระต่อกัน โดยส่วนใหญ่ความสัมพันธ์ของตัวแปรตามจะเกิดขึ้นกับข้อมูลที่มีลักษณะของข้อมูลอนุกรมเวลาหรือเป็นข้อมูลที่เก็บตามเวลา ซึ่งตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นข้อมูลรายปีจึงมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้นจึงทำการตรวจสอบเพื่อให้ผลการวิเคราะห์ถูกต้องและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งการตรวจสอบจะใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกันของระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยมีสมมติฐานการทดสอบ ดังนี้ :-

H_0 : ระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นอิสระกัน

H_1 : ระดับการเปิดเผยข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการทดสอบจะพิจารณาได้จากการใช้สถิติทดสอบของ Durbin-Watson ถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าเข้าใกล้ 2 จะสรุปว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นอิสระกัน ถ้ามากกว่า 2 แสดงว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบ และถ้าน้อยกว่า 2 แสดงว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก ซึ่งจากผลการทดสอบความเป็นอิสระของค่าความคลาดเคลื่อนพบว่า Durbin-Watson ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.836 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 2 จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลตัวแปรตาม ณ ระดับใดๆ ของตัวแปรอิสระเป็นอิสระต่อกัน และเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล

สำหรับแต่ละค่าของตัวแปรอิสระที่กำหนดค่าตัวแปรตามต้องเป็นตัวแปรสุ่มซึ่งมีการแจกแจงปกติ โดยผลการทดสอบจะพิจารณาได้จากการใช้สถิติทดสอบของ Kolmogorov - Simonov Test (K-S Test) ซึ่งเป็นการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลว่าเป็นแบบปกติหรือไม่ โดยมีหลักการทดสอบ คือ การเปรียบเทียบค่าฟังก์ชัน การแจกแจงสะสมของข้อมูลตัวอย่างกับค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมของข้อมูลภายใต้สมมติฐานว่าประชากร/ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ ถ้าค่าความแตกต่างต่ำแสดงว่าการแจกแจงเป็นแบบปกติ สมมติฐานของการทดสอบ คือ: -

H_0 : ระดับการเปิดเผยข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ

H_1 : ระดับการเปิดเผยข้อมูลไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ

ผลการทดสอบจะพิจารณาได้จากค่า p-value ถ้าค่า p-value น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานนี้ แสดงว่าข้อมูลไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งจากผลการทดสอบการแจกแจงของระดับการเปิดเผยข้อมูลพบว่า p-value ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.443 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 ดังนั้น จะไม่ปฏิเสธสมมติฐาน แสดงว่าข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้มีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

เนื่องจากเงื่อนไขข้อหนึ่งของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ คือ ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน การตรวจสอบเงื่อนไขนี้จะทำโดยการให้ตัวแปรอิสระตัวหนึ่งเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรอิสระที่เหลือเป็นตัวแปรอิสระ วิธีการตรวจสอบจะใช้ค่าสถิติคือ Tolerance และ Variance inflation Factor (VIF) ถ้าค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าใกล้ศูนย์ หรือค่า Variance inflation Factor มีค่ามากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่เหลือมาก นั่นคือ เกิดปัญหา Multicollinearity จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่า Tolerance และ Variance inflation Factor (VIF) มีค่าดังนี้:-

ตารางที่ 4.1 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

	Tolerance	VIF
INVSize	.674	1.484
INVROE	.893	1.119
INVLEV	.646	1.549
INVLIQ	.848	1.179
T ₁	.720	1.388
T ₂	.671	1.491

จากตารางที่ 4.1 พบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าไม่ใกล้ศูนย์มากนักและค่า Variance Inflation Factor มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัวแสดงว่าตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่เหลือ

เมื่อทำการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้แล้ว จึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการประมวลผลเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผลที่ได้จากการประมวลผลเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพัทธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

	B	Beta	t-value	p-value	R ²	R ² _{adj}
(Constant)	80.937		44.099	0.000*	0.281	0.10
INVSize	-0.777	-0.163	-0.787	0.439		
INVROE	-0.421	-0.490	-2.732	0.011*		
INVLEV	-0.126	-0.040	-0.191	0.850		
INVLIQ	-0.747	-0.088	-0.476	0.638		
T ₁	-1.830	-0.230	-1.152	0.260		
T ₂	-0.803	-0.107	-0.516	0.611		

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

จากตารางที่ 4.2 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุตามลักษณะของบริษัทได้ ดังนี้ :-

1.1.1 ขนาดของบริษัท (Size)

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า สัมประสิทธิ์ความถดถอยของส่วนกลับกลับขนาดของบริษัทเท่ากับ -0.777 นั่นคือ หากบริษัทมีขนาดใหญ่ขึ้น 1 หน่วย บริษัทจะเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีเพิ่มขึ้น 0.777 หน่วย ส่วนสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานมีค่าเท่ากับ -0.163 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ส่วนกลับของขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทเป็นอันดับที่ 3 เมื่อเทียบกับระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด และความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน (เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาเป็นค่าส่วนกลับของขนาดบริษัท ดังนั้น ทิศทางความสัมพันธ์ จึงตรงข้ามกับกับเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ความถดถอยและสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ) จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าขนาดของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก พบว่า t-value เท่ากับ -0.787 หรือ p-value เท่ากับ 0.439 ซึ่ง p-value มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 หมายความว่า ขนาดของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1.1.2 กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า สัมประสิทธิ์ความถดถอยของส่วนกลับของกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ -0.421 นั่นคือ หากบริษัทมีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมากขึ้น 1 หน่วย บริษัทจะเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีเพิ่มขึ้น 0.421 หน่วย ส่วนสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานมีค่าเท่ากับ -0.490 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ส่วนกลับของกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทเป็นอันดับที่ 1 เมื่อเทียบกับระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด และความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน (เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาเป็นค่าส่วนกลับของกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ดังนั้น ทิศทางความสัมพันธ์จึงตรงข้ามกับกับเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์

ความถดถอยและสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ) จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า ถ้าไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก พบว่า t-value เท่ากับ -2.732 หรือ p-value เท่ากับ 0.011 ซึ่ง p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.05 นั่นคือถ้าไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1.1.3 อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage ratio)

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า สัมประสิทธิ์ความถดถอยของส่วนกลับของอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้เท่ากับ -0.126 นั่นคือ หากอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้มีค่ามากขึ้น 1 หน่วย บริษัทจะเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีเพิ่มขึ้น 0.126 หน่วย ส่วนสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานมีค่าเท่ากับ -0.04 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ส่วนกลับของอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทเป็นอันดับที่ 6 เมื่อเทียบกับระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด และความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน (เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาเป็นค่าส่วนกลับของอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ ดังนั้น ทิศทางความสัมพันธ์จึงตรงข้ามกับกับเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ความถดถอยและสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ) จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก พบว่า t-value เท่ากับ -0.191 หรือ p-value เท่ากับ 0.850 ซึ่ง p-value มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 แสดงว่า อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

1.1.4 อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratio)

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่า สัมประสิทธิ์ความถดถอยของส่วนกลับของอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องเท่ากับ -0.747 นั่นคือ หากอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องมีค่ามากกว่า 1 หน่วยบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีเพิ่มขึ้น 0.747 หน่วย ส่วนสัมประสิทธิ์

ความถดถอยมาตรฐานมีค่าเท่ากับ -0.088 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ส่วนกลับของอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทเป็นอันดับที่ 5 เมื่อเทียบกับระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด และความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน (เนื่องจากตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาเป็นค่าส่วนกลับของอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง ดังนั้น ทิศทางความสัมพันธ์จึงตรงข้ามกับกับเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ความถดถอยและสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระ) จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก พบว่า t -value เท่ากับ -0.476 หรือ p -value เท่ากับ 0.638 ซึ่ง p -value มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 ดังนั้นสรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ว่า อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน สามารถสรุปผลการทดสอบโดยรวมได้ดังนี้ :-

ตารางที่ 4.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

	SIZE	ROE	LEV	LIQ
ทิศทางที่คาดไว้	+	+	+	+
ทิศทางที่ได้จากการทดสอบ	+	+	+	+
p-value	0.439	0.011*	0.850	0.638

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสามารถอธิบายระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท 28.1% ($R^2 = 0.281$) หากพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ได้ปรับปรุงแล้ว พบว่า ตัวแปรที่ใช้ศึกษาสามารถอธิบายระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท 10.8% ($R^2_{adj} = 0.108$) ดังนั้นสมการความถดถอยที่ใช้ในการคำนวณระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท คือ

DISCLOSE = 80.937 – 0.421INVROE

โดยที่ DISCLOSE คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี
INVROE คือ ส่วนกลับของกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

2. ศึกษาข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท

เมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้จัดการฝ่ายบัญชีกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน จากนั้นทำการประมวลผลโดยวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบแบบทีเพื่อที่จะศึกษาถึงข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มและทำการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม ซึ่งผลที่ได้จากการประมวลผลเป็นดังนี้: -

ตารางที่ 4.4 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานโดยการสอบถามจากกลุ่มผู้จัดการฝ่ายบัญชี ซึ่งพบว่าผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 71.43 เห็นว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และร้อยละ 28.57 เห็นว่าบริษัททำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก โดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอยู่ในเกณฑ์ที่ดีคือมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 นอกจากนี้ จากการสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานยังพบว่า ความถูกต้องและความแม่นยำของรายงานประจำปีมีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้รับน้อยที่สุดซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.71 นั่นคือการเปิดเผยข้อมูลรายงานประจำปีมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับความถูกต้องและแม่นยำมากที่สุด ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่มีข้อบกพร่องรองลงมาตามความเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชีคือ ความสมบูรณ์และเพียงพอต่อการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) ความทันต่อเวลาที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนในบริษัท (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14) การมีข้อมูลที่สามารนำมาในการคาดคะเนผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17) ข้อมูลในรายงานประจำปีตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือนักลงทุน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆในรายงานประจำปี การจัดประเภทของรายการในรายงานประจำปีให้เป็นแบบเดียวกันทุกๆปีและการแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทุกรายการที่มีนัยสำคัญ

ในงบการเงินของงวดบัญชีปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) และความน่าเชื่อถือของข้อมูล (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.57)

ตารางที่ 4.5 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานโดยการสอบถามจากผู้ถือหุ้น ซึ่งพบว่า ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 49.2 เห็นว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและผู้ถือหุ้นร้อยละ 47.5 เห็นว่าบริษัททำการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วมีความเห็นว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัททั้งหลายอยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 นอกจากนี้ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานยังมีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่มีความทันต่อเวลาที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนในบริษัทมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สุดคือมีค่าเท่ากับ 3.07 นั่นคือการเปิดเผยข้อมูลรายงานประจำปีมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลให้ทันต่อเวลาที่ผู้ใช้รายงานประจำปีจะนำข้อมูลในรายงานประจำปีมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนในบริษัทมากที่สุด ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่มีข้อบกพร่องรองลงมาตามความเห็นของผู้ถือหุ้นคือ ข้อมูลในรายงานประจำปีตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือนักลงทุน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.27) การมีข้อมูลที่สามารนำมาในการคาดคะเนผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.34) ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆในรายงานประจำปี (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.39) การนำเสนอข้อมูลเป็นกลาง (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41) การจัดประเภทของรายการในรายงานประจำปีให้เป็นแบบเดียวกันทุกๆปี (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.42) การแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทุกรายการที่มีนัยสำคัญในงบการเงินของงวดบัญชีปัจจุบัน (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) ความถูกต้องและมีความแม่นยำ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.47) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.56) และความสมบูรณ์และเพียงพอต่อการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.67)

ตารางที่ 4.4 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในธุรกิจพลังงาน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	น้อยสุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
1. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความสมบูรณ์และเพียงพอต่อการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทได้มากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	0	0	7	100	0	0.00	4.00	0
2. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความเชื่อถือได้ได้มากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	0	0	3	42.9	4	57.10	4.57	0.535
3. ข้อมูลในรายงานประจำปีสามารถนำมาในการคาดคะเนผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้มากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	0	0	5	83.3	1	16.70	4.17	0.408
4. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความถูกต้องและมีความแม่นยำมากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	2	28.6	5	71.4	0	0.00	3.71	0.488
5. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความทันต่อเวลาที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนในบริษัทมากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	0	0	6	85.7	1	14.30	4.14	0.378
6. ข้อมูลในรายงานประจำปีตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือนักลงทุนมากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	0	0	5	71.4	2	28.60	4.29	0.488
7. ท่านจะสามารถเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆในรายงานประจำปีได้เป็นอย่างดีมากน้อยเพียงใด	0	0	0	0.00	0	0	4	57.1	3	42.90	4.43	0.535
8. บริษัทได้มีการจัดประเภทของรายการในรายงานประจำปีให้เป็นแบบเดียวกันทุกๆปี	0	0	0	0.00	0	0	4	57.1	3	42.90	4.43	0.535
9. รายงานประจำปีได้มีการแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทุกรายการที่มีนัยสำคัญในงบการเงินของงวดบัญชีปัจจุบัน	0	0	0	0.00	0	0	4	57.1	3	42.90	4.43	0.535
	0	0	1	1	0	0	5	71.4	2	28.6	4.25	0.275

ตารางที่ 4.5 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในธุรกิจพลังงาน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	น้อยสุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
1. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความสมบูรณ์และเพียงพอต่อการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทได้มากน้อยเพียงใด	1	0.8	3	2.50	43	35.2	63	51.6	12	9.80	3.67	0.721
2. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความเชื่อถือได้ได้มากน้อยเพียงใด	0	0	4	3.30	52	42.6	60	49.2	6	4.90	3.56	0.643
3. ข้อมูลในรายงานประจำปีสามารถนำมาในการคาดคะเนผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้มากน้อยเพียงใด	0	0	12	9.80	61	50	44	36.1	5	4.10	3.34	0.713
4. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความถูกต้องและมีความแม่นยำมากน้อยเพียงใด	0	0	3	2.50	62	51.2	52	43	4	3.30	3.47	0.607
5. ข้อมูลในรายงานประจำปีมีความทันต่อเวลาที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนในบริษัทมากน้อยเพียงใด	1	0.8	33	27.00	49	40.2	35	28.7	4	3.30	3.07	0.85
6. ข้อมูลในรายงานประจำปีตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือนักลงทุนมากน้อยเพียงใด	1	0.8	16	13.10	60	49.2	39	32	6	4.90	3.27	0.782
7. ท่านจะสามารถเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆในรายงานประจำปีได้เป็นอย่างดีมากน้อยเพียงใด	1	0.8	11	9.20	54	45	48	40	6	5.00	3.39	0.759
8. บริษัทได้มีการจัดประเภทของรายการในรายงานประจำปีให้เป็นแบบเดียวกันทุกปี	1	0.8	8	6.70	54	45	53	44.2	4	3.30	3.42	0.706
9. รายงานประจำปีได้มีการแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทุกรายการที่มีนัยสำคัญในงบการเงินของงวดบัญชีปัจจุบัน	0	0	14	11.60	41	33.9	63	52.1	3	2.50	3.45	0.73
10. รายงานประจำปีได้มีการนำเสนอข้อมูลเป็นกลางโดยไม่เจาะจงให้ข้อมูลแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ	0	0	10	8.20	57	46.7	50	41	5	4.10	3.41	0.701
	0	0	1	0.8	60	49.2	58	47.5	3	2.5	3.41	0.512

นอกจากนี้ เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน โดยใช้สถิติทดสอบแบบที่ ผลการทดสอบพบว่า โดยรวมแล้วผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p-value = 0.000)

ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่ควรปรับปรุง โดยจะแสดงเป็นอันดับซึ่งมีอันดับที่หนึ่งถึงอันดับที่สาม อันดับหนึ่งหมายถึงลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ในการศึกษานี้จะแบ่งตามกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาดังนี้: -

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่ควรปรับปรุง โดยการสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานจะเห็นได้ว่าผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 50 เห็นว่าความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท เป็นประเด็นที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับที่ 2 คือการมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีหรือของนักลงทุนซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 และในขณะเดียวกันมีผู้จัดการฝ่ายบัญชีร้อยละ 40 เห็นว่าความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทเป็นประเด็นที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 4.6 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่ควรปรับปรุง-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. ความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท	1	16.67	0	0.00	2	40.00
2. ความเชื่อถือได้ของข้อมูลในรายงานประจำปี	0	0.00	1	16.67	1	20.00

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
3. ความเข้าใจได้ง่ายของข้อมูลในรายงานประจำปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00
4. ความถูกต้องของข้อมูลในรายงานประจำปี	1	16.67	1	16.67	0	0.00
5. ความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท	3	50.00	1	16.67	1	20.00
6. การมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีหรือของนักลงทุน	1	16.67	3	50.00	0	0.00
7. การนำเสนอข้อมูลในรายงานประจำปีที่มีความเป็นกลาง	0	0.00	0	0.00	1	20.00

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ที่ควรปรับปรุง โดยการสอบถามผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานจะเห็นได้ว่า ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 18.30 ของทั้งหมดเห็นว่า ความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทเป็นประเด็นที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับที่ 2 คือ ความถูกต้องของข้อมูลในรายงานประจำปีซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.20 และในขณะเดียวกันมีผู้ถือหุ้นร้อยละ 20.20 เห็นว่าความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปี ที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทเป็นประเด็นที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับที่ 3

ตารางที่ 4.7 สถิติเชิงพรรณนาของลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่ควรปรับปรุง-ผู้ถือหุ้นของ บริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. ความสมบูรณ์และเพียงพอของ ข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท	23	18.30	14	12.80	20	18.30
2. ความเชื่อถือได้ของข้อมูลในรายงาน ประจำปี	18	14.30	18	16.50	16	14.70
3. ความเข้าใจได้ง่ายของข้อมูลใน รายงานประจำปี	15	11.90	21	19.30	15	13.80
4. ความถูกต้องของข้อมูลในรายงาน ประจำปี	20	15.90	22	20.20	13	11.90
5. ความทันต่อเวลาของข้อมูลใน รายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท	21	16.70	13	11.90	22	20.20
6. การมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงาน ประจำปีหรือของนักลงทุน	8	6.30	15	13.80	6	5.50
7. การนำเสนอข้อมูลในรายงาน ประจำปีที่มีความเป็นกลาง	4	3.20	6	5.50	17	15.60

นอกจากนี้ยังทำการเปรียบเทียบการจัดอันดับเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล ที่ควรปรับปรุง โดยการนำมาทำการเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี
ของบริษัทที่ควรปรับปรุง

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	บริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน	
	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้ถือหุ้น
1. ความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท	3	1
2. ความเชื่อถือได้ของข้อมูลในรายงานประจำปี		
3. ความเข้าใจได้ง่ายของข้อมูลในรายงานประจำปี		
4. ความถูกต้องของข้อมูลในรายงานประจำปี		2
5. ความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท	1	3
6. การมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีหรือของนักลงทุน	2	
7. การนำเสนอข้อมูลในรายงานประจำปีที่มีความเป็นกลาง		

ตารางที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่ควรปรับปรุง พบว่า ลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับที่ 1 ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าควรปรับปรุงในเรื่องความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท ส่วนผู้ถือหุ้นในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าบริษัทควรปรับปรุงในเรื่องความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท ส่วนลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับที่ 2 พบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าควรปรับปรุงในเรื่องการมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีหรือของนักลงทุน ส่วนผู้ถือหุ้นในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าบริษัทควรปรับปรุงในเรื่องความถูกต้องของข้อมูลในรายงานประจำปี และลักษณะการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับที่ 3 พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าควรปรับปรุงในเรื่องความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท ส่วนผู้ถือหุ้นในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าบริษัทควรปรับปรุงในเรื่องความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท

3. ศึกษาผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนด

เมื่อได้ทำการรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงนำข้อมูลไปประมวลผลโดยวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบแบบที ซึ่งในการวิเคราะห์นี้จะมีการแบ่งตามกลุ่มตัวอย่าง และทำการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม เพื่อที่จะศึกษาถึงความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดดังนี้: -

ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนด ซึ่งจากการสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานพบว่าผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 57.1 เห็นว่าบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดจะมีความเป็นไปได้ปานกลางที่จะได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามข้อกำหนด และร้อยละ 42.9 เห็นว่าบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดจะมีความเป็นไปได้สูงที่จะได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามข้อกำหนด ซึ่งโดยรวมแล้วมีความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.21 นอกจากนี้จากการสอบถามยังพบว่าผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเห็นว่า หากบริษัททำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดจะทำให้บริษัทได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดโดยมีความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมาคือ มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.86) มีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลายและการได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.29) การมีชื่อเสียงมากขึ้น (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.00) ราคาหุ้นเพิ่มขึ้น (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 2.86) การได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 2.71) และดอกเบี้ยหุ้นกึ่งลดลง (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 2.57)

ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนด จากตารางพบว่า ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 50 เห็นว่าความเป็นไปได้ที่บริษัทจะได้รับผลที่ดีจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 40 เห็นว่าบริษัทที่ทำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดจะมีความเป็นไปได้สูงที่จะได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามข้อกำหนด ซึ่งโดยรวมแล้วมีความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.41 นอกจากนี้ยังพบว่าบริษัทที่มี การเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด โดยมีความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.80

รองลงมาคือ มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.64) การมีชื่อเสียงมากขึ้น (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.62) ราคาหุ้นเพิ่มขึ้น (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.47) การได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.31) มีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.16) การได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.12) และดอกเบี้ยหุ้นกู้ลดลง (ความเป็นไปได้เฉลี่ยเท่ากับ 3.11)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.9 สถิติเชิงพรรณนาของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในธุรกิจพลังงาน

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	น้อยสุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
1. การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุน	0	0.00	0	0	0	0	6	85.7	1	14.30	4.14	0.378
2. มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น	0	0	0	0	1	14.3	6	85.7	0	0.00	3.86	0.378
3. บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย	0	0.00	1	14.3	3	42.9	3	42.9	0	0.00	3.29	0.756
4. บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ	0	0.00	2	28.6	5	71.4	0	0	0	0.00	2.71	0.488
5. การได้รับค้ายกย่องจากหน่วยงานต่างๆ	0	0.00	1	14.3	3	42.9	3	42.9	0	0.00	3.29	0.756
6. บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น	0	0	2	28.6	3	42.9	2	28.6	0	0.00	3.00	0.816
7. ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น	1	14	1	14.3	3	42.9	2	28.6	0	0.00	2.86	1.069
8. อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง	1	14.30	2	28.6	3	42.9	1	14.3	0	0.00	2.57	0.976
	0	0	0	0	4	57.1	3	42.9	0	0	3.21	0.466

ตารางที่ 4.10 สถิติเชิงพรรณนาของผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในธุรกิจพลังงาน

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	น้อยสุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
1. การได้รับความเชื่อถือจากผู้ซ้บการเงินหรือนักลงทุน	1	0.80	2	1.7	32	26.4	71	58.7	15	12.40	3.80	0.703
2. มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น	0	0	5	4.1	42	34.7	65	53.7	9	7.40	3.64	0.681
3. บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย	8	6.70	20	16.7	44	36.7	41	34.2	7	5.80	3.16	0.996
4. บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ	2	1.70	21	17.8	62	52.5	27	22.9	6	5.10	3.12	0.818
5. การได้รับค้ายกย่องจากหน่วยงานต่างๆ	2	1.70	15	12.5	53	44.2	44	36.7	6	5.00	3.31	0.818
6. บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น	1	1	4	3.4	44	37	60	50.4	10	8.40	3.62	0.725
7. ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น	0	0	10	8.3	50	41.7	54	45	6	5.00	3.47	0.721
8. อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง	3	2.50	19	15.8	62	51.7	34	28.3	2	1.70	3.11	0.776
	0	0	3	2.5	61	50	55	45	3	2.5	3.41	0.518

เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน โดยใช้สถิติทดสอบแบบที่ ผลการทดสอบพบว่า โดยรวมแล้วผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะได้รับผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูลเป็นไปตามข้อกำหนดไม่มีนัยทางสถิติว่าแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.327$)

นอกจากนี้แล้วยังทำการศึกษาถึงความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดโดยจะแสดงเป็นอันดับซึ่งมีอันดับที่หนึ่งถึงอันดับที่สาม อันดับที่หนึ่งหมายถึงมีความพอใจในผลประโยชน์ในข้อดังกล่าวมากที่สุด ในการศึกษานี้จะแบ่งตามกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาดังนี้:-

ตารางที่ 4.11 สถิติเชิงพรรณนาของความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

ผลที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงิน	4	57.1	1	14.3	1	14.3
2. มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น	1	14.3	4	57.1	1	14.3
3. บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย	0	0	0	0	0	0
4. บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ	0	0	0	0	0	0
5. บริษัทได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ	1	14.3	1	14.3	1	14.3
6. บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น	1	14.3	0	0	2	28.6
7. ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น	0	0	1	14.3	1	14.3
8. อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง	0	0	0	0	1	14.3

ตารางที่ 4.11 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่มีต่อความพอใจของบริษัทที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด จากตารางพบว่า การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงินเป็นผลที่น่าพอใจอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ

ละ 57.1 ส่วนการที่มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้นเป็นผลที่น่าพอใจ เป็นอันดับที่ 2 ในขณะที่เดียวกัน ร้อยละ 28.6 เห็นว่าการมีชื่อเสียงมากขึ้นเป็นผลที่น่าพอใจอันดับที่ 3

ตารางที่ 4.12 สถิติเชิงพรรณนาของความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล ตามข้อกำหนด-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

ผลที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตาม ข้อกำหนด	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. การได้รับความเชื่อถือจากผู้ซึ่งบการเงิน	50	46.3	22	20.4	15	13.9
2. มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น	25	23.1	42	38.9	22	20.4
3. บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย	4	3.7	7	6.5	12	11.1
4. บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ	1	0.9	4	3.7	8	7.4
5. บริษัทได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ	1	0.9	5	4.63	3	2.78
6. บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น	21	19.4	14	12.96	25	23.15
7. ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น	5	4.6	11	10.2	19	17.6
8. อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง	1	0.9	3	2.8	4	3.7

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจของบริษัท ในผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามกำหนด โดยการสอบถามผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่ม ธุรกิจพลังงาน จะเห็นได้ว่า ผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 46.3 ของทั้งหมด เชื่อว่าการได้รับความเชื่อถือจากผู้ซึ่งบการเงินเป็นสิ่งที่น่าพอใจเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับที่ 2 คือ การมีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ 38.9 และอันดับที่ 3 คือ บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.15 ของทั้งหมด

นอกจากนี้ยังทำการเปรียบเทียบความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูล ตามกำหนด โดยการนำทุกกลุ่มมาทำการเปรียบเทียบ ดังนี้: -

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับลักษณะความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด

ผลที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด	บริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน	
	ผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ผู้ถือหุ้น
1. การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงิน	1	1
2. มีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น	2	2
3. บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย		
4. บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ		
5. บริษัทได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ		
6. บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น	3	3
7. ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น		
8. อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง		

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเกี่ยวกับความพอใจที่มีต่อผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด จะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน พบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความพอใจในผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดในอันดับที่ 1 2 และ 3 เหมือนกัน กล่าวคือ อันดับที่ 1 คือ การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงิน อันดับที่ 2 คือ การมีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น และอันดับที่ 3 คือ บริษัทจะมีความพึงพอใจในเรื่องการที่บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น

4. ศึกษามาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

หลังจากที่ได้รับข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานแล้วจึงทำการประมวลผลโดยวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

ตารางที่ 4.14 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี โดยสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน พบว่า ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 57.1 เห็นว่า มาตรการของหน่วยงานสามารถส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้เป็นอย่างดี และ ร้อยละ 42.9 เห็นว่า มาตรการของหน่วยงานสามารถส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้ในระดับปานกลาง ซึ่งโดยรวมแล้วคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 โดยการเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ได้มีการละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้องสู่สาธารณชนมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลได้ดีที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.14 อันดับที่ 2 คือ การยกระดับมาตรฐานของการเปิดเผยข้อมูล ในรายงานประจำปี คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 อันดับที่ 3 คือ การได้รับการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอย่างเข้มงวดมากขึ้นและการกำหนดบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่เป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือมีการเปิดเผยข้อมูลไม่ถูกต้องที่มีส่วนช่วยส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลได้ดีที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.86 อันดับที่ 4 คือ การให้ข้อมูลในรายงานประจำปีเพื่อเป็นการสนับสนุนต่อการระดมทุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 อันดับที่ 5 คือ การได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นบริษัทดีเด่น คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 อันดับที่ 6 คือ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษที่ถูกกลางของสถาบันการเงิน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 อันดับที่ 7 คือ การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการเสนอขายหลักทรัพย์และการอบรมเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3 และอันดับสุดท้ายคือ การให้ข้อมูลสนับสนุนการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86

ตารางที่ 4.15 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่มีต่อมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่จะกระตุ้นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท จากตารางพบว่าผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานร้อยละ 58.4 เห็นว่ามาตรการของหน่วยงานสามารถส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้เป็นอย่างดี และ ร้อยละ 35 เห็นว่า มาตรการของหน่วยงานสามารถส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีได้ในระดับปานกลาง ซึ่งโดยรวมแล้วคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 โดยมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลของผู้ถือหุ้นของบริษัท

ในกลุ่มธุรกิจพลังงานเชื่อว่าช่วยส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทได้ดีที่สุด คือ การได้รับการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อันดับที่ 2 คือ การกำหนดบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือมีการเปิดเผยข้อมูลไม่ถูกต้อง คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 อันดับที่ 3 คือการยกระดับมาตรฐานของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 อันดับที่ 4 คือ การให้ข้อมูลในรายงานประจำปีเพื่อเป็นการสนับสนุนต่อการระดมทุน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อันดับที่ 5 คือ การเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ได้มีการละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้องสู่สาธารณชน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 อันดับที่ 6 คือ การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอย่างเข้มงวดมากขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 อันดับที่ 7 คือ การอบรมเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชี คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 อันดับที่ 8 คือ การได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นบริษัทดีเด่น คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 อันดับที่ 9 คือ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษที่ถูกลง ของสถาบันการเงิน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 อันดับที่ 10 คือ การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการเสนอขายหลักทรัพย์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และอันดับสุดท้ายคือ การให้ข้อมูลสนับสนุนการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

ตารางที่ 4.14 สถิติเชิงพรรณนาของมาตรการของหน่วยงาน-ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในธุรกิจพลังงาน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	น้อยสุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
การให้ข้อมูลในรายงานประจำปีเพื่อเป็นการสนับสนุนต่อภาระระดมทุน	0	0	0	0	3	42.9	3	42.9	1	14.30	3.71	0.756
การได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นบริษัทดีเด่น	0	0	1	14.3	3	42.9	2	28.6	1	14.30	3.43	0.976
การกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษที่ถูกลงของสถาบันการเงิน	1	14.3	1	14.3	1	14.3	4	57.1	0	0.00	3.14	1.215
การให้ข้อมูลสนับสนุนการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม	1	14.3	1	14.3	3	42.9	2	28.6	0	0.00	2.86	1.069
การได้รับการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี	0	0	1	14.3	2	28.6	1	14.3	3	42.90	3.86	1.215
การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการเสนอขายหลักทรัพย์	1	14.3	0	0	5	71.4	0	0	1	14.30	3.00	1.155
การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอย่างเข้มงวดมากขึ้น	0	0	0	0	2	28.6	4	57.1	1	14.30	3.86	0.690
การอบรมเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชี	1	14.3	0	0	5	71.4	0	0	1	14.30	3.00	1.155
การกำหนดบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือมีการเปิดเผยข้อมูลไม่ถูกต้อง	0	0	0	0	2	28.6	4	57.1	1	14.30	3.86	0.690
การยกระดับมาตรฐานของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี	0	0	0	0	1	14.3	5	71.4	1	14.3	4.00	0.577
การเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ได้มีการละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้องสู่สาธารณชน	0	0	0	0	1	14.3	4	57.1	2	28.60	4.14	0.690
	0	0	0	0	3	42.9	4	57.1	0	0.00	3.47	0.486

ตารางที่ 4.15 สถิติเชิงพรรณนาของมาตรการของหน่วยงาน-ผู้ถือหุ้นของบริษัทในธุรกิจพลังงาน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	น้อยสุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด		$\bar{X}$	S.D.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
การให้ข้อมูลในรายงานประจำปีเพื่อเป็นการสนับสนุนต่อการระดมทุน	1	0.8	4	3.4	36	30.5	66	55.9	11	9.30	3.69	0.722
การได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นบริษัทดีเด่น	1	0.8	7	5.9	51	42.9	53	44.5	7	5.90	3.49	0.735
การกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษที่ถูกต้องของสถาบันการเงิน	0	0	11	9.3	50	42.4	47	39.8	10	8.50	3.47	0.781
การให้ข้อมูลสนับสนุนการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม	2	1.7	17	14.7	54	46.6	36	31	7	6.00	3.25	0.843
การได้รับการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการ	0	0	2	1.7	38	32.2	61	51.7	17	14.40	3.79	0.702
เปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี												
การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการเสนอขายหลักทรัพย์	2	1.7	16	13.4	49	41.2	42	35.3	10	8.40	3.35	0.879
การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของ	1	0.8	4	3.4	40	33.9	63	53.4	10	8.50	3.65	0.721
บริษัทอย่างเข้มงวดมากขึ้น												
การอบรมเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชี	0	0	10	8.5	33	28.2	66	56.4	8	6.80	3.62	0.741
การกำหนดบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีที่จำเป็นต่อผู้ใช้	1	0.9	10	8.6	26	22.4	61	52.6	18	15.50	3.73	0.858
รายงานประจำปีหรือมีการเปิดเผยข้อมูลไม่ถูกต้อง												
การยกระดับมาตรฐานของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี	0	0	6	5.1	37	31.6	59	50.4	15	12.80	3.71	0.755
การเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ได้มีการละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้งาน	2	1.7	9	7.7	31	26.5	57	48.7	18	15.40	3.68	0.887
ประจำปีหรือมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้องสู่สาธารณชน												
	0	0	1	0.8	42	35	70	58.4	7	5.80	3.58	0.497

เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน โดยใช้สถิติทดสอบแบบที ผลการทดสอบพบว่า โดยรวมแล้วผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีความเห็นเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลจะมีส่วนในการกระตุ้นการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ไม่มีนัยทางสถิติว่าแตกต่างกัน ($p\text{-value} = 0.763$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการกำหนดแนวทางให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญในรายงานประจำปีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ลงทุน หากแต่ยังมีบางบริษัทที่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่มีคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการลงทุนเนื่องจากไม่ต้องการให้บุคคลภายนอกทราบถึงสถานการณ์การดำเนินงานของบริษัท หรือเกรงว่าความลับเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของบริษัทจะถูกเปิดเผย ทำให้เสียเปรียบคู่แข่งขึ้น เป็นต้น ซึ่งจากการที่บริษัทนำเสนอข้อมูลที่ไม่ค่อยเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลทำให้ผู้ใช้ข้อมูลไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญของบริษัทได้และไม่สามารถที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับแนวโน้มของฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัทได้ จึงอาจส่งผลทำให้ผู้ใช้ข้อมูลของบริษัทเกิดความเข้าใจผิดขาดความเชื่อมั่นและตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรของตนผิดพลาดได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียหลายอย่างมากต่อผู้ใช้ข้อมูลและมีผลต่อเนื่องทำให้เกิดผลเสียต่อตลาดทุนและเศรษฐกิจของประเทศด้วย อย่างไรก็ดีในปี พ.ศ.2545 ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการรณรงค์การสร้างบรรษัทภิบาลที่ดีในตลาดทุนไทยหรือการกำกับดูแลที่ดี (Good corporate governance) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตลาดทุนไทยโดยสร้างแรงผลักดัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 คือ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ (Regulatory Discipline) ด้านที่ 2 คือ แรงสนับสนุนจากสังคม (Market Discipline) และด้านสุดท้ายคือ ความตั้งใจจากภาคเอกชน (Self Discipline) และการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินอย่างเพียงพอเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการที่จะทำให้เกิดบรรษัทภิบาลที่ดีในบริษัท จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลที่ดี ถูกต้อง ครบถ้วนและทันเวลา รวมไปถึงมีการเผยแพร่สู่บุคคลอย่างเท่าเทียมกันมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อบริษัทที่จะทำให้บริษัทสามารถดำเนินกิจการต่อไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ลงทุนไม่ว่าจะเป็นผู้ลงทุนในประเทศหรือต่างประเทศมีความมั่นใจในการลงทุนเพิ่มมากขึ้นและเชื่อมั่นว่าจะได้รับสิทธิและผลประโยชน์ของตนเท่าที่ควรจะได้รับอย่างเหมาะสม

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของแต่ละบริษัทพบว่า บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่แตกต่างกัน อีกทั้งได้ศึกษางานวิจัยในอดีตทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า ปัจจัยทางด้านลักษณะของบริษัทมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของแต่ละบริษัท ดังนั้นวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้มีการตรวจสอบว่าลักษณะของบริษัทมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศไทยหรือไม่ โดยได้ทำการศึกษาเฉพาะบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน เนื่องจากธุรกิจพลังงานเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญมากต่อการเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากการฟื้นตัวของธุรกิจพลังงานจะมีส่วนสำคัญมากต่อการฟื้นตัวของธุรกิจเกี่ยวเนื่องหลายประเภท

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน และจากการศึกษาบทความหรืองานวิจัยในอดีตได้พบว่า การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมีข้อบกพร่องหลายประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบความคิดเห็นของผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นต่อการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน รวมไปถึงจากการที่ภาครัฐและภาคธุรกิจได้มีการรณรงค์และส่งเสริมเกี่ยวกับการสร้างบรรษัทภิบาลที่ดีของบริษัทต่างๆ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาผลที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดและมาตรการของหน่วยงานที่กระตุ้นการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีกับผู้ถือหุ้น

การศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีจะเลือกสำรวจเฉพาะบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547 ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีประชากรเป้าหมายที่ได้ทำการศึกษา 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือผู้ใช้ข้อมูลรายงานประจำปี ได้แก่ ผู้ถือหุ้นที่ลงทุนซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดตัวอย่างเท่ากับ 126 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 คือผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ซึ่งในที่นี้จะเลือกที่จะสอบถามผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 2 แบบ คือ ตารางตรวจสอบรายการที่เปิดเผยในรายงานประจำปี รวมถึงข้อมูลทางการเงินเพื่อคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทซึ่งได้แก่ อัตราส่วน

แสดงสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสินทรัพย์รวมต่อจำนวนหุ้น และแบบสอบถามที่ถูกส่งทางไปรษณีย์ไปยังผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับมาและดำเนินการประมวลผล โดยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ อันได้แก่ ขนาดของบริษัท (Size) กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ (Leverage ratio) และอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity ratio) กับตัวแปรตามนั้นคือ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งใช้เทคนิคทางสถิติคือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการส่งแบบสอบถามจะนำมาทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องในการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียน โดยจะใช้เทคนิคทางสถิติแบบวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาอันได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นอกจากนี้ยังได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของบุคคลแต่ละกลุ่มในแต่ละหัวข้อซึ่งจะทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางสถิติ คือ การวิเคราะห์แบบ T-test

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัยนี้สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ :-

1. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) พบว่ากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่ากำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่ม

ธุรกิจพลังงานมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก และสำหรับผลการศึกษาคือความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆ เช่น ขนาดของบริษัท อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ และอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด ยิ่งไปกว่านั้น หากได้ศึกษางานวิจัยในอดีตของต่างประเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัท และอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ในรายงานทางการเงินของบริษัทจะพบว่าผลการศึกษาที่ได้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยในอดีต เป็นต้นว่า ในประเด็นของขนาดบริษัทได้มีผู้วิจัยได้เคยศึกษาไว้ เช่น Lang M. และ Lumdholm R. (ค.ศ. 1993) ZarZeski Marilyn (ค.ศ.1996) และ Schadewitz Hannu, Blevins Dallas (ค.ศ.1998) , Naser Kamal (ค.ศ. 1998) และ นววรรณ เชิดชูวุฒิกุล (พ.ศ.2546) เป็นต้น ซึ่งได้ทำการศึกษาและพบว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขนาดของบริษัท กล่าวคือ บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีความเป็นไปได้ที่จะเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก โดยให้เหตุผลว่าในการเปิดเผยข้อมูลนั้นจะต้องมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กมีเงินทุนไม่มากนัก บริษัทขนาดใหญ่จึงมีความสามารถมากพอที่จะจัดทำการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารของบริษัทที่มีขนาดใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และมีการวางแผนดำเนินงานเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่บริษัท ส่วนประเด็นของอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง นั้นได้มีการศึกษาของ Wallac R., Naser K. และ Mora A. (ค.ศ.1994) , ภิญญา สุโสมสร (พ.ศ.2548) และ นววรรณ เชิดชูวุฒิกุล (พ.ศ.2546) เป็นต้น ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวและได้พบว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องสูงมีแนวโน้มที่จัดทำการเปิดเผยข้อมูล ในระดับที่มากกว่าบริษัทที่มีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะต้องการแสดงให้ผู้ลงทุนเห็นว่าบริษัทมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง จากการที่ผลการศึกษาในครั้งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีต อาจจะเป็นไปได้ว่าระดับของการเปิดเผยข้อมูลไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงตามขนาดของบริษัทและอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง แต่จะเป็นไปตามนโยบายของบริษัทที่ได้กำหนดไว้ว่า ในรายงานประจำปีของบริษัทจะทำการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องใดบ้างและรายละเอียดของข้อมูลที่จะทำการเปิดเผยนั้นจะอยู่ในระดับใด นั่นคือระดับของการเปิดเผยข้อมูลจะขึ้นอยู่กับระดับสามัญสำนึกหรือความรับผิดชอบของผู้จัดทำการเปิดเผยข้อมูลที่มีต่อผู้ใช้ข้อมูลของบริษัท ซึ่งระดับสามัญสำนึกหรือความรับผิดชอบของผู้จัดทำการเปิดเผยข้อมูลเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพหรือระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินของบริษัท อีกประการหนึ่งในช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษานั้นคือ พ.ศ.2545 – พ.ศ. 2547 เป็นช่วงเวลาที่ธุรกิจพลังงานยังประสบภาวะตกต่ำและประสบกับปัญหาการขาดสภาพคล่องกะทันหันซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี.ศ.2540 ทำให้ข้อมูลที่ได้รับแตกต่างกันไปจากช่วงเวลาก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว

หรือช่วงเวลาที่สามารถวิเคราะห์เศรษฐกิจดี อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับอัตราส่วนแสดงสภาพหนี้จะไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ หากผลการวิจัยนี้ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aitken Michael, Hooper Cameron และ Pickering Joanne (ค.ศ.1997) Ahmed K. และ Nicholls D. (ค.ศ.1994) Mckinnon Jill และ Dalimunthe Lian (ค.ศ.1993) ซึ่งผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ อัตราส่วนแสดงสภาพหนี้ไม่เป็นปัจจัยในการกระตุ้นให้คณะกรรมการบริหารของบริษัททำการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น

2. ข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท

จากการสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทจะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีส่วนใหญ่จะเห็นว่าข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ความถูกต้องและความแม่นยำของรายงานประจำปี รองลงมาคือ ข้อมูลในรายงานประจำปีไม่มีความสมบูรณ์และเพียงพอต่อการนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัท แต่โดยรวมแล้วเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทอยู่ในเกณฑ์ที่ดีแล้ว ในส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานโดยรวมจะเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและชี้ให้เห็นว่าบริษัทมักจะรายงานข้อมูลไม่ทันต่อเวลาที่จะนำข้อมูลในรายงานประจำปีมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนในบริษัท ส่วนข้อบกพร่องรองลงมาคือ ข้อมูลที่ได้นำเสนอในรายงานประจำปีไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปี

และเมื่อได้เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีกับผู้ถือหุ้นในกลุ่มธุรกิจพลังงานพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบัญชีมีความแตกต่างกับผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่ควรปรับปรุง หลังจากสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานพบว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับแรกคือ การเปิดเผยข้อมูลให้ทันต่อเวลา ในทางตรงกันข้าม เมื่อทำการสอบถามผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้จัดทำรายงานประจำปีควรปรับปรุงข้อมูลที่ทำการเปิดเผยในรายงานประจำปี พบว่า ความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูลเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุงเป็นอันดับแรก

จากการศึกษาพบว่าส่วนมากผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งในผู้ใช้ข้อมูลในรายงานประจำปีต้องการให้ผู้จัดทำกรนำเสนอข้อมูลปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีในเรื่องความสมบูรณ์และเพียงพอของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่นำเสนอไว้ในรายงานประจำปีนั้น จะมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนของผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุน นอกจากนี้ข้อมูลที่รายงานไว้ในรายงานประจำปียังสามารถใช้เพื่อคาดการณ์ในประเด็นต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและอย่างน่าเชื่อถือ เช่น ความสามารถในการทำกำไร การเจริญเติบโตและแนวโน้มในอนาคตของธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผู้ถือหุ้นได้ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และสามารถทำการตัดสินใจลงทุนได้อย่างเหมาะสม ส่วนผู้จัดการฝ่ายบัญชีเห็นว่าควรปรับปรุงในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลให้ทันต่อเวลา กล่าวคือหากข้อมูลที่ได้รับนั้นไม่ทันต่อเวลา อาจส่งผลทำให้การตัดสินใจลงทุนของผู้ถือหุ้นมีความเสี่ยงหรือมีการตัดสินใจที่ผิดพลาด และในที่สุดอาจส่งผลเสียหายต่อตลาดทุนและต่อสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมต่อไป

3. ผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนด

เมื่อทำการสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเกี่ยวกับผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งต่างก็มีความเห็นตรงกันว่า บริษัทจะได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้ข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือบริษัทจะมีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น

และจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดระหว่างผู้จัดการฝ่ายบัญชีกับผู้ถือหุ้นในธุรกิจพลังงานพบว่าทั้ง 2 กลุ่มไม่มีนัยสำคัญทางสถิติว่าแตกต่างกัน

เมื่อสอบถามความพอใจที่มีผลต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยรวมแล้วผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานมีความเชื่อเหมือนกันว่าคณะกรรมการผู้บริหารของบริษัทจะพอใจที่บริษัทได้รับความน่าเชื่อถือจากผู้ใช้ข้อมูลมากที่สุด

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การที่บริษัทจัดทำ การเปิดเผยข้อมูลเป็นไปตามข้อกำหนด ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ระบุนไว้ ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีได้รับทราบข้อมูลอย่างครบถ้วนและเพียงพอซึ่งทำให้สามารถทำการตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ได้อย่างถูกต้องแล้วยังส่งผลให้บริษัทที่จัดทำ การเปิดเผยข้อมูลได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้ข้อมูลและผู้ถือหุ้นในบริษัทด้วย ซึ่งจะส่งผลให้มีนักลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจที่จะลงทุนเพิ่มมากขึ้น สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจด้านต่างๆ ของบริษัทในอนาคตให้เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้น และทำให้สภาพการณ์ของตลาดทุนและเศรษฐกิจในประเทศดีขึ้น

4. มาตรการของหน่วยงานที่ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

จากการสอบถามผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานเกี่ยวกับเรื่องมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลทำให้ทราบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นต่างกัน กล่าวคือ ผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานส่วนใหญ่เชื่อว่ามาตรการของหน่วยงานที่สามารถกระตุ้นให้บริษัทสามารถทำการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพได้ดีที่สุดคือ การเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ได้มีการละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้องสู่สาธารณชน รองลงมาคือการยกระดับมาตรฐานเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานพบว่า ผู้ถือหุ้นเชื่อว่ามาตรการของหน่วยงานที่สามารถกระตุ้นให้บริษัทสามารถทำการเปิดเผยข้อมูลได้ดีที่สุดคือการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี รองลงมาคือ การกำหนดบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือมีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและจากการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลโดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีกับผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติว่าแตกต่างกัน

จากผลการศึกษาจะเห็นว่าฝ่ายผู้จัดทำ การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่มีความต้องการแรงจูงใจในการกระตุ้นให้ทำการเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพที่ดีขึ้น โดยเห็นว่าการเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ได้มีการละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือมีการเปิดเผย

ข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้องสู่สาธารณชนได้รับทราบและการยกระดับมาตรฐานเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลจะเป็นมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการเปิดเผยข้อมูลที่สามารถส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลที่ดีได้ ส่วนฝ่ายผู้ถือหุ้นเห็นว่าการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี และการกำหนดบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือมีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเป็นมาตรการที่ส่งเสริมคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งจะส่งผลให้คณะกรรมการผู้บริหารของบริษัทและผู้จัดทำกรเปิดเผยข้อมูลมีความระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น โดยจะเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน ถูกต้องและทันต่อเวลามากขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ใช้ข้อมูลของบริษัทและเกิดผลเสียหายต่อบริษัท ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ข้อมูลว่าจะได้รับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม

ข้อจำกัดของการวิจัย

จากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้จัดการฝ่ายบัญชีและผู้ถือหุ้นของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน พบว่าแบบสอบถามบางส่วนเกิดการสูญหายในขณะจัดส่ง และความร่วมมือในการตอบกลับของแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่ได้ส่งออกไป จึงทำให้ต้องเสียเวลาในการเก็บรวบรวมใหม่เพิ่มเติมอีก 2 ครั้ง และแบบสอบถามที่ตอบกลับมาบางส่วนผู้ตอบไม่ตอบครบถ้วนทุกประเด็นทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเหล่านั้นไม่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลกับตัวแปรอิสระอื่นๆ เพิ่มเติม ว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล
2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับธุรกิจพลังงาน ยกตัวอย่างการขนส่ง เป็นต้น เพื่อศึกษาความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในธุรกิจที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย “การจัดทำและส่งงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานและการจัดทำ และเปิดเผยรายงานการถือหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนเป็นรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2544.” (บจ/ป 03-00) ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2544.
- ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย “หลักเกณฑ์การรายงานและการจัดส่งสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2541.” (บจ/อ 01-00) ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม 2541.
- ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย “หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศและการปฏิบัติการใดๆ ของบริษัทจดทะเบียน.” (บจ/ป 11-00) ประกาศ ณ วันที่ 15 กันยายน 2538.
- นภาพรณ เชิดชูภูมิกุล. การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาของบริษัทในธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและเครื่องตกแต่ง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- นภาพร พงษ์รัตน์กุล. (พ.ศ. 2546) โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- “แนวทางการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนที่เข้าสู่กระบวนการการฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย.”(บจ/ป 29-00) ฝ่ายบริษัทจดทะเบียน 27 มกราคม 2543.
- นิภา จิตรรุ่งวิทยา. ความคิดเห็นของผู้บริหารกลุ่มบริษัทบรรจุภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อบทรายงานและการวิเคราะห์ของผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

บริษัท ภัทรประดิษฐ์. การประเมินคุณภาพของงบการเงินจากข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อคุ้มครองประโยชน์หรือส่วนได้เสียของประชาชน พ.ศ. 2549.” (บจ/ป 32-00) ประกาศ ณ วันที่ 9 พฤษภาคม 2548.

ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “การเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนในการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ พ.ศ. 2547.” (บจ/ป 21-01) ประกาศ ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2547.

ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “การเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนในรายการที่เกี่ยวข้องกัน พ.ศ. 2546.” (บจ/ป 22-01) ประกาศ ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน 2546.

ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “การเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติการใดๆ ของบริษัทจดทะเบียนเมื่อบริษัทจดทะเบียนซื้อหุ้นของบริษัทอื่นและจำหน่ายหุ้นที่ซื้อคืน พ.ศ. 2544.” (บจ/ป 11-04) ประกาศ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2544.

ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “แบบรายงานสรุปผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน พ.ศ. 2544.” (บจ/ป 01-01) ประกาศ ณ วันที่ 22 มกราคม 2544.

ประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการเปิดเผยสารสนเทศเกี่ยวกับการเพิ่มทุนของบริษัทจดทะเบียน.” (บจ/ป 11-03) ประกาศ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2538.

ประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน.” (บจ/ป 23-00) ประกาศ ณ วันที่ 30 เมษายน 2536.

พนิตนันท์ วัฒนประสิทธิ์. **ความคิดเห็นของผู้ประกอบการกลุ่มบริษัทสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1).** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

พรดาว ภัททวงค์. **การให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย: มุมมองนักวิเคราะห์ทางการเงิน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ภิญญา สโมสร. **ความคิดเห็นของผู้ลงทุนสถาบันที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี(แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

วรภัทร ไตรณะเกษม. **“ต้มยำกุ้ง เอ็นรอน และอนาคตไทย.”** เข้าถึงจาก Warapatr@tris.co.th วันที่ 9 ตุลาคม 2550.

วรภัทร ไตรณะเกษม. **“องค์กรอิสระ-กรรมการอิสระ.”** เข้าถึงจาก Warapatr@tris.co.th วันที่ 9 ตุลาคม 2550.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. **“พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535.”** (Online). Available: <http://www.sec.or.th/th/enforce/regulate/secact2d5.shtml>. วันที่ 1 ตุลาคม 2550.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. **“การเสริมสร้าง good Governance ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย.”** (Online). Available: <http://www.sec.or.th/th/infocenter/pub/research/goodcg.shtml>. วันที่ 1 ตุลาคม 2550.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. **“การเปิดเผยข้อมูลในตลาดทุน: ปัญหาและข้อเสนอแนะ.”** วารสารนักบัญชี. 50 (1) : 99-107, สิงหาคม-พฤศจิกายน; 2546.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. “ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ กจ.04/2540 เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์.” 28 พฤศจิกายน 2540.

Bhojraj, Blacconiere. and D’Souza. “Voluntary Disclosure in a Multi-Audience Setting: An Empirical Investigation.” *The Accounting Review*. 921-947; October 2004.

Bushee, Brian J.; Dawn, A. Matsumoto. and Gregory S. Miller. “Managerial and Investor Responses to Disclosure Regulation: The Case of Reg FD and Conference Calls.” *The Accounting Review*. 79 (3) : 617-643; July 2004.

Buzby, Stephen. “Company size, listed versus stocks, and the extent of financial disclosure.” *Journal of Account Research*. 13 (1) : 16-37; 1975.

“Businesses, politicians wallow in scandal.” *Long Island Business New*. June 2-8 : 11A; 2006

Benner, Katie. “Lessons from Enron : Just say “Sorry” : A New crop of executives under Fire are leaning that cooperation may be their best Strategy.” *Fortune Magazine*. 11 (22); October 2006.

Clark, Kim & Lavelle Marianne. “Guilty as Charged!” *The U.S. New & World Report*, L.P., 2006

“Convicted Enron bosses will be sentenced Sept 11.” *Business Press*. May 20 – June 4; 2006 .

Don Durfee. “Enron: End of an Era.” (online). Available: October 5, 2007.

Frederickson, James R. and Miller, Jeffrey S. “The Effects of Pro Forma Earnings Disclosures on Analysts” and Nonprofessional Investors’ Equity Valuation Judgments.” *The Accounting Review*. 79 (4) : 667-686 ; 2004

- Frederickson, James. and Jeffrey, S. Miller. "The Effect of Pro Forma Earnings Disclosures on Analysts and Nonprofessional Investors Equity Valuation Judgments." *The Accounting Review*. 79 : 667-686; 2004.
- Grubman; Bernard J. Ebbers & Sanford I. Weill. A picture of the capitalist anarchy WorldCom: Enron II, The WorldCom Collapse Citigroup's Guiding Hand. *The New York Times*. May 8, 2003
- Hutchins, H.R. "...Who reads them?." *Communication World*. 11 : 18-21; October 1994.
- Lang M. and Lumdholm, R. "Cross sectional determinants of analysis rating of corporate disclosures." *Journal of Accounting Research*. 31 : 246-271 ; 1993
- Lougee, Barbara A. Earnings Informativeness and Strategic Disclosure: An Empirical Examination of "Pro Forma" Earnings. In Marquardt, Carol A. *The Accounting Review*. 79, (3) : 769-795; 2004.
- McNally, Graeme M. Eng, Lee H. and Hasseldine C.R. "Corporate financial reporting in New Zealand : an analysis of user preferences, corporate characteristics and disclosure practices for discretionary information." *Accounting and Business Research*. 13 (49) : 11-20; Winter 1982.
- Mclean, Bethany and Elkind, Peter. "The guiltiest guys in the Room." *Fortune*. 153 (10) : 10-12 ; 2006.
- Naser, Kamal. "Comprehensiveness of disclosure of non-financial companies : Listed on the Amman financial market." *International Journal of Commerce & Management* 8 (1) : 88-119; 1998.

Phillip, C. Stocken. and Robert, E. Verrecchia. "Financial Reporting System Choice and Disclosure Management." **The Accounting Review**. 79 : 1181-1203 ; October 2004.

Phillip, C. Stocken. and Verrecchia, R.E. "Financial Reporting System Choice and Disclosure Management." **The Accounting Review**. 79 ; 2004.

Schadewitz, Hannu .J.and Blevins, Dallas R. "Major determinants of interim disclosures in an emerging market." **American Business Review**. 16 (1) : 41-55 ; January 1998.

"Statement On The Enron Verdict And Sarbanes-Oxley." **The Central New York Business**.; June 2, 2006.

Stocken, Phillip & Verrecchia, Robert E. "Financial Reporting System Choice and Disclosure Management." **The Accounting review** 79, (4) : 1181-1203; 2004.

"The Lesson Of Enron – Four Years Later." **The Central New York Business Journal**. January 6, 2006.

Thomas, Cathy Booth and Others. "The Enron Effect." **Time**. 167 (23) : 34-35 ; 2006.

Wallace, R.S.O.; Naser, Kamal; and Mora, "A. The relation between the comprehensiveness of corporate annual reports and firm characteristics in Spain." **Accounting and Business Research**. 25 (97) : 41-53 ; Winter 1994.

ZarZeski, Marilyn Taylor. "Spontaneous harmonization effects of culture and market forces on accounting disclosure practices." **Accounting Horizons**. 10 (1) 18-37; March 1996.

ภาคผนวก ก

รายชื่อของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงานที่จดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2545-2547

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

รายชื่อของบริษัทในธุรกิจพลังงานในปีพ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2547

- 1 บริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน)
- 2 บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด(มหาชน)
- 3 บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด(มหาชน)
- 4 บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด(มหาชน)
- 5 บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน)
- 6 บริษัท บ้านปู จำกัด(มหาชน)
- 7 บริษัท ซีโน-ไทย รีซอร์สเซส ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
- 8 บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
- 9 บริษัท ปิคนิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)
- 10 บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- 11 บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)
- 12 บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
- 13 บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด(มหาชน)

ภาคผนวก ข

ตารางสำหรับตรวจสอบรายการที่เปิดเผย
ในรายงานประจำปีของบริษัท

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

แบบสอบถาม
สำหรับผู้จัดการฝ่ายบัญชีของบริษัทที่ประกอบธุรกิจในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อหรือในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี

( ) 41 - 45 ปี

( ) 30 - 35 ปี

( ) 46 - 50 ปี

( ) 36 - 40 ปี

( ) มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาเอก

( ) ปริญญาตรี

( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

( ) ปริญญาโท

4. ประสบการณ์การทำงานด้านการบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องกับงานบัญชี

( ) ต่ำกว่า 5 ปี

( ) 16 - 20 ปี

( ) 5 - 10 ปี

( ) 21 - 25 ปี

( ) 11 - 15 ปี

( ) มากกว่า 25 ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท

1. ท่านคิดว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทของท่าน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1) ข้อมูลมีความเพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนของนักลงทุน					
2) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีความน่าเชื่อถือได้					
3) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีความถูกต้องและแม่นยำ					
4) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีความทันสมัย และสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนได้ทันต่อเวลา					
5) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือของนักลงทุน					
6) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีการจัดประเภทของรายการให้เป็นแบบเดียวกันสำหรับทุกๆปีที่ได้มีการจัดทำรายงาน					
7) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีการแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทุกรายการที่มีนัยสำคัญในงบการเงินของงวดบัญชีปัจจุบัน					
8) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีการนำเสนอข้อมูลเป็นกลาง โดยไม่ได้เป็นการเจาะจงเพื่อให้ข้อมูลแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ					
9) ผู้ใช้รายงานประจำปีหรือนักลงทุนจะสามารถเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ในรายงานประจำปีได้เป็นอย่างดี					

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท (ต่อ)

2. ท่านคิดว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทควรปรับปรุงในเรื่องใด โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก โดยอันดับ 1 แทนควรปรับปรุงมากที่สุด

- _____ ความเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการลงทุนของนักลงทุน
- _____ ความเข้าใจได้ง่ายของข้อมูลในรายงานประจำปีสำหรับนักลงทุน
- _____ ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลในรายงานประจำปีสำหรับนักลงทุน
- _____ ความถูกต้องของข้อมูลในรายงานประจำปีสำหรับนักลงทุน
- _____ ความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจของนักลงทุนเพื่อการลงทุนในบริษัท
- _____ การมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีหรือของนักลงทุน
- _____ การนำเสนอข้อมูลในรายงานประจำปีที่มีความเป็นกลาง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อนักลงทุนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

1. ท่านคิดว่าผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อนักลงทุนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1) การได้รับการยอมรับเกี่ยวกับความเชื่อถือของข้อมูลจากผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุน					
2) การมีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น					
3) บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย					
4) บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ					
5) บริษัทได้รับค้ำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ					
6) บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น					
7) ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น					
8) อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อนักลงทุนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ต่อ)

2. ท่านคิดว่าผู้บริหารซึ่งเป็นผู้จัดทำรายงานประจำปีจะมีความพอใจเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ข้อใดมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก โดยอันดับ1 แทนความพอใจมากที่สุด

_____ การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุน

_____ การมีผู้สนใจจะลงทุนในบริษัทมากขึ้น

_____ บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย

_____ บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่าง ๆ

_____ บริษัทได้รับค้ายกย่องจากหน่วยงานต่าง ๆ

_____ บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น

_____ ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น

_____ อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง

ส่วนที่ 4 มาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

ท่านคิดว่ามาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีผลต่อการส่งเสริมให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทของท่านมากน้อยแค่ไหน

มาตรการของหน่วยงาน	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนในการระดมทุน					
การได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นบริษัทดีเด่น					
การกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษที่ถูกลงของสถาบันการเงิน					
การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูล					

มาตรการของหน่วยงาน	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการเสนอขายหลักทรัพย์					
การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแล การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท อย่างเข้มงวดมากขึ้น					
การอบรมเพื่อให้ความรู้แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชี					
การออกบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผย ข้อมูลที่สำคัญต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือการเปิดเผย ข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้อง					
การยกระดับมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน ประจำปี					
การเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผย ข้อมูลที่สำคัญต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือเปิดเผย ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในรายงานประจำปีในการเสนอ สาธารณสุข					

แบบสอบถาม
สำหรับผู้สำรวจการฝ่าฝืนบัญชีของบริษัทที่ประกอบธุรกิจในกลุ่มธุรกิจพลังงาน

กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อหรือในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี

( ) 41 - 45 ปี

( ) 30 - 35 ปี

( ) 46 - 50 ปี

( ) 36 - 40 ปี

( ) มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาเอก

( ) ปริญญาตรี

( ) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

( ) ปริญญาโท

4. ประสบการณ์การทำงานด้านการบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องกับงานบัญชี

( ) ต่ำกว่า 5 ปี

( ) 16 - 20 ปี

( ) 5 -10 ปี

( ) 21 - 25 ปี

( ) 11 -15 ปี

( ) มากกว่า 25 ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท

1. ท่านคิดว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทของท่าน

ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1) ข้อมูลมีความเพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนของนักลงทุน					
2) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีความน่าเชื่อถือได้					
3) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีความถูกต้องและแม่นยำ					
4) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีความทันสมัย และสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนได้ทันต่อเวลา					
5) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้หรือของนักลงทุน					
6) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีการจัดประเภทของรายการให้เป็นแบบเดียวกันสำหรับทุกๆปีที่ได้มีการจัดทำรายงาน					
7) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีการแสดงข้อมูลเปรียบเทียบทุกรายการที่มีนัยสำคัญในงบการเงินของงวดบัญชีปัจจุบัน					
8) ข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทมีการนำเสนอข้อมูลเป็นกลาง โดยไม่ได้เป็นการเจาะจงเพื่อให้ข้อมูลแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะ					
9) ผู้ใช้รายงานประจำปีหรือนักลงทุนจะสามารถเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ในรายงานประจำปีได้เป็นอย่างดี					

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท (ต่อ)

2. ท่านคิดว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทควรปรับปรุงในเรื่องใด โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก โดยอันดับ 1 แทนควรปรับปรุงมากที่สุด

- _____ ความเพียงพอของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการลงทุนของนักลงทุน
- _____ ความเข้าใจได้ง่ายของข้อมูลในรายงานประจำปีสำหรับนักลงทุน
- _____ ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลในรายงานประจำปีสำหรับนักลงทุน
- _____ ความถูกต้องของข้อมูลในรายงานประจำปีสำหรับนักลงทุน
- _____ ความทันต่อเวลาของข้อมูลในรายงานประจำปีที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจของนักลงทุนเพื่อการลงทุนในบริษัท
- _____ การมีข้อมูลในรายงานประจำปีที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้รายงานประจำปีหรือของนักลงทุน
- _____ การนำเสนอข้อมูลในรายงานประจำปีที่มีความเป็นกลาง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อนักลงทุนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

1. ท่านคิดว่าผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อนักลงทุนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1) การได้รับการยอมรับเกี่ยวกับความเชื่อถือของข้อมูลจากผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุน					
2) การมีผู้สนใจลงทุนในบริษัทมากขึ้น					
3) บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย					
4) บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่างๆ					
5) บริษัทได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่างๆ					
6) บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น					
7) ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น					
8) อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีต่อนักลงทุนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ต่อ)

2. ท่านคิดว่าผู้บริหารซึ่งเป็นผู้จัดทำรายงานประจำปีจะมีความพอใจเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ข้อใดมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก โดยอันดับ 1 แทนความพอใจมากที่สุด

_____ การได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงินหรือนักลงทุน

_____ การมีผู้สนใจจะลงทุนในบริษัทมากขึ้น

_____ บริษัทมีความเสี่ยงต่ำที่จะถูกฟ้องล้มละลาย

_____ บริษัทได้รับสิทธิพิเศษจากหน่วยงานต่าง ๆ

_____ บริษัทได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานต่าง ๆ

_____ บริษัทมีชื่อเสียงมากขึ้น

_____ ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น

_____ อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ของบริษัทลดลง

ส่วนที่ 4 มาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี

ท่านคิดว่ามาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีผลต่อการส่งเสริมให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทของท่านมากน้อยแค่ไหน

มาตรการของหน่วยงาน	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนในการระดมทุน					
การได้รับใบประกาศเกียรติคุณจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเป็นบริษัทดีเด่น					
การกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษที่ถูกลงของสถาบันการเงิน					
การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate governance rating) ในด้านการเปิดเผยข้อมูล					
การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการเสนอขายหลักทรัพย์					

มาตรการของหน่วยงาน	น้อยสุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแล การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท อย่างเข้มงวดมากขึ้น					
การอบรมเพื่อให้ความรู้แก่นักบัญชีและผู้สอบบัญชี					
การออกบทลงโทษต่อบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผย ข้อมูลที่สำคัญต่อผู้ใช้รายงานประจำปีหรือการเปิดเผย ข้อมูลในรายงานประจำปีไม่ถูกต้อง					
การยกระดับมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน ประจำปี					
การเปิดเผยรายชื่อของบริษัทที่ละเว้นการเปิดเผย ข้อมูลที่สำคัญต่อผู้ใช้รายงานประจำปี หรือเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในรายงานประจำปีในการ เสนอผู้สาธารณชน					

ภาคผนวก ง

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยของบริษัทใน
กลุ่มธุรกิจพลังงาน ในปีพ.ศ.2545-2547

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน
ในปีพ.ศ.2545

ลำดับ	ชื่อบริษัท	SIZE	ROE	LEV	LIQ	DISCLOSE
1	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบิน กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	5.60	0.20	0.20	4.72	78.87
2	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	0.01	0.10	1.84	0.86	81.69
3	บริษัท บางจากปิโตรเลียม	5.54	0.12	5.30	0.79	77.46
4	บริษัท ผลิตไฟฟ้า	99.25	0.14	1.66	2.21	74.65
5	บริษัท ปิคนิค จำกัด (มหาชน)	3.92	7.73	2.61	1.29	74.65
6	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	10.69	0.25	2.09	1.63	80.28
7	บริษัท ปตท.สผ. จำกัด (มหาชน)	25.89	0.31	1.19	2.01	80.28
8	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	4.67	0.21	2.02	1.82	73.24
9	บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน)	6.99	0.28	0.68	1.04	74.65
10	บริษัท ซีโน-ไทย รีซอร์สเซส ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	2.19	0.76	9.31	1.61	76.06
11	บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน)	2.03	0.15	0.97	0.76	70.42
12	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	5.32	0.02	2.52	2.84	84.51
13	บริษัท ลานนา จำกัด (มหาชน)	5.58	0.06	0.15	3.78	78.87

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน
ในปีพ.ศ.2546

ลำดับ	ชื่อบริษัท	SIZE	ROE	LEV	LIQ	DISCLOSE
1	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบิน กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	9.28	0.18	1.00	0.52	78.87
2	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	0.01	0.09	0.52	1.55	81.69
3	บริษัท บางจากปิโตรเลียม	54.77	0.42	8.35	0.53	77.46
4	บริษัท ผลิตไฟฟ้า	10.72	0.22	1.11	2.19	74.65
5	บริษัท ปิคนิค จำกัด (มหาชน)	7.49	0.14	1.45	1.14	74.65
6	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	11.60	0.31	1.52	1.80	80.28
7	บริษัท ปตท.สผ. จำกัด (มหาชน)	141.90	0.26	1.03	2.94	80.28
8	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	4.63	0.22	1.71	1.68	73.24
9	บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน)	4.84	0.27	0.29	1.14	74.65
10	บริษัท ซิโน-ไทย รีซอร์สเซส ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	0.26	3.61	0.22	0.93	76.06
11	บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน)	1.63	0.07	0.43	2.22	70.42
12	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	5.37	0.19	1.81	2.21	84.51
13	บริษัท ลานนา จำกัด (มหาชน)	5.58	0.03	0.15	4.36	78.87

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธุรกิจพลังงาน
ในปีพ.ศ.2547

ลำดับ	ชื่อบริษัท	SIZE	ROE	LEV	LIQ	DISCLOSE
1	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบิน กรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	13.45	0.18	1.24	1.79	78.87
2	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	0.01	0.16	0.71	1.49	81.69
3	บริษัท บางจากปิโตรเลียม	52.03	0.27	2.51	1.41	77.46
4	บริษัท ผลิตไฟฟ้า	10.46	0.16	0.89	3.25	74.65
5	บริษัท ปิคนิค จำกัด (มหาชน)	9.88	0.06	2.31	0.65	74.65
6	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	17.42	0.34	1.63	1.41	80.28
7	บริษัท ปตท.สผ. จำกัด (มหาชน)	171.34	0.28	0.96	2.34	80.28
8	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	4.79	0.23	1.44	1.86	73.24
9	บริษัท ระยองเพียวริฟายเออร์ จำกัด (มหาชน)	6.73	0.36	1.38	1.21	74.65
10	บริษัท ซิโน-ไทย รีซอร์สเซส ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	0.43	0.11	0.81	1.18	76.06
11	บริษัท สยามสหบริการ จำกัด (มหาชน)	1.68	0.05	0.47	1.76	70.42
12	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)	5.66	0.28	1.15	1.96	84.51
13	บริษัท ลานนา จำกัด (มหาชน)	7.81	0.11	0.76	2.12	78.87

หัวข้อ แบบรายงาน 56-1/รายชื่อบริษัท	บ.บริการเชื้อเพลิงฯ.	บ.บ้านปู	บ.บางจาก	บ.ผลิตไฟฟ้า	บ.ปิคนิค	ปตท.	ปตท.สผ.
ปกนำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ข้อมูลสรุป	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทที่ออกหลักทรัพย์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1. ปัจจัยความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.การประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.การวิจัยและพัฒนา	-	-	-	-	-	-	✓
5.ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.โครงการในอนาคต	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
7.ข้อพิพาททางกฎหมาย	-	✓	✓	-	✓		-
8.โครงสร้างเงินทุน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9.การจัดการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.การควบคุมภายใน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11.รายงานระหว่างกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13.ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การรับรองความถูกต้องของข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เอกสารแนบ1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บริหารและผู้มีอำนาจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เอกสารแนบ2 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย	-	✓	-	✓	✓	-	✓
เอกสารแนบ3 อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-

หัวข้อ แบบรายงาน 56-1/รายชื่อบริษัท	ผลิตไฟฟ้า ราชบุรี	ระยองเพียวฯ	ชีโน-ไทย	สยามสหบริหา	ไทยออยล์	บ.ลานนา
ปกนำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ข้อมูลสรุป	✓	✓	✓	✓	✓	✓
บริษัทที่ออกหลักทรัพย์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1. ปัจจัยความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.การประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.การวิจัยและพัฒนา	-	-	-	-	-	✓
5.ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.โครงการในอนาคต	✓	✓	✓	-	✓	✓
7.ข้อพิพาททางกฎหมาย	-	-	-	-	✓	✓
8.โครงสร้างเงินทุน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9.การจัดการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.การควบคุมภายใน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11.รายงานระหว่างกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13.ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การรับรองความถูกต้องของข้อมูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เอกสารแนบ1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้บริหารและผู้มีอำนาจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เอกสารแนบ2 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย	✓	✓	✓	-	✓	✓
เอกสารแนบ3 อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัลยาภรณ์ ปานมะเริง เบอร์ด
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 20 สิงหาคม 2495
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 101/5 ซอยลาดพร้าว 1 ถนนลาดพร้าว แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	คณบดีคณะบัญชี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน
ประวัติการศึกษา	2515 บช.บ. บัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 2526 พบ.ม. บริหารธุรกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2528 Certificate Visiting Colleague Program

U of Hawaii USA.

2545 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยระดับสูง ทบวงมหาวิทยาลัย